

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och av lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (nedan kommunikationstjänstlagen) och lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (nedan säkerhetsnätslagen) ändras. Genom lagförslagen i propositionen möjliggörs en bredbandig tjänst för myndighetskommunikation, som ska ersätta den nuvarande myndighetsnätsbaserade tjänsten för myndighetskommunikation (VIRVE). Den samhälleliga nyttan av lagändringarna är betydande eftersom den nya tjänsten för myndighetskommunikation möjliggör bredbandig kommunikation, till exempel överföring av videobild, därigenom gör lägesbilden tydligare och förbättrar myndigheternas förmåga att reagera till exempel vid olyckor eller störningar. Lösningen kombinerar statens och den privata sektorns televerksamhetsresurser på ett kostnadseffektivt sätt för att möjliggöra en bredbandig tjänst för myndighetskommunikation.

Inom ramen för den nya tjänsten för myndighetskommunikation tillhandahåller ett kommersiellt teleföretag som nätoperatör sitt mobilnät för tjänsten för myndighetskommunikation. På basis av ändringarna i säkerhetsnätslagen fungerar Suomen Erillisverkot Oy som tillhandahållande tjänsteoperatör av tjänsten för myndighetskommunikation.

Genom de föreslagna ändringarna i kommunikationstjänstlagen möjliggörs tillhandahållande av tjänsten för myndighetskommunikation i ett kommersiellt mobilnät, så att två centrala myndighetsfaciliteter för myndighetskommunikationen kan säkerställas trots nätneutraliteten. Genom dessa faciliteter tryggas en tillräcklig kvalitet på myndighetskommunikationen och tillgång till tjänsten vid hög belastning på kommunikationsnätet. Dessa myndighetsfaciliteter är prioriterings- och förtursfaciliteten för tillgång till myndighetskommunikation och prioriteringsfaciliteten för kommunikationens kvalitet. Dessutom möjliggör de föreslagna ändringarna nationell roaming för myndighetskommunikation i situationer då det primära nät som valts genom upphandling inte är tillgängligt.

Vid sidan av den nya lösningen ska även det existerande VIRVE-nätet kunna fungera under övergångsperioden, ända tills den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation utvecklats och i sin helhet tagits i bruk. I bestämmelserna om användargrupperna för tjänsten för myndighetskommunikation och om de abonnemang dessa använder föreslås de ändringar som den nya verksamhetsmiljön förutsätter. När det gäller säkerhetsnätslagen föreslås att de begrepp som beskriver det nuvarande tjänsten för myndighetsradionätet så långt det är möjligt anpassas till att motsvara de begrepp som används i kommunikationstjänstlagen.

I och med ändringarna i säkerhetsnätslagen avses tjänsteoperatörsverksamheten för den nya tjänsten för myndighetskommunikation vara tjänsteproduktion i enlighet med den lagen. Samtidigt ses bestämmelserna om VIRVE-nätet över. Ändringarna i kommunikationstjänstlagen möjliggör å sin sida att det kommersiella teleföretaget som tjänsteoperatören valt genom upphandling med stöd av sin kommersiella nätkoncession kan tillhandahålla en nättjänst med anknötning till myndighetskommunikation. Dessutom föreslås det i båda lagarna nödvändiga ändringar av teknisk natur.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2019.

Innehåll

ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1 Inledning.....	4
2 Nuläge.....	4
2.1 Lagstiftning och praxis	5
2.1.1 Lagstiftning.....	5
2.1.2 Praxis	6
2.2 Internationell utveckling och utländsk och EU-lagstiftning.....	10
2.2.1 Internationell utveckling.....	10
2.2.2 EU-lagstiftning	13
2.3 Bedömning av nuläget.....	14
3 Propositionens mål och centrala förslag.....	16
3.1 Mål.....	16
3.2 Genomförandalternativ	17
3.3 Centrala förslag	20
4 Propositionens konsekvenser.....	23
4.1 Ekonomiska konsekvenser	23
4.1.1 Konsekvenser för statsfinanserna.....	23
4.1.2 Konsekvenser för näringslivet.....	24
4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	25
4.2.1 Konsekvenser för VIRVE-tjänsteproduktionen och styrningen av denna.....	25
4.2.2 Konsekvenser för användarmyndigheter	26
4.2.3 Konsekvenser för tillsynsmyndigheterna	28
4.3 Miljökonsekvenser	29
4.4 Samhällskonsekvenser.....	29
5 Beredning av ärendet.....	30
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	30
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats	32
DETALJMOTIVERING	34
1 Lagförslag.....	34
1.1 Lag om tjänster inom elektronisk kommunikation.....	34
1.2 Lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät.....	43
2 Närmare bestämmelser och föreskrifter	45
3 Ikraftträdande	45
4 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning.....	45

4.1 Inledning.....	45
4.2 Egendomsskydd.....	45
4.3 Ålands särskilda ställning.....	46
4.4 Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter	47
<i>Lagförslag</i>	49
Lag om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	49
Lag om ändring av lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät.....	54
BILAGOR	57
Parallelltext.....	57
Lag om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	57
Lag om ändring av lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät.....	54
Utkast till förordning.....	66
Statsrådets förordning om upphävande av 12 § i statsrådets förordning om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster.....	66
Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät	67

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Med det projekt som startats på hösten 2016 genomförs spetsprojektet Skapande av en tillväxtmiljö för digital affärsverksamhet av statsminister Juha Sipiläs regering. Målet med spetsprojektet för skapande av en tillväxtmiljö för digital affärsverksamhet i regeringsprogrammet är att skapa en gynnsam verksamhetsmiljö för digitala tjänster och nya affärsverksamhetsmodeller. I spetsprojektet skapas en författnings- och annan verksamhetsmiljö som främjar uppkomst av innovation och tjänster. I denna proposition är målet att med en övergripande modell, som kombinerar myndighetskommunikationens och den privata telekommunikationens infrastruktur och tjänster, i första hand möjliggöra användning av bredbandiga kommunikationstjänster i tidskritisk myndighetsverksamhet. På längre sikt är målet med utvecklingen av den mobila myndighetskommunikationen att på ett skräddarsytt sätt göra den mångsidiga gruppen av digitala kommunikationstjänster tillgängliga för myndighetsanvändarna i en och samma terminalapparat.

I Finlands tillhandahålls tidskritisk myndighetskommunikation av myndighetsnätet VIRVE. Ett ökande behov bredbandig myndighetskommunikation, som VIRVE-nätet inte möjliggör, har dock identifierats. Övergången till bredbandig myndighetskommunikation är betydande, eftersom den skulle förbättra precisionen i lägesbilden och främja snabba myndighetsreaktioner i bland annat olika olycksfalls- och störningssituationer. Till exempel förmedling av videobild kräver bredbandig kommunikation och mer kapacitet än till exempel förmedling av sms eller tal. Den nya myndighetskommunikationstjänsten skulle liksom VIRVE lämpa sig för mobil, det vill säga rörlig användning.

Alternativen för att ordna bredbandig myndighetskommunikation och kostnadsbedömningarna för dessa har uppskattats med olika utredningar åren 2016–2017. Finanspolitiska ministerutskottet beslöt 18.12.2017 att den nya tjänsten genomförs med tjänstemodellen, i vilken det kommersiella teleföretag som valts genom konkurrensutsättning fungerar som nätoperatör och Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det som tjänsteoperatör. Med nättjänst avses en tjänst där ett teleföretag tillhandahåller ett kommunikationsnät (radioaccessnät, RAN= Radio Access Network), som det äger eller innehar på en annan grund, för användning för att överföra eller sprida meddelanden. Tjänsteoperatören skulle å sin sida verka mellan nätoperatören och myndighetsanvändaren och dess uppgift skulle vara bland annat att konkurrensutsätta nätoperatören och bevilja och hantera myndighetsabonnemang.

I denna proposition avses med begreppet tjänst för myndighetskommunikation den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation, som på ovan beskrivna sätt utgörs av en nättjänst (teleföretaget) och en kommunikationstjänst (tjänsteoperatören, Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det). I enlighet med den närmare beskrivningen nedan avses med begreppet säkerhetsnät enligt säkerhetsnätslagen ett myndighetsnät, som uppfyller kraven på hög beredskap och säkerhet på det sätt som föreskrivs separat i lagstiftningen eller förordnas med stöd av lag. Begreppet myndighetsnät avser å sin sida ett myndighetsnät som byggts bland annat för vissa säkerhetsrelaterade uppgifter, det vill säga i praktiken det nuvarande VIRVE-nätet och ovan nämnda säkerhetsnät (TUVE). Användarna av VIRVE och TUVE är delvis samma aktörer.

Med regeringens proposition om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) och lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015) skulle denna nya form av tjänstelösning för myndighetskommunikation möjliggöras och tillräcklig tillgång och den nödvändiga tjänstenivån skulle säkerställas för tjänsten för myndighetskommunikation.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

2.1.1 Lagstiftning

I 12 § i förordningen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster (132/2014, nedan *TORI-förordningen*), som utfärdats med stöd av lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster (1226/2013, nedan *TORI-lagen*), föreskrivs det vad gäller myndighetsradionättjänster (nedan *VIRVE-tjänster*) att aktiebolaget Suomen Erillisverkot får tillhandahålla och utveckla myndighetsradionättjänster som hör till de grundläggande informationstekniktjänsterna. Enligt *TORI-lagen* eller *-förordningen* förekommer inte någon skyldighet att använda *VIRVE-tjänster*. Enligt 4 § i *TORI-lagen* har finansministeriet till uppgift att styra anordnandet av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster och tjänsternas kvalitet samt tjänsternas interoperabilitet och förenlighet med den övergripande arkitekturen, på det sätt som föreskrivs i lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen. Med stöd av den nämnda bestämmelsen ansvarar finansministeriet för den allmänna administrativa och strategiska styrningen av produktionen av de gemensamma tjänster som avses i *TORI-lagen* samt för styrningen av den informations- och kommunikationstekniska aktionsberedskapen, beredskapen och säkerheten.

VIRVE-nätet omfattas också av 6 § 2 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014, nedan *kommunikationstjänstlagen*), enligt vilket koncession krävs för tillhandahållande av nättjänster i mobila myndighetsnät som fungerar på flera än en kommuns område. Myndighetsnät omfattas allmänt också av 250 § i *kommunikationstjänstlagen*, vars 1 mom. definierar myndighetsnät som ett kommunikationsnät som byggts för uppgifter som avser statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen, den prehospitala akutsjukvården, säkerheten i järnvägstrafiken och befolkningsskyddet.

Enligt 250 § 2 mom. i *kommunikationstjänstlagen* kan abonnemang till ett myndighetsnät tillhandahållas myndigheter och andra användargrupper som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 1 mom. Kommunikationsministeriet bestämmer vilka användargrupper som har rätt att använda myndighetsnät. Med stöd av 4 § 1 mom. i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015, *säkerhetsnätslagen*) godkänner finansministeriet, på beslut av kommunikationsministeriet, andra användare som hör till gruppen av användare av myndighetsnätet, men som inte omfattas av användningsskyldigheten enligt säkerhetsnätslagen. Utöver de aktörer som utför myndighetsuppgifter omfattar användarna av nätet branscher som är betydande för beredskapen, säkerheten och ordningen i samhället, såsom företag inom energi-, trafik- och telebranscherna och frivilligorganisationer som stöder myndigheternas verksamhet.

I regeringspropositionen med förslag till informationssamhällsbalk samt till lagar om ändring av 161 § i markanvändnings- och bygglagen och 38 kap. 8 b § i strafflagen (RP 221/2013 rd), som gäller den nuvarande *kommunikationstjänstlagen*, nämns myndighetsradionätet (*VIRVE*) och säkerhetsnätet för förvaltningen (*TUVE*) i den utsträckning som det definieras som ett kommunikationsnät som exempel på myndighetsnät. Säkerhetsnät definieras å sin sida i *säkerhetsnätslagen*. Enligt 1 § i *säkerhetsnätslagen* är ett myndighetsnät ett nät enligt *kommunikationstjänstlagen*, vilket ägs och förvaltas av staten och uppfyller kraven på hög beredskap och hög säkerhet i enlighet med vad som särskilt föreskrivs i lag eller bestäms med stöd av lag. Till säkerhetsnätet hör ett kommunikationsnät och med det direkt sammanhörande utrustningsutrymmen, utrustning och annan infrastruktur samt säkerhetsnätets gemensamma tjänster.

Kommunikationstjänstlagen innehåller i hög grad reglering om kommunikationsnät och -tjänster, vilken också gäller myndighetsnät. Till exempel i 243 § i lagen finns det bestämmelser om allmänna kommunikationsnät och -tjänster, såsom mobilnät, och kvalitetskraven på anknutna kommunikationsnät och -tjänster, det vill säga i praktiken grundläggande krav på funktionen, datasäkerheten och interoperabiliteten. I lagens 244 §

befullmäktigas å sin sida Kommunikationsverket att ge bestämmelser som preciserar 243 § i lagen. Bestämmelsen innehåller en förteckning över de ärenden som föreskrifterna kan gälla.

Alla bestämmelser i kommunikationstjänstlagen gäller dock inte myndighetsnät. Avdelningarna III och V i kommunikationstjänstlagen, vilka gäller fastställande av skyldigheter och samhällsomfattande tjänster respektive användarens och abonnenters rättigheter, tillämpas inte på myndighetsnät. Bestämmelserna i 316 § om behandling och förstöring av uppgifter om kommunikation och positionering tillämpas inte heller på kommunikation i ett myndighetsnät vid utförande av myndighetsuppdrag.

Med allmänt kommunikationsnät avses ett kommunikationsnät, som används för att tillhandahålla kommunikationstjänster för en på förhand avgränsad användarkrets. Ett myndighetsnät är inte ett allmänt kommunikationsnät eller en allmän kommunikationstjänst, utan det är ett nät som byggs för de behov som fastställts i lagstiftningen och följaktligen omfattas de inte av de förpliktande kraven för teleföretag och en aktör som tillhandahåller nättjänster eller kommunikationstjänster för ett myndighetsnät kan inte ses som ett teleföretag. Enligt 250 § 4 mom. i kommunikationstjänstlagen ska ett teleföretag på begäran ansluta ett myndighetsnät till ett allmänt kommunikationsnät utan ersättning, varför ett myndighetsnät också kan vara ett nät eller en tjänst som anslutits till ett allmänt nät. Kvalitetskraven kan hänföras till ett kommunikationsnät eller en kommunikationstjänst som anslutits till ett allmänt nät enbart i den utsträckning som de har konsekvenser för det allmänna nätet och den kommunikationstjänst som förmedlas i det allmänna nätet. Med andra ord möjliggör de nuvarande bestämmelserna i kommunikationstjänstlagen att tekniska kvalitetskrav ställs på myndighetsnät.

Med den nuvarande regleringen i kommunikationstjänstlagen är det inte heller möjligt att rangordna användarna enligt deras viktighet, utan kraven i lagen påverkar tjänstekvaliteten för alla användare på ett jämbördigt sätt. Detta innebär att lagen inte ställer och att det med förordnanden av Kommunikationsverkets inte är möjligt att ställa krav på olika nivåer för teleföretag utifrån de användargrupper som använder deras nät eller tjänster. Med nuvarande reglering är det inte möjligt att förutsätta att tjänsterna för de myndighetsanvändare som drar nytta av kommersiella mobiltelenät är bättre säkrade, datasäkrare eller administrerade på högklassigare sätt.

Kommunikationstjänstlagen reglerar inte heller nationell roaming. I 34 § i den hävda kommunikationsmarknadslagen (393/2003) gavs Kommunikationsverket möjlighet att besluta om att fastställa en skyldighet att anordna nationell roaming för företag med avsevärd marknadskraft. Den nuvarande lagstiftningen ålägger inte teleföretag att tillhandahålla möjlighet till roaming för myndighetsanvändning.

2.1.2 Praxis

Myndigheternas verksamhet har en viktig roll för att trygga säkerheten och upprätthålla ordningen i samhället samt för att uppnå andra samhälleligt viktiga mål. De centrala myndigheterna med ansvar för samhällets säkerhet har ett särskilt behov av att vid operativa uppdrag som gäller medborgarnas säkerhet säkerställa den interna kommunikationen och kommunikationen mellan myndigheterna, eftersom myndigheternas inbördes kommunikation är en kritisk del av anordnandet av myndigheternas samarbete. För närvarande använder säkerhetsmyndigheterna i sin icke-kritiska verksamhet mobilabonnemang som tillhandahålls av kommersiella aktörer som sina kommunikationsanslutningar, det vill säga icke-säkrade och icke-prioriterade 3G- och 4G-mobilnätlösningar. I myndigheternas tidskritiska och säkrade kommunikation (Critical Communication) förlitar man sig å sin sida på myndighetsnät, det vill säga kommunikationstjänster grundar sig på ett fast kommunikationsnät och möjliggör hög beredskap och säkerhet och dataöverföring (TUVE-tjänster) och på myndighetsradionätet VIRVE:s kommunikationstjänster som i synnerhet används i fältverksamhet och möjliggör mobil tidskritisk kommunikation, tal och sändning av sms (VIRVE-tjänster). Särskilt i nödsituationer kan tidsfaktorn vara avgörande för slutresultatet. Den tidskritiska karaktären på

myndighetskommunikation betonas till exempel i situationer där snabb kommunikation mellan myndigheterna är avgörande för att rädda människoliv eller för att begränsa andra skador. VIRVE hjälper myndigheter och andra säkerhetsaktörer att kommunicera effektivt och säkert och med tjänsten når korrekt lägesuppgifter rätt personer på ett snabbt sätt.

Finland är ett toppland vad gäller tidskritisk myndighetskommunikation. Under de senaste decennierna har man i Finland byggt ett unikt system för tidskritisk myndighetskommunikation, vilket grundar sig på nära samarbete mellan myndigheterna och en effektiv modell för tillhandahållande av tjänster. Myndighetsnätet VIRVE byggdes för att producera ett eget riksomfattande, tillförlitligt och krypterat myndighetsradionät för myndigheterna. Planeringen av nätet inleddes i början av 1990-talet, då det konstaterades att administreringen av ett tiotal analoga myndighetsnät var dyr. Också de ökade kraven på tele- och radiokommunikationen mellan myndigheterna, såsom samarbete mellan myndigheterna, påskyndade idrifttagandet av VIRVE. Nätet började byggas år 1998 och år 2002 togs det i drift som ett nät som täckte hela landet. När det stod färdigt var nätet det första landsomfattande sammanvända nätet som grundar sig på TETRA (Terrestrial Trunked Radio)-teknologi för myndigheter. VIRVE-nätet ägs och opereras av Suomen Virveverkko Oy som hör till koncernen Suomen Erillisverkot.

TETRA-teknologin är optimal för smalbandig förmedling av tal och kortmeddelanden, men teknologin ger inte möjlighet till modern bredbandig dataöverföring. Via VIRVE är det möjligt att förmedla enbart små paketdatamängder. Den teoretiska maximihastigheten för dataöverföring i TETRA-nätet är 28,8 kbit/s. I den nätteknik som är i kommersiell användning är maximihastigheterna för dataöverföring å sin sida redan flera tio megabytes per sekund. Till exempel i DC-HSPA (Dual Carrier High Speed Packet Access)-nät som används för kommersiell verksamhet är den teoretiska maximihastigheten 42 Mbit/s och 150 Mbit/s i LTE (Long Term Evolution)-nät.

VIRVE möjliggör samarbete mellan myndigheterna i det dagliga arbete och i krissituationer också över organisationsgränserna genom att möjliggöra krypterade grupp- och enskilda samtal, nödanrop och kortmeddelanden. Av talkommunikationerna sker största delen i på förhand planerade och fastställda samtalsgrupper, som kopplas via tangentknappen på huvudterminalen (mission critical push to talk, MCPTT). Funktionen är effektiv i ledningen av fältverksamhet, och en motsvarande egenskap är inte tillgänglig i kommersiella nät. Kortmeddelanden fungerar å sin sida på samma sätt som sms i GSM-nätet. VIRVE-tjänsten omfattar ungefär 39 000 abonnemang och i nätet förmedlas per dygn över 100 000 gruppsamtal och över 5 000 000 kortmeddelanden. Av kortmeddelandena i textform utgörs största delen av enheternas positioneringsmeddelanden, men antalet omfattar också larm-, informerings-, databasförfrågnings- och lägesinformationsmeddelanden för ledningssystemen. I VIRVE-nätet förmedlas också larm-, informations- och databasförfrågnings- och lägesinformationsmeddelanden för ledningssystemen. Därtill erbjuder VIRVE en direktkanalsfacilitet (DMO – Direct Mode Operation), som möjliggör direkt kontakt mellan terminalapparater utan basstationer, det vill säga utan nättjänst. Direktkanalsfunktionen kan användas till exempel i situationer där kontakten till det fasta nätet gått förlorad.

VIRVE-tjänsterna möjliggör att myndigheternas fältaktörer sinsemellan kommunicerar med radio och med de fasta ledningscentralerna och Nödcentralerna. Trots radionätsbenämningen är VIRVE ett brett datatekniskt system, som i fasta verksamhetsställen är integrerat i användarnas egna datasystem och databaser. Tillsammans med de system som anslutits till VIRVE bildar helheten ett lednings- och lägesbildssystem som tryggar medborgarna och samhällets funktion, i vilket aktörerna har ett eget separat virtuellt nätområde för den egna organisationens bruk och en möjlighet att fastställa kommunikationskanaler på ett omfattande sätt för gemensam verksamhet. Via trådlösa radioterminaler har också de mobila enheternas lägesbilds- och ledningsuppgiftssystem för fältverksamhet anslutits till nätet. En organisation som använder VIRVE får tillgång till ett radionät, där organisationens administratör kan administrera den egna organisationens

abonnenter och talgrupper. I VIRVE är det möjligt att som terminalapparat använda till exempel handradiotelefoner eller fast monterade fordonsradion.

Kommunikationsnäten fungerar på vissa frekvensområden. Frekvensområden har också reserverats för annat bruk, såsom luftfartsradiotrafik, ljudradio, tv-distribution eller militärt bruk. Radiofrekvensens egenskaper medför dock begränsningar för användningen av dessa. Ju högre frekvens, desto svårare och dyrare att tillverka radioapparaten. På låga frekvenser är behovet av radiomasttätthet lägre jämfört med högre frekvenser där kommersiella nät verkar, varför nätets täckning är omfattande med minsta nätinfrastruktur. På lägre frekvenser är det enklare att ordna ett mer täckande täckningsområde för nätet, det vill säga täckning. På högre frekvenser är å sin sida mer kapacitet tillgänglig för kommunikationen. Egna frekvenser har anvisats (dedikerats) till VIRVE-nätet. Det fungerar på låga 400 megahertzfrekvenser (380–386 och 390–396 MHz) och dess geografiska täckning omfattar så gott som hela landet. Det kommersiella mobilnät som möjliggör bredbandig kommunikation fungerar å sin sida på högre frekvenser. I Finland utgörs mobilnätet av GSM- av UMTS-mobilnäten, det digitala bredbandiga 450-mobilnätet, 2000-mobilnätet och 700 MHz-, 800 MHz-, 2500 MHz- och 3500 MHz-systemen ovan markytan, vilka lämpar sig för tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster, med vilka konsumenterna erbjuds en mobiltelefon-tjänst oberoende av position och ett mobilt bredband runt om i Finland.

Kommunikationsministeriet fattar beslut om de användargrupper som har rätt att använda VIRVE-nätet. Nätet används av myndigheterna och privata aktörer som beviljats tillstånd. Suomen Virveverkko Oy, som verkar som operatör av VIRVE-nätet, beviljar koncessioner till de användargrupper som inte är myndigheter. Nyttjanderätt beviljas enbart utifrån en bifallande bedömning av den styrande eller övervakande myndigheten.

Nyttjanderätt med anknytning till uppgifterna kan grunda sig till exempel på statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen och den prehospitala akutsjukvården, järnvägssäkerheten och befolkningsskyddet samt säkerställande av nätets funktion. VIRVE-nätets användare utgörs av bland annat försvarsmakten, polis-, tull- och räddningsmyndigheterna, den prehospitala akutvården, Nödcentralsverket, Gränsbevakningsväsendet och vissa miljö- och kollektivtrafikmyndigheter. VIRVE används också för säkerhetskritisk verksamhet, såsom i industrin, bevakning, upprätthållande av ordningen och värdetransporter. Allmänt taget är VIRVE-nätets användargrupp bred och nätet används på ett sektorsöverskridande sätt i säkerhetsverksamhet.

VIRVE-nätet har planerats för en kapacitet på 50 000 användare, men för tillfället uppgår antalet användare till ungefär 39 000. VIRVE-tjänsterna används i huvudsak av säkerhetsmyndigheterna. Av VIRVE-användarna är 45 procent för tillfället statliga aktörer, 48 procent kommunala aktörer och 7 procent företagsaktörer. Företagsaktörerna företräder försörjningsberedskapskritiska aktörer och andra aktörer av företagsform som stöder myndigheternas verksamhet, vilka godkänts som användare av myndighetsnätet. En avsevärd del (ca 60 procent) av användarna av VIRVE är samtidigt användare av säkerhetsnätet (TUVE). De användargrupper som omfattas av den användningsskyldighet som föreskrivits i 3 § i säkerhetsnätslagen använder TUVE-nätets tjänster. Tjänsterna har cirka 35 000 användare vid statsrådet, Polisstyrelsen, Gränsbevakningsväsendet, Nödcentralsverket, Migrationsverket, Försvarsmakten, Tullen, räddningsverket, den prehospitala akutvården och i vissa organisationer som stöder dessa myndigheter.

De myndigheter som använder VIRVE-tjänsterna är tillfredsställda med tjänsterna. Nöjdheten utgörs inte enbart av tjänsternas användbarhet, utan också av att man i Finland kunnat utveckla en fungerande servicehelhet som stöder myndigheternas arbete, vilken sammanlänkar användarna av tjänster, tillhandahållarna av tjänster och de kommersiella aktörer som stöder dessa. Också internationella jämförelser har visat att det finländska sättet att för myndigheterna producera kommunikationstjänster som stöder

tidskritisk kommunikation är kostnadseffektivt och att den producerade tjänsten också i en internationell jämförelse är högklassig.

Ursprungligen lät inrikesministeriet uppföra VIRVE-nätet. Därför har ansvaret för substansstyrningen av verksamheten legat hos inrikesministeriet fram till början av år 2018. Ansvaret för styrningen av TUVE-nätet ligger å sin sida på finansministeriet. I det utredningsarbete som inletts av finansministeriet år 2016 (VM052:00), vilket gällde utvecklingen av styrningsmodellen för Suomen Erillisverkot-koncernen (nedan ERVE), ansågs det vara viktigt att revidera de olika styrningsstrukturerna för Suomen Erillisverkot-koncernens olika tjänster. Styrningsstrukturen harmoniserades genom att överföra ansvaret för styrningen av VIRVE-tjänsteverksamheten till en struktur enligt säkerhetsnätslagen och till den styrning av säkerhetsnätverksamhet vilken genomförs av finansministeriet. Därtill ansågs det också vara bra att centralisera hanteringen av den finansiering som riktar sig till VIRVE-tjänster från statens budget och ur försörjningsberedskapsfonden. En av de centrala grunderna för sammanslagningen av styrningen av VIRVE-verksamheten med styrningen av säkerhetsnätverksamheten var att 60 procent av VIRVE-användarna också är användare av säkerhetsnätet. Att de aktörer som ansvarar för ledningen av räddningsverksamheten och den prehospitala akutvården övergår till att bli användare av säkerhetsnätverket före år 2019 ökar ytterligare antalet gemensamma användare.

Från början av år 2018 överfördes styrningen av VIRVE-verksamheten till finansministeriet enligt bestämmelserna i TORI-lagen och -förordningen. I TORI-förordningen, som utfärdats med stöd av TORI-lagen, har det föreskrivits att myndighetsradionättjänster hör till statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster, som med stöd av 4 § i TORI-lagen styrs av finansministeriet. Efter att säkerhetsnätverksamheten och dess styrning påbörjats i början av år 2015 har man upplevt ett behov av att hitta sådana styrnings- och samarbetsformer, där tjänster och tjänsteproduktion som betjänar samma användargrupper, delvis byggts för samma användningsändamål och ägs och i huvudsak finansieras av staten blir föremål för en mer centraliserad styrning. Ett avsevärt behov att utveckla styrningen har uppkommit också i anknytning till hanteringen av tjänsternas kostnader och tjänsternas livscykel. Centraliserad utbetalning ur statens budget av den underskottsgottgörelse som anknyter till finansieringen av VIRVE-verksamhet och de underhållsinvesteringar som gäller VIRVE och täckts med finansiering av Försörjningsberedskapscentralen samt hanteringen av dessa medför, i synnerhet ur statskoncernens synvinkel, också behov på centralisering av styrningen på så sätt att alla ansvariga aktörer är tillräckligt företrädade i olika styrforum. Också de utmaningar och möjligheter som utvecklingen av teknologin medfört understryker behovet av att centraliserat styra de informations- och kommunikationstekniska tjänster som säkerhetsmyndigheterna använder.

I syfte att genomföra styrningen av VIRVE-tjänster och effektivisera samarbetet mellan myndigheterna och tillhandahållarna av VIRVE-tjänster har en VIRVE-samarbetsgrupp inrättats, vars sakkunnighet utnyttjas i beredningen av ärenden och i utvecklingen av myndighetsradionätets verksamhet. Det centrala målet har varit bland annat att dra upp utvecklingsriktlinjer för VIRVE-verksamheten och att samordna olika aktörers nätrelaterade uppgifter. Denna grupp som företräder de största grupperna av myndighetsanvändare av VIRVE-tjänster har fungerat som samarbetsorgan på strategisk nivå. En administratörsgrupp som utgörs av motsvarande största myndigheter fungerar till stöd för samarbetsgruppen. Denna har till uppgift att med sakkunskapen om nätets tekniska egenskaper och användningssätt planera och vägleda användningen av VIRVE-tjänster. Administratörerna administrerar också användarkoderna för de egna organisationerna och användarkoder för abonnenthanteringen.

Ägarstyrningen av Suomen Virveverkko Oy har genomförts som en del av ägarstyrningen av Suomen Erillisverkot Oy, för vilken den avdelning för ägarstyrning vilken hör till statsrådets kansli ansvarar. Ägarstyrningen av moderbolaget Suomen Erillisverkot Oy genomförs enligt aktiebolagslagen. Ägaren utser ledamöterna i bolagets styrelsen och styrelsen styr bolagets verksamhet. Moderbolagets styrelse fattar beslut, med vilka hela koncernens verksamhet styrs. Dotterbolagen har en intern styrelse som består av koncernens

personal, exklusive Suomen Turvallisuusverkko Oy (STUVE Oy), som tillhandahåller säkerhetsnätstjänster och vars styrelse inrättats enligt 16 § 2 momentet i säkerhetsnätslagen.

2.2 Internationell utveckling och utländsk och EU-lagstiftning

2.2.1 Internationell utveckling

Också på ett internationellt plan befinner sig myndighetskommunikationen, till vilken man hänvisar med förkortningen PPDR (Public Protection and Disaster Relief) i en kraftig vändpunkt. Myndighetsnät enligt TETRA-standard, vilka motsvarar det nuvarande VIRVE-nätet, används i hög grad i så gott som alla europeiska länder. TETRA-teknologin möjliggör dock inte bredbandig kommunikation, varför man försöker ta fram nya, bredbandiga lösningar. Finland avancerar som första land mot genomförandeskedet för en nationell lösning.

En jämförelse med övriga länder ger inte möjlighet till långtgående slutsatser, eftersom andra värden än kostnaderna för att ordna tjänsten kan betonas i det politiska beslutsfattandet om anordnandet av kommunikationen vad gäller säkerhet. Det finns dock skäl att göra en jämförelse med övriga nordiska länder, vars samhälle och höga datatekniska nivå ligger nära finländska motsvarigheter. Ett annat bra jämförelseobjekt är Storbritannien, som inom myndighetskommunikation varit ett av de mest progressiva länderna i världen. Det som därtill talar för valet av Storbritannien är dess internationellt sett exceptionella arrangemang för myndighetskommunikation. Då produktionen av tjänsten inom myndighetskommunikation i huvuddelen av de europeiska länderna ordnats med myndighetsåtgärder, har motsvarande produktion av tjänster i Storbritannien i sin helhet ordnats som en tjänst som tillhandahålls av en kommersiell aktör. Den kommersiella aktören äger nätet och opererar det med ensamrätt.

Sverige

I Sverige har staten en betydande roll i ärenden som gäller myndighetskommunikation. Staten har möjligheter att fatta beslut, prioritera, styra och hantera systemet och utveckla dess funktionalitet och säkerhetsfunktioner, såväl i fråga om infrastruktur som i fråga om systemet. Tills vidare har myndighetskommunikationen i Sverige, liksom i Finland, genomförts på specifika frekvensområden som anvisats, det vill säga dedikerats, till myndigheterna i statens nät. Liksom i Finland har man i Sverige bedömt olika alternativ för att ordna myndighetskommunikationen i framtiden. Också i Sverige har täckningsgraden för det dedikerade nätet varit bra också i glesbygdsområden och på landsbygden. Därtill har det bedömts att nationell roaming i nät som opereras av kommersiella mobiloperatörer kunde vara ett bra tillägg i anordnandet av myndighetskommunikation, eftersom det skulle förbättra såväl nätets täckning som kapaciteten. Det har bedömts att kostnaderna för ett dedikerat nät är högre jämfört med det alternativ som genomförs i ett kommersiellt nät, men å andra sidan kan det på lång sikt med tanke på samhällets intresse vara lönsamt att myndighetskommunikationen genomförs i ett eget nät, som så småningom skulle kunna utvecklas utifrån senare beslut.

I Sverige ha man gjort en bedömning av vad som ska göras med de 700 MHz-frekvensområden som frigörs i den nära framtiden och som möjliggör bredbandig kommunikation. I Sverige började det lokala kommunikationsverket (Post- och telestyrelsen) beredningen av frekvensauktionen av frekvensområdet 700 MHz den 1 juli 2016 och den svenska regeringen tillsatte en utredningsman för att utreda myndigheternas behov vad gäller 700 MHz-frekvenser. Senare tilldelades planeringen användningen av 700 MHz-frekvenser till den svenska beredskapsmyndigheten (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap). Planeringen ska slutföras före det utsatta datumet, som är den 1 november 2017. Däremellan fortsattes den nuvarande

användningen av 700 MHz-frekvensområdet fram till maj 2018. Eftersom 700 MHz-frekvenserna inte ännu tagits ur televisionsdrift, annullerade den svenska frekvensförvaltningen förberedelserna för auktionen av 700 MHz-frekvenserna. I Sverige vore det följaktligen möjligt att bygga ett nät som grundar sig på frekvenser som dedikerats till myndigheter på 700 MHz-frekvensområdet.

Danmark

I Danmark inrättades ett system som ansvarar för myndighetskommunikationen år 2010 och det nuvarande avtalet är i kraft fram till slutet av år 2018. Prioriterad kommunikation tillhandahålls till offentliga och privata nödsituationsaktörer. De mobiloperatörer som verkar i Danmark har ingått ett avtal enligt bransch, vilket vad gäller myndighetskommunikation i praktiken innebär att myndigheternas prioriterade abonnemang kan ha förtur i förhållande till andra samtal i nätet vad gäller myndighetskommunikation.

Mobiloperatörerna ska erbjuda myndigheterna en prioriteringsfacilitet i sina egna GSM-nät vad gäller 2G- och 3G-nät. Syftet med prioriteringssystemet är att säkerställa att aktörer som är viktiga med tanken på samhällets säkerhet har möjlighet att ringa och ta emot samtal i mobilnätet, också då nätet är överbelastat i exceptionella förhållanden. Prioriteringssystemet gäller enbart samtal med mobiltelefon, inte sms eller andra meddelanden.

I praktiken genomförs prioriteringen i mobiltelefonnätet på två plan. För det första prioriteras mobilnätet för användare som fastställts i förväg (prioritetsfaciliteten). För det andra är det möjligt att fastställa begränsningar för användning av ett mobilnät vid hög belastning, då andra abonnenter inte kan ringa samtal under hög belastning, såsom en storolycka eller en annan katastrof, i ett visst geografiskt område (full prioritet-facilitet). Full prioritet-faciliteten tas i drift på begäran av polismyndigheten för 90 minuter åt gången och den kan förlängas vid behov. Trots de begränsningar som följer för sedvanliga användare av bägge faciliteter har alla fortfarande möjlighet att ringa det allmänna nödnumret 112.

I Danmark är inte mobiloperatörerna bundna till en viss teknisk lösning, som säkerställer prioriteten för myndighetskommunikation i mobilnätet. Vissa minimikrav har dock fastställts i avtalet om myndighetskommunikation. Det center som ansvarar för datasäkerhetsärenden (Center for Cybersikkerhed) säkerställer att prioriteringssystemet fungerar på ett tillfredsställande och ändamålsenligt sätt för alla parter. Centret för datasäkerhet har också till uppgift att ge stöd och handledning i informations- och telekommunikationsfrågor vid nödsituationer.

Norge

Också i Norge har lagstiftningen från och med år 2013 gett möjlighet för tillhandahållarna av tjänster att erbjuda abonnemang med prioritet för myndighetskommunikation till abonnenter som godkänts i förväg. Detta prioriterade abonnemang gäller samtalstjänster i 2G- och 3G-näten. Den omfattar två centrala element: prioriteringsprincipen och nationell roaming. Dessa prioriteringsmekanismer är på utan avbrott. Därtill ger SIM-korten för myndighetskommunikation möjlighet att anlita förtursfaciliteten, men den har tillsvidare inte använts. De tre nämnda faciliteterna för prioritering i den norska tjänsten för myndighetskommunikation motsvarar de faciliteter som anknyter till tillhandahållande av myndighetskommunikationstjänsten, vilka föreslås i denna regeringsproposition och presenteras närmare i kapitel 3.3 Centrala förslag.

Också i Norge är man medveten om övergången till 4G-nät och bredbandig myndighetskommunikation vad gäller myndighetskommunikation. Följaktligen har anordnandet av bredbandig myndighetskommunikation på 700 MHz-frekvensområden väckt en debatt såväl i Norge som i Finland. Norges regering har beslutat att 700 MHz-frekvenserna i framtiden anvisas till mobila bredbandstjänster. Frekvensområdet används av digitala-tv (DTT) fram till sommaren 2021. Den norska kommunikationsmyndigheten (Norwegian Communications Authority, Nkom) bereder för närvarande en utdelning av frekvensområdet.

Nkom rekommenderade på sommaren 2017 till det norska kommunikationsministeriet att två 30 MHz-områden av 700 MHz-frekvensområdet reserveras för kommersiella mobilnät. Nkom övervägde också att spara på en del av frekvensområdet för bredbandig myndighetskommunikation. Nkom rekommenderade dock att man på bästa sätt svarar mot myndighetskommunikationens behov med kommersiella aktörer i allmänna mobilnät. Rekommendationen ligger i linje med norska regeringens digitala strategi. I december 2018 beslöt den norska regeringen att öppna två 30 MHz-frekvensområden från frekvensområdet 700 MHz för kommersiella aktörer. Områdena delas ut på våren 2019.

Storbritannien och Förenta staterna

I myndighetskommunikationen i Storbritannien används ett Airwave-nät, som grundar sig på TETRA-teknologi. Företaget Airwave Solutions Limited, som tillhandahåller nätet, ägs av företaget Motorola Solutions Inc. Airwave-nätet har dedikerats ett eget frekvensområde som är i dess användning och som täcker så gott som hela landet. Airwaves användargrupp utgörs av polis-, prehospitala akutsjukvårds- och räddningsmyndigheter, och antalet användare uppgår till ungefär 300 000.

I Storbritannien befinner man sig dock i en vändpunkt vad gäller myndighetskommunikation. Avsikten är att övergå från det TETRA-baserade Airwave-nätet till kommersiella LTE-nät redan före år 2020. Den snabba tidtabellen berodde delvis på att en avsevärd mängd av de avtal som anknyter till tillhandhållandet av Airwave-tjänsten upphör i slutet av år 2019. Tidtabellen påverkades därtill av att abonnemangspriserna för tjänsten, vilka grundar sig på nuvarande TETRA, är synnerligen höga, cirka 120 € mån./abonnemang. Airwave ger inte heller möjlighet till bredbandig kommunikation.

I Storbritannien är avsikten att övergå till Emergy Services Network (ESN)-bredbandstjänsten, som grundar sig på 4G/LTE-nät. Vid övergången till ESN-bredbandstjänsten eftersträvas halvering av priset per abonnemang till en nivå på cirka 60 €/mån./abonnemang. Motorola Solutions Inc skulle fungera som tjänsteoperatör i den framtida ESN-tjänsten, och också operera en del av centralnätet. Det skulle också med andra ord erbjuda public safety-tjänster, såsom konferenser och abonnent- och terminalapparatshantering. Därtill skulle en kommersiell mobiloperatör, EE Limited, tillhandahålla radionätsdelen av myndighetskommunikationen, det vill säga mobiltjänsten. Genom att differentiera tillhandahållarna av mobiltjänsten och stamnätet ville man säkerställa att det för att tillhandahålla myndighetskommunikation finns ett separat nät, en separat abonnents- och anordningshantering och en egen gruppssamtalsserver. Därtill vore det enklare att ordna krypteringen av kommunikationen och rangordningen av prioriteterna på detta sätt.

Avsikten är att ESN, ur slutanvändarens synvinkel, är minst lika tillförlitlig som nuvarande Airwave. Det huvudsakliga målet med projektet var användning av kommersiella tjänster. I valet av tjänster övervägdes också användning av flera operatörer bland annat med tanke på nätets totaltäckning och kortare driftsavbrott, men valet föll på en operatör, vilket är ett alternativ som tekniskt sett är enklare att genomföra.

I början av sommaren 2018 ändrades dock planerna för Storbritanniens myndighetskommunikation avsevärt. Det ser ut som om ESN-projektet dröjer avsevärt, eftersom tidtabellen håller på att förlängas med flera år och av de ungefär 340 anställda i UK Home Office:s ESN-projekt är över hälften på väg att sägas upp. Också ledaren av UK Home Office:s ESN-projekt har bytts. UK Home Office och Motorola är på väg att förlänga avtalet om Airwave-tjänsten med minst fem år, det vill säga till ungefär år 2025. Avsikten är att bredbandig funktionskritisk (Mission Critical) data tas i drift inom ett år, men övergången från Tetra till en LTE-tjänst vad gäller funktionskritiska samtal skulle skjutas upp med flera år, eftersom det fortfarande finns många centrala frågor som inte ännu lösts vad gäller funktionskritiska samtal i LTE.

Utvecklingen för Storbritanniens utvecklingsprojekt för myndighetskommunikation går i samma riktning som i Förenta staterna, där statliga FirstNet startat försäljning av funktionskritiska bredbandiga datatjänster till

myndigheterna. Också i Förenta staterna ser det ut som om myndigheternas tidskritiska samtalskommunikation för en lång tid hålls i separata myndighetsnät, som det finns sammanlagt cirka 6 000 av i de olika delstaterna.

2.2.2 EU-lagstiftning

Förordningen om den inre marknaden för elektronisk kommunikation

Europaparlamentet och rådet gav den 25 november 2015 (EU) 2015/2120 förordningen om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (nedan förordningen om den inre marknaden för elektronisk kommunikation). Förordningen är till alla delar förpliktande och den tillämpas oförändrad i alla medlemsstater. I syfte att främja konsekvent tillämpning av förordningen har Byrån för organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (BEREC) i augusti 2016 styrkt riktlinjer som preciserar nätneutralitetsregleringen enligt förordningen (BoR (16) 127).

Förordningen om den inre marknaden för elektronisk kommunikation tillämpas framför allt på tillhandahållare av internetanslutningstjänster. Med internetanslutningstjänst avses en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som erbjuder anslutning till internet, och därigenom möjlighet till anslutning mellan praktiskt taget alla ändpunkter på internet, oberoende av vilken nätteknik och terminalutrustning som används (artikel 2.2).

Förordningen innehåller jämförelsevis strikta bestämmelser om principen om nätneutralitet (artikel 3). Vid tillhandahållandet av internetanslutningstjänster bör leverantörer av dessa tjänster behandla all trafik lika, utan diskriminering, begränsningar eller störningar, oberoende av dess sändare, mottagare, innehåll, applikation, tjänst eller terminalutrustning. Trots kravet på nätneutralitet, tillåter förordningen en rimlig trafikhantering, vars mål är att främja effektiv användning av nätresurser och optimera den övergripande kvaliteten på överföringen. De rimliga trafikstyrningsåtgärderna ska vara transparenta, diskrimineringsfria och rättproportionerliga, och de får inte grunda sig på kommersiella aspekter, utan enbart på tekniska krav som gäller kvaliteten på datatrafiken (svarstid, jitter, paketförluster och bandbredd). Med åtgärderna övervakas inte ett visst innehåll, och de får inte hållas i kraft längre än nödvändigt.

Förordningen förbjuder i princip trafikstyrningsåtgärder som är mer långtgående än rimliga trafikstyrningsåtgärder att blockera, sakta ned, ändra, begränsa, störa, försämma eller diskriminera specifikt innehåll, specifika applikationer eller tjänster eller specifika kategorier av dessa. Åtgärder som är mer långtgående än rimliga trafikstyrningsåtgärder är dock tillåtna för att iakttä tre motiverade undantag (artikel 3.3). Förteckningen är avsedd att vara uttömmande.

Begränsning av internettrafiken är tillåten i första hand då det är nödvändigt för att följa unionens lagstiftningsakter eller med unionsrätten förenlig nationell lagstiftning eller åtgärder som är förenliga med unionsrätten som ger verkan åt sådana unionslagstiftningsakter eller nationell lagstiftning (artikel 3.3a) och då det är nödvändigt för att skydda nätets integritet och säkerhet (artikel 3.3b). Det tredje undantaget är situationer, där det är nödvändigt att vidta åtgärder som går längre än rimliga trafikstyrningsåtgärder för att förhindra en nära förestående överbelastning av nätet eller lindra effekterna av exceptionell eller tillfällig överbelastning av nätet, under förutsättning att likvärdiga kategorier av trafik behandlas likvärdigt (artikel 3.3 c).

Enligt artikel 3.5 i förordningen bör det därför stå leverantörer av elektronisk kommunikation till allmänheten, inbegripet leverantörer av internetanslutningstjänster, och innehålls-, applikations- och tjänsteleverantörer, fritt att tillhandahålla tjänster som inte är internetanslutningstjänster och som är optimerade för särskilt innehåll

och särskilda applikationer och tjänster, eller en kombination av detta, om optimeringen är nödvändig för att uppfylla kraven på en särskild kvalitetsnivå för innehåll, applikationer och tjänster. Tillhandahållande av sådana andra tjänster får dock inte ha en negativ inverkan på tillgången till slutanvändarnas internetanslutningstjänster eller allmänna kvalitet. Följaktligen borde tillhandahållarna av allmän elektronisk kommunikation därför tillhandahålla sådana andra tjänster eller sluta motsvarande överenskommelser med innehålls-, applikations- eller tjänsteleverantörer om främjande av sådana andra tjänster, men dock endast om nätkapaciteten är tillräcklig för att de ska kunna tillhandahållas utöver de internetanslutningstjänster som tillhandahåller.

Regleringen av statligt stöd

EU:s bestämmelser om statligt stöd tillämpas då ett företag beviljas stöd för ekonomisk verksamhet ur statens budget. I EU-rätten är såväl begreppet företag som begreppet ekonomisk verksamhet breda. Enligt etablerad rättspraxis omfattar begreppet konkurrensrättsligt företag alla enheter som bedriver ekonomisk verksamhet oberoende av deras rättsliga form eller finansieringssätt. Ekonomisk verksamhet är all verksamhet där varor och tjänster erbjuds på vissa marknader. Även enheter som inte eftersträvar vinst kan bedriva ekonomisk verksamhet.

EU:s bestämmelser om statligt stöd tillämpas inte på icke-ekonomisk verksamhet. Enligt Europeiska unionens domstols rättspraxis tillämpas bestämmelserna om statligt stöd inte, om staten är den som utövar offentlig makt, dvs. när myndigheterna agerar i egenskap av myndighet eller när verksamheten hör till statens centrala uppgifter eller i fråga om sina syften hör till dessa. Icke-ekonomisk verksamhet är till exempel uppgifter som hör till armén, polisen samt säkerheten inom luft- och sjöfartstrafik. Säkerhetsnätverksamhet, inklusive VIRVE-verksamhet, är som helhet betraktad en offentlig förvaltningsuppgift, som hör till statens centrala uppgifter. Tillhandahållande av tjänster i säkerhetsnätverksamhet handlar om fullgörande av en offentlig tjänst och det bolag som verkar som tillhandahållare av tjänsten kan inte generera affärsekonomisk vinst och inte verka på den konkurrensutsatta marknaden. Utifrån dessa grunder kan det anses att handels- och konkurrenskonsekvenskriterierna för statsstöd inte är uppfyllda i säkerhetsnätverksamhet.

2.3 Bedömning av nuläget

Enligt en australiensisk studie (The Quixoticity Index 2017) är Finland ett toppland inom tidskritisk myndighetskommunikation. Finland och Förenade Arabemiraten fick mest poäng i den internationella jämförelsen, där man jämförde mobiltelenätets funktion bland annat vid tidskritisk myndighetskommunikation. I Finland fungerar myndighetskommunikationen ur totalsäkerhetssynvinkel på så sätt att användningen av myndighetsnät är sektorsöverskridande och den täcker också civilfunktioner utifrån myndigheternas rekommendationer. Också sättet att ordna nätet har visat sig vara exceptionellt bra; nätet har en bred täckning, det fungerar på pålitligt sätt och i en internationell jämförelse är priset rimligt. Nätet grundar sig på TETRA-teknologi, liksom kommunikationssät också på andra ställen i världen.

Elektronisk kommunikation har fortfarande en växande roll i trygghandet av verksamhetsförutsättningarna för de myndigheter som sköter samhällets säkerhet och kontinuitet. Förutom telefontrafiken i myndighetsnätet har myndigheternas ökade behov av trådlösa bredbandstjänster framkommit allt kraftigare under de senaste tiderna. Bredbandig dataöverföring skulle skapa utvecklings- och effektiviseringsmöjligheter för säkerhetsmyndigheterna i deras egen verksamhet. Bredbandig dataöverföring skulle möjliggöra till exempel förmedling av videobild i realtid från en olycksfalls- eller annan händelseplats, med vilken det vore möjligt att effektivare analysera och styra den resursallokering som situationen förutsätter.

Smalbandig TETRA-teknologi ger inte möjlighet till bredbandstjänster, varför det är nödvändigt att bedöma anordnandet av myndighetskommunikation till exempel i LTE-nät i fortsättningen. Det är nödvändigt att utveckla en ny myndighetskommunikationslösning, med vilken det är möjligt att följa den snabba teknologiska utvecklingen inom kommunikationsbranschen. Den grundläggande utgångspunkten är att de bredbandstjänster som myndigheterna behöver ska genomföras på så sätt att de på ett tillräckligt och maximalt kostnadseffektivt sätt svarar mot behoven hos de myndigheter som anlitar tjänsterna. Utvecklingen av säkerhetsmyndigheternas verksamhet och de utökade kraven på anknuten mobil dataöverföring förutsätter redan i den nära framtiden att kommunikationsbehoven i synnerhet i myndigheternas operativa verksamhet kan ordnas med nya lösningar med bättre dataöverföringskapacitet än i de nuvarande VIRVE-tjänsterna, vilka fungerar över hela landet och möjliggör myndighetsverksamhet också i olika störningssituationer i dataöverföringsnäten.

Säkerhetsmyndigheterna drar redan nu nytta av dataöverföringstjänster som tillhandahålls av kommersiella aktörer i sin verksamhet. De kommersiella mobilnäten har dock planerats för att allmänt svara mot behoven hos alla användare, det vill säga såväl hos konsumenter som hos företagskunder, medan säkerhetsmyndigheterna i typfallet har särskilda krav och förväntningar på tjänsternas egenskaper, driftssäkerhet och säkerhet. Tidskritisk myndighetskommunikation genomförs i myndighetsnät. Tekniskt sett vore det dock möjligt att genomföra en sådan myndighetskommunikation också i kommersiella nät.

Utveckling av en bredbandig myndighetskommunikationslösning i anslutning till ett kommersiellt nät skulle erbjuda avsevärda fördelar, då fördelarna av den teknologiska utvecklingen i ett kommersiellt televerksamhet med en avsevärt bredare bas kunde sammanflätas till fördel för myndighetskommunikationen. Drift i kommersiella teleföretags nät kunde också vara en kostnadseffektiv lösning. Teleföretagen har beviljats koncessioner att tillhandahålla sina mobilnät på vissa frekvensområden, som möjliggör också bredbandig kommunikation. I koncessionsvillkoren fastställs också ett visst minimitäckningsområde och i praktiken har de största teleföretagens nät en väldigt omfattande täckning. På de frekvensområden som redan beviljats till kommersiella teleföretag och i de redan befintliga näten vore det alltså möjligt att tillhandahålla också bredbandig myndighetskommunikation på ett sätt som täcker så gott som hela landet.

Under åren 2016–2017 gjordes en utredning om användningen av 700 MHz-frekvensområdet under ledning av kommunikationsministeriet. Till följd av denna fattades ett finanspolitiskt beslut om att auktionera 700 MHz-frekvenser till kommersiella teleföretag. Vid det tillfället lät man bli att dela ut två 10 MHz- och två 5 MHz-band. Genom att bygga ett separat nät som dedikerats till myndigheterna och som grundar sig på ett frekvensområde, hade man inte uppnått myndigheternas mål och det ansågs att det inte var ekonomiskt möjligt att genomföra ett nät som uteslutande var avsett för myndighetsanvändning. De få frekvenser som är lediga och de frekvenspolitiska lösningar som redan gjorts påverkar genomförandet av ett separat bredbandigt myndighetsnät. Ett separat myndighetsnät skulle också förutsätta betydande investeringar, som inte direkt skulle vara till nytta för den övriga kommunikationsinfrastrukturen.

Med nya bredbandiga dataöverföringslösningar kunde man på ett ännu effektivare sätt möjliggöra en mångsidigare och högklassigare myndighetsverksamhet, om de krav som gäller driftssäkerheten och säkerheten kan uppfyllas. Eftersom kommersiella lösningar som uppfyller dessa krav inte är tillgängliga, är det nödvändigt att påbörja utveckling av nya servicelösningar och tjänster samt att med lagstiftningen säkerställa att myndighetskommunikationen genomförs i alla situationer. Det kommersiella mobilnätets användbarhet och förmåga att betjäna flera användare på samma gång ligger i princip på bra nivå, men i mobilnäten kan det förekomma regional överbelastning till exempel vid stora publikevenemang. Motsvarande belastningsproblem kan förekomma också vid storolyckor, då flera användare på samma gång försöker ringa nödsamtal och använda andra tjänster som mobilnäten tillhandahåller. Det står klart att om säkerhetsmyndigheterna vad gäller tidskritisk myndighetskommunikation övergår till att använda tjänster som tillhandahålls i kommersiella nät, borde säkerhetsmyndigheternas kommunikationsmöjligheter tryggas på en

nivå som överstiger den grundläggande nivån för kommersiella tjänster. Den nuvarande lagstiftningen ålägger mobilnäten att utan undantag iakttäta nätneutralitet, vilket är ett hinder för att prioritera en viss användargrupp och vidta anknutna åtgärder för att trygga prioriteten. Med beaktande av frågor som gäller nätneutraliteten i EU-regleringen och svårigheten att förutsäga myndighetsbredbandets kvalitetskonsekvenser, vore det motiverat att ge föreskrifter om de prioriterings- och andra faciliteter som effektiv myndighetskommunikation förutsätter genom bestämmelser som är förpliktande för teleföretag. Den gällande lagstiftningen ålägger inte heller teleföretagen att tillhandahålla möjlighet till roaming för myndighetsanvändning. I strävan efter en utgångspunkt där det kommersiella teleföretagets nät har en nivå som vad gäller kommunikationstjänsten motsvarar myndighetskraven får man dock inte godkänna en situation där hela myndighetskommunikationen skulle vila på ett ”icke-härdat” kommersiellt nät. Följaktligen finns det skäl att meddela föreskrifter också om lösningar där myndighetskommunikationen utan undantag kan genomföras med roaming i andra nät. Tekniskt sett vore det problemfritt att installera dessa faciliteter som främjar myndighetskommunikationen i nät som använder LTE-teknologi.

3 Propositionens mål och centrala förslag

3.1 Mål

Målet med lagförslaget är att förbättra myndighetskommunikationens kvalitet och tillförlitlighet. Med de föreslagna ändringarna tillfredsställs myndigheternas behov vad gäller bredbandig kommunikation. Den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation skulle genomföras med en modell där myndighetskommunikation erbjuds i kommersiella teleföretags nät. Målet är att ordna tidskritisk kommunikation mellan myndigheterna på ett sätt som teknologiskt sett är bättre än det nuvarande VIRVE-nätet.

Målet är att myndighetskommunikationsnätets geografiska täckning och inomhustäckning motsvarar det nuvarande VIRVE-nätets täckning. Ett ytterligare mål är att det nya nätet är minst lika pålitligt som det nuvarande. Därtill är målet med propositionen att främja anordnandet av myndigheternas verksamhet så att den svarar mot framtidens behov och skapa möjligheter för att utveckla myndigheternas egen verksamhet. Avsikten är att fortsätta VIRVE-nätets verksamhet fram till dess att det bredbandiga myndighetskommunikationsnätet visat sig vara funktionellt och tillförlitligt.

Propositionen har också som mål att säkerställa att mobiltelenäten för övriga användare är högklassiga och tillgängliga trots tillhandahållandet av tjänster för myndighetskommunikation. Detta skulle säkerställas genom att för teleföretagen, vid sidan om de befintliga skyldigheterna som gäller användarnas kvalitet, föreskriva en särskild skyldighet att följa konsekvenserna av myndighetskommunikationen för övriga användares kvalitet på kommunikationstjänsten och rapportera om dessa till Kommunikationsverket.

Propositionen har också som mål att genomföra beslutet från 18.12.2017 av finanspolitiska ministerutskottet, enligt vilket det nya bredbandiga myndighetskommunikationsnätet genomförs med en servicemodell, där ett kommersiellt teleföretag som valts genom konkurrensutsättning fungerar som nätoperatör och Suomen Erillisverkot Oy, eller ett dotterbolag till det, som tjänsteoperatör. Propositionen strävar efter att säkerställa ett harmoniserat bemötande av teleföretag och främja konkurrensen genom att reglera genomförandet av upphandlingen.

Tidskritisk kommunikation mellan myndigheterna är av avsevärd betydelse för det finländska samhällets säkerhet, och därför är det nödvändigt att säkerställa att den aktör som valts som tillhandahållare av nättjänsten är representativ för den pålitlighet och varaktighet som är nödvändig för den nationella säkerheten. I praktiken finns det skäl att ordna konkurrensutsättning av nättjänster främst för en grupp av aktörer, som sedan tidigare

bedriver koncessionspliktig televerksamhet i Finland. När upphandlingen bereds är det möjligt att närmare bedöma de nödvändiga valkriterierna.

Ett ytterligare mål med propositionen är att föra samman och harmonisera styrningen av den offentliga förvaltningens säkerhetsnätverksamhet och myndighetskommunikationsnätet till en helhet som styrs av samma lagstiftning.

3.2 Genomförandalternativ

Alternativen för att ordna myndighetskommunikationen i framtiden har varit föremål för en bred reflektion och bedömning. De centrala myndigheter som ansvarar för säkerheten har i samband med utredningen av genomförandalternativen fört fram sina behov av ett riksomfattande, driftsäkert och prioriterat trådlöst bredbandigt myndighetsnät. För tillfället har det uppskattats att den bästa tekniken utgörs av LTE-tekniken, som är en av de tekniker för att genomföra mobildatanät som utnyttjats i störst utsträckning i världen. Själva nätet utvecklas snabbt och olika huvudapparater lanseras aktivt på marknaden på grund av den fina användningspotentialen för tekniken. Dessa terminalapparaters användbarhet talar också för användning av LTE-teknik också i genomförandet av myndighetskommunikation.

Valet av nät

I beredningen har sättet att genomföra bredbandig myndighetskommunikation bedömts som en central omständighet. I synnerhet har det bedömts om det finns skäl att bygga ett separat (dedikerat) nät för myndighetsanvändning, vilket motsvarar VIRVE-nätsmodellen, eller att dra nytta av kommersiella mobilnät i anordnandet av myndighetskommunikation, då det inte vore nödvändigt att bygga överlappande nätinфраstruktur. Byggande av ett eget dedikerat nät skulle också kräva att ett dedikerat eget frekvensområde reserveras för myndighetskommunikationen. Om ett frekvensband från samma område som frekvenserna för de nät som är i kommersiell användning skulle dedikeras till myndigheterna, kunde samma LTE-apparater som i de kommersiella näten utnyttjas som nät- och terminalapparater i myndighetsnätet.

På hösten inleddes under ledning av kommunikationsministeriet en beredning, vars mål var att tillsammans med de centrala myndigheter som ansvarar för säkerheten och de kommersiella teleföretagen precisera de krav som myndighetsverksamhet förutsätter i ett trådlöst nät för förmedling av meddelanden och att utreda och förbereda nödvändiga ändringar i lagstiftningen. Utredningsarbetet gällde i synnerhet den fortsatta användningen av det 700 MHz-frekvensområde som frigörs från televisionsverksamhet. I arbetet granskades tre olika huvudalternativ för att genomföra myndigheternas kommunikation: 1) Byggande av ett separat nät för myndighetsanvändning 2) En hybridmodell där myndigheterna skulle få en egen frekvens, men kommersiella nät skulle användas parallellt med det separata nätet 3) Ett accessnät skulle skaffas av en kommersiell nätoperatör.

Genom att bygga ett separat nät som anvisats (dedikerats) till myndigheterna och grundar sig på ett frekvensområde (t.ex. 700 MHz) hade man inte uppnått myndigheternas mål och det ansågs att det inte var ekonomiskt möjligt att genomföra ett nät som uteslutande var avsett för myndighetsanvändning. De få frekvenser som är lediga och de frekvenspolitiska lösningar som redan gjorts påverkar genomförandet av ett separat bredbandigt myndighetsnät. Ett separat myndighetsnät skulle också förutsätta betydande investeringar, som inte direkt skulle vara till nytta för den övriga kommunikationsinfrastrukturen.

Vad gäller myndighetsverksamhet beslöt sig utredningsgruppen för att framställa att ett nytt trådlöst bredbandsmyndighetsnät, med de krav som myndigheterna ställt, bäst kan genomföras med den så kallade tjänsteoperatörsmodellen och genom att konkurrensutsätta kommersiella teleföretags (tjänsteoperatörers) trådlösa bredbandsnät. I så fall skulle det inte vara nödvändigt att bygga överlappande radionätsinfrastruktur. I denna lösning är det möjligt att dra fördel av den kommersiella kommunikationsinfrastrukturens skalfördelar i uppföljningen av utvecklingen direkt till förmån för myndighetskommunikationen och de investeringar som hänförs till myndighetskommunikation skulle vara till fördel för den allmänna kommunikationsinfrastrukturen. Följaktligen har den myndighetskommunikationslösning som drar nytta av kommersiella nät en synergi som kombinerar nyttorna av myndighetskommunikationens och den kommersiella mobilnätverksamhetens fördelar och bedömd som en helhet är den kostnadseffektiv. År 2017 auktionerades 700 MHz-frekvensområdena till kommersiella teleföretag, för vilka man ville trygga möjligheten att i ett tidigt skede dra nytta av och utveckla 5G-teknik. Som en följd av denna lösning som är ansluten till en övergripande fördel för samhället, med vilken man ville trygga nyttorna av den digitalisering som är föremål för snabb utveckling för en maximalt bred medborgarkrets, utslöt man i praktiken vad gäller myndighetskommunikation det alternativ att man i Finland för myndighetsfaciliteterna bygger ett nytt statsägt bredbandigt myndighetsnät på ett eget frekvensområde. Följaktligen har utgångspunkten för beredningen av myndighetskommunikationen varit att den nya mobila myndighetsnätslösningen som ska utvecklas grundar sig på ett bredbandigt radioaccessnät som skaffas genom konkurrensutsättning av kommersiella aktörer. Tekniskt sett och också med författningsändringar som ska utredas närmare, vore det möjligt att för myndighetsanvändning i det kommersiella nätet genomföra de prioriteringsfaciliteter som gäller datatrafik vilka myndighetsverksamheten förutsätter (prioritering), säkerställande av tillgång till kapacitet vid hög belastning på nätet (förtur) och möjlighet till nationell roaming som främst behövs vid tekniska störningssituationer i det valda nätet. Det som återstår att utreda är hur det vore ändamålsenligt att anordna tjänstedriften för kommunikationstjänster som främjar myndighetsverksamheten.

Tjänsteoperatörsmodellen

Finansministeriet tillsatte i mars 2017 en bredbandig utredningsgrupp, där den centrala förvaltningsområdena inom myndighetskommunikation och teleföretag var företrädare, i syfte att utreda olika lösningsalternativ och kraven för att ordna tjänstedriften. I utredningen kartlades det mest ändamålsenliga sättet att säkerställa att de myndighetskrav som anknyter till myndighetsnätverksamhet uppfylls i tjänsteoperatörsverksamheten. Utredningsgruppen granskade fem olika tjänstemodeller, som omfattade en lösning som enbart grundade sig på en kommersiell aktör, en lösning som grundade sig enbart på en myndighetsaktör och modeller som kombinerade dessa alternativ. Valet av tjänsteoperatörsmodell har en central inverkan på tillhandahållandet av tjänsten, eftersom tjänsteoperatören fastställer tjänstens produkter och prissättningen och producerar leverans- och stödprocesserna och produktionen antingen själv eller som underleverans.

Olika alternativ jämfördes i synnerhet utifrån de funktionella kriterier som ställts av tjänstens framtida användarmyndigheter. Jämförelsen gjordes utifrån sammanlagt 25 olika kriterier. Kriterierna gällde följande huvudfaktorer; genomförande av myndighetsstyrningen, det personalarbete som lämnar kvar hos myndigheten själv; möjligheten att påverka prissättningen av tjänsterna och styrningen av investeringar, hanteringen av VIRVE-övergången, det vill säga migration från nuvarande VIRVE-tjänster till nya tjänster; en förmåga att flexibelt genomföra egna nätlösningar som grundar sig på myndigheternas olika behov; omständigheter som anknyter till hanteringen av säkerhet och kontinuitet; sakkunnighet inom myndighetssamarbete och myndigheternas förtroende för olika aktörer; och en förmåga att integrera myndigheternas egna tjänster för tillhandahållande i mobilgränssnittet och att hantera tjänstekedjan.

På praktisk nivå handlar skillnaden mellan de olika modellerna om de apparaturer och funktionaliteter vilka tillhandahållaren av det kommersiella mobilnätet (teleföretaget) skulle ansvara för och de som eventuellt de statliga tjänsteoperatören som är i direkt kontakt med användarmyndigheterna skulle ansvarar för. Det gemensamma för alla modeller är de kostnadsbesparingar som följer av utnyttjandet av ett radioaccessgränssnitt som delvis eller helt delas med kommersiell televerksamhet i jämförelse med ett dedikerat eget nät. En väldigt avsevärd del av alla bygg- och underhållskostnader för mobilnät utgörs av basstationsnätet, varför det genom att dra nytta av det redan befintliga radioaccessnätet vore möjligt att minimera onödiga överlappande investeringar.

Utredningsgruppen rekommenderade i maj 2017 till finansministeriet att tjänsteoperatörsmodellen väljs från den grupp av affärsverksamhetsmodeller som fått flest poäng i jämförelsen; en tjänsteoperatörslösning som grundar sig på ett statligt företag, en lösning som uteslutande grundar sig på en myndighetsaktör och ett kommersiellt teleföretag som tjänsteoperatör. Utredningsgruppen konstaterade att man inte mellan tjänsteoperatörsmodellerna kan peka någon tydlig skillnad vad gäller utgifterna för användarna, eftersom huvuddelen av kostnaderna uppkommer av en nättjänst, som enligt det tidigare valet konkurrensutsätts. Bland valfaktorerna beaktades kostnadseffektivitetssynvinkeln, som förts fram som en omständighet som talar för valet. Utredningsgruppen konstaterade också att tjänsteoperatörens roll och uppgifter samt ställning ändras med tidens gång, varför det kan vara ändamålsenligt att revidera tjänstedriften, då det nya myndighetsnätet och de nödvändiga funktionskritiska tjänsterna byggs så att de är förenliga med visionen. I den fortsatta beredningen valdes det alternativt som grundar sig på en myndighetsaktör bort, eftersom det konstaterades att det är resurs- och tidskrävande att bygga upp det specialkunnande som det kräver vid statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori.

I jämförelsen av funktionaliteter konstaterades det att en modell som grundar sig på ett statligt företag, i praktiken Suomen Erillisverket Oy (nedan ERVE-modellen) skulle erbjuda myndigheterna den största friheten och flexibiliteten och den bästa kontrollen för säker lagring av myndigheternas uppgifter och trafikstyrning. I ERVE-modellen vore det också lättast att byta nätoperatören, då SIM-korts- och terminalapparatsinställningarna skulle bevaras oförändrade vid bytet. I ERVE-modellen ligger definitionen av tjänsten och prissättningen nära användarorganisationen – styrningen av produktutvecklingen är möjlig som ett nära samarbete mellan tjänsteoperatören och användarorganisationerna. Å andra sidan kan nätoperatören också i övriga modeller producera en liknande tjänste- och produktutvecklingsnivå, om detta krävs på ett avtalstekniskt plan. Därtill uppkommer högklassigt kunnande inom drift av kommunikationsnätinfrastruktur i ERVE-modellen.

En modell där en kommersiell operatör skulle producera en övergripande tjänst skulle å sin sida vara tydligast. I denna skulle hela tjänsten levereras av enbart en aktör, då alla funktioner skulle utkontrakteras till ett kommersiellt teleföretag. Å andra sidan skulle också all kontroll såväl vad gäller användarvillkor som trafikroutingen finnas hos den kommersiella aktören. Man borde undvika en situation där radionätsleverantören övervakar kvaliteten på den egna tjänsten, då det kunde vara nödvändigt att inrätta en separat tillsynsaktör. I andra modeller än teleföretagsmodellen omfattar tjänsteoperatörens roll också övervakning av radionätsverksamheten och -kvaliteten. Därtill bedömdes en mellanform av dessa modeller, mobilnätsoperatör-modellen (Light MVNO, Mobile virtual network operator).

Som avslutning på utredningsarbetet gjordes ännu på hösten en ekonomisk jämförelse av de olika modellerna, eftersom fokus i det utredningsarbete som slutförts på våren låg på funktionella krav, då den ekonomiska granskningen fick mindre uppmärksamhet. I den utredning som finansministeriet låtit utföra och som slutfördes i oktober 2017 bedömdes det att kostnaderna för ERVE-modellen är enbart en aning högre än i övriga modeller, i förhållande till vilka ERVE i den tidigare utredningen klart och tydligt konstaterats vara primär vad gäller övriga omständigheter. I alla modeller skulle priset per abonnemang sjunka då antalet

abonnemang ökar och därtill skulle det större antalet abonnemang utjämna skillnaden i kostnaderna per abonnemang mellan modellerna. I en modell med en övergripande tjänst som genomförs av en kommersiell operatör hade kostnaderna varit en aning lägre än i övriga modeller. Light MVNO-modellen är en mellanform av dessa modeller också vad gäller kostnader, men den löser inte alla funktionalitetsutmaningar och erbjuder inte heller någon väsentlig kostnadsfördel.

Uppgången i antalet abonnemang har oberoende av modell en avsevärd sänkande inverkan på kostnaderna enligt abonnemang på tjänsten. Det centrala resultatet av utredningen var att de ekonomiska skillnaderna mellan olika modeller var små (ungefär 5–10 procent) i visionen för år 2025, då antalet abonnemang överstiger 40 000. Bedömningen om fördelningen av affärsverksamhetshelheten mellan nätoperatören och tjänsteoperatören är att kostnaderna för nätdriften skulle stå för ungefär 90–95 procent av de totala kostnaderna och tjänsteoperatörens andel skulle stå för 5–10 procent av helheten.

I de utredningsarbeten som beredde denna proposition har man följaktligen granskat hur det i olika lösningar tekniskt, funktionellt och kostnadseffektivt sett är möjligt att genomföra de myndighetskrav som anknyter till tidskritisk kommunikation. De frågor som ska granskas i denna proposition utgörs främst av de behörighets- och ansvarsfrågor som anknyter till verksamheten och olika lösningars konsekvenser för den nationella telekommunikationsmarknaden. I samband med ansvars- och behörighetsfrågan bedöms också tjänsteoperatörens uppgifter i förhållande till utövandet av offentlig makt (GL 124 §). Därtill granskas möjligheten att byta tjänstetillhandahållare i anknytning till olika modeller, det vill säga att undvika så kallat leverantörsberoende ("vendor lock").

3.3 Centrala förslag

Finanspolitiska ministerutskottet har 18.12.2017 dragit upp en riktlinje om att myndighetskommunikationen i fortsättningen genomförs som en tjänstemodell, där ett kommersiellt teleföretag som valts genom konkurrensutsättning fungerar som nätoperatör och Suomen Erillisverkot Oy (ERVE) eller ett dotterbolag till det som tjänsteoperatör. För att möjliggöra denna myndighetskommunikationsmodell ska man stifta en ny kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation och tillhandahållande av nättjänsten. Tjänsteoperatören skulle tillhandahålla kommunikationstjänsten och det kommersiella teleföretaget nättjänsten. De nödvändiga lagändringarna skulle på motsvarande sätt göras på så sätt att regleringen av tjänstedriften skulle ingå i säkerhetsnätslagen, medan bestämmelserna om tjänsteoperatören och övriga teleföretag skulle införas i kommunikationstjänstlagen. I kommunikationstjänstlagen skulle man dock bevara den gällande regleringen om myndighetsnät så gott som oförändrad, eftersom avsikten med det nuvarande VIRVE-nätet är att verka parallellt med den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation, under en övergångstid, fram till dess att det nya nätet kan tas i drift. Därtill föreslås det att det, genom de ändringar som föreslås för de nämnda lagarna, utfärdas bestämmelser om konkurrensutsättning av det kommersiella teleföretaget och andra väsentliga ärenden som är väsentliga med tanke på anordnandet av tjänsten.

De ändringar som föreslås i kommunikationstjänstlagen

Det föreslås att man med kommunikationstjänstlagen utfärdar bestämmelser om vissa faciliteter som säkerställer tillgången till myndighetskommunikation och den nödvändiga kvalitetsnivån, dock utan att sänka den allmänna tillgången och kvalitetsnivån för övriga användare, det vill säga för de sedvanliga kommersiella kommunikationstjänsterna. Med myndighetsfaciliteter skulle man trygga tidskritisk kommunikation för myndigheterna i situationer där nätet har hög belastning och där nätets kapacitet inte fullt ut räcker för alla

användare. De faciliteter som säkerställer tillgången till och kvaliteten på myndighetskommunikationen utgörs av den prioritets- och förtursfacilitet som tillhandahålls av tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, det vill säga teleföretaget, samt den förtursfacilitet som gäller kvaliteten på kommunikationen.

Den prioritets- och förtursfacilitet som anknyter till tillgången till tjänsten skulle, vid hög belastning, trygga att myndighetsabonnemang har prioriterad tillgång till tjänsten och tillträde till tjänsten i förhållande till övriga abonnemang och anvisa eller överföra nätresurser till myndighetsabonnemangen vid hög belastning. Idrifttagande av faciliteten kan automatiseras genom att fastställa tröskelvärden i nätet eller så kan faciliteten tas i drift från fall till fall, då förhållandena så kräver.

Med den prioritetsfacilitet som gäller kvaliteten på kommunikationen ger teleföretaget å sin sida prioritet för kommunikationen för myndighetsabonnemang i förhållande till den övriga kommunikationen i situationer där radionätet har hög belastning i sitt radionät och i övrigt i sitt kommunikationsnät på så sätt att den övriga kommunikationen inte hindrar myndighetsnätet från att tillhandahålla den nödvändiga kvalitetsnivån för kommunikationen med myndighetsabonnemang. Vid användning av faciliteten är det möjligt att kvalitetsnivån för en annan användare av myndighetstjänsten än en användare av myndighetsabonnemang sjunker tillfälligt, då det skulle säkerställas att kvalitetsnivån för myndigheternas tidskritiska kommunikation bevaras som högklassig, tidskritisk och snabb kommunikation.

Med myndighetsfaciliteter vore det möjligt att avgränsa övriga användares tillgång till nätet eller användning av nätet enbart i den omfattning som är nödvändig för att trygga tillgången till myndighetsabonnemangtjänst vid hög belastning. Vid hög belastning kunde teleföretaget, i syfte att trygga myndighetskommunikationen, hindra att andra användare kopplas till nätet, avbryta anslutningen eller överföra den till ett annat nät.

Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation det vill säga teleföretaget borde vid genomförandet av myndighetsfaciliteter säkerställa att övriga användares tillgång till kommunikationstjänster eller den allmänna kvaliteten på dessa inte försämras. Till exempel konsekvenser som är kortvariga och inte upprepas regelbundet skulle dock inte ses som försämring av tillgången till tjänsten och dess kvalitet. Teleföretaget borde följa konsekvenserna av användning av myndighetsfaciliteter och tillhandahållandet av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation för tillgången till tjänsten och nätets prestanda, och på begäran av Kommunikationsverket ge en beskrivning av genomförandet av myndighetsfaciliteter och en bedömning av dess konsekvenser för övriga användare. Med detta skulle det säkerställas att nätkapaciteten räcker också för att tillhandahålla andra tjänster utöver nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation. Detta skulle vara en precisering av skyldigheten att säkerställa en högklassig tjänst, vilken föreskrivs i 243 § i kommunikationstjänstlagen.

Kommunikationsverket övervakar i princip fullgörandet av de plikter som fastställts i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, till exempel kvaliteten på kommunikationstjänsten för övriga användare. Kommunikationsverket skulle inte heller i fortsättningen övervaka kvaliteten på myndighetsabonnemangen, utan detta ärende skulle fastställas i ett avtal mellan tjänsteoperatören och teleföretaget. Om tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, det vill säga teleföretaget, inte genomfört myndighetsfaciliteter enligt föreslagna nya 250 b och 250 c §, kan Kommunikationsverket bestämma om genomförandet av kommunikationstekniska myndighetsfaciliteter. Kommunikationsverket borde innan beslutet höra tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören ERVE) och finansministeriet. Tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören) kunde ge Kommunikationsverket sin synpunkt

på de funktionella kvalitetskrav som kommunikationsnätet och kommunikationstjänsten borde uppfylla. Detta kan anhängiggöras till exempel i och med en begäran om åtgärd eller på eget initiativ i och med rapporteringen.

De driftsavbrott som anknyter till drifts- och administreringsverksamhet av det nuvarande VIRVE-nätet planeras tillsammans med myndighetsanvändare i förväg. I verksamhet som grundar sig på kommersiella nät är det möjligt att oförutsägbara avbrott kan orsaka en allvarlig osäkerhet vad gäller tjänstens användbarhet, om nationell roaming inte ger möjlighet till omärkbart nätbyte. Därför föreslås det att det utfärdas bestämmelser också om nationell roaming i lagstiftningen.

I syfte att förbättra tillgången och användbarheten vad gäller myndighetstrafik i kommersiella nät borde nationell roaming tillåtas för säkerhetsmyndigheter. Andra teleföretag än det som vunnit konkurrensutsättningen borde på begäran, med rimliga villkor, ge rätt att använda ett mobiltelenät inom finskt territorium till tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören) för att möjliggöra myndighetskommunikation. Ett sådant teleföretag borde därtill utifrån en separat begäran erbjuda ovan beskrivna myndighetsfaciliteter för roaming som gäller myndighetskommunikation. Skyldigheten att erbjuda nationell roaming skulle gälla situationer där mobilnätet för tillhandahållare av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikationen inte är i användning. I praktiken skulle detta innebära antingen ett fel på nätet eller under vissa förutsättningar också fysiska skuggområden i nätet.

Om ett annat teleföretag än den nätoperatör som vunnit konkurrensutsättningen och tjänsteoperatören inte kan komma överens om villkoren för tillhandahållande av nationell roaming för myndighetskommunikation, skulle Kommunikationsverket besluta om villkoren på yrkande av en part. Kommunikationsverket kunde i så fall utifrån en prisjämförelse fastställa ett rimligt pris som tas ut för nationell roaming, vilket kunde grunda sig på de priser som tas ut för internationell roaming i Finland.

Med ändringen av kommunikationstjänstlagen föreslås det att bestämmelser utfärdas också om hur beslut fattas om de grupper som använder den bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation. Enligt förslaget skulle kommunikationsministeriet fatta beslut om användargrupperna efter att ha hört finansministeriet. Tjänsteoperatören skulle bevilja abonnemang och årligen eller på begäran avge en rapport om användargrupperna till Kommunikationsverket.

De ändringar som föreslås i säkerhetsnätslagen

I propositionen förslås det också att myndighetsradionätstjänster, det vill säga VIRVE-tjänster, enligt statsrådets förordning om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster i fortsättningen skulle vara säkerhetsnätstjänster enligt säkerhetsnätslagen och att bestämmelser som VIRVE-nätet och -tjänster skulle läggas till säkerhetsnätslagen och den förordning om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (1109/2015) som utfärdats med stöd av den. I samband med lagen skulle 12 § om VIRVE-tjänster i TORI-förordningen på motsvarande sätt upphävas och förordningen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät ändras på så sätt att också VIRVE-tjänster hör till säkerhetsnätstjänsterna.

På samma gång föreslås det att den terminologi som beskriver myndighetsradionätstjänster i säkerhetsnätslagen så långt som möjligt anpassas efter de begrepp som används i kommunikationstjänstlagen. Enhetliga begrepp vore ändamålsenligt, eftersom ändringarna av kommunikationstjänstlagen skulle möjliggöra en ny lösning för mobil myndighetskommunikation, det vill säga utnyttjande av ett kommersiellt

teleföretags mobilnät under säkerhetsnätets mobila informations- och kommunikationstekniska tjänster. Därför skulle begreppet myndighetsradionättjänst slopas.

Den föreslagna ändringen skulle också innebära att bestämmelser som motsvarar bestämmelserna för övriga säkerhetsnätstjänster och tjänsteproduktionen skulle tillämpas på VIRVE-tjänsterna, tjänsteproduktionen och den nya mobila tjänst för myndighetskommunikation som genomförs i ett kommersiellt nät. Myndigheterna skulle få en i 2 och 3 § i säkerhetsnätslagen beskriven skyldighet att använda VIRVE-tjänster och de nya informations- och kommunikationstekniska säkerhetsnätstjänster vilka fungerar i ett kommersiellt nät. Ansvar för styrningen av tjänsterna och tjänsteproduktionen skulle överföras till finansministeriet. Genomförandet av styrningen skulle slås samman med den styrning av säkerhetsnätets verksamhet som föreskrivs i 14 § i säkerhetsnätslagen. Ändringen skulle inte påverka kvaliteten på nuvarande tjänster, kostnaderna eller tjänsteproduktionen.

Därtill föreslås det att små ändringar av teknisk karaktär görs i säkerhetsnätslagen. Det föreslås att 4 § 2 mom. i lagen utvidgas på så sätt att alla tillhandahållare av säkerhetsnätstjänster (Suomen Erillisverkot Oy jämte dotterbolag och Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori) och deras underleverantörer, med godkännande av finansministeriet, skulle få använda säkerhetsnätet då de utför uppgifter enligt säkerhetsnätslagen. På grund av ändringen skulle 11 § 2 mom. i lagen avlägsnas då den blir onödig i och med ändringen av 4 § 2 mom.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

4.1.1 Konsekvenser för statsfinanserna

Suomen Virveverkko Oy, som är en del av Suomen erillisverkot-koncernen (ERVE) och i sin helhet ägs av staten samt omfattas av ägarstyrningen vid statsrådets kansli, ansvarar för ägandet av VIRVE-nätet och -tjänsterna, driften och tillhandahållandet av tjänster till användarorganisationerna. Den årliga omsättning som motsvarar Suomen Virveverkot Oy:s driftsutgifter uppgår till cirka 22 miljoner euro. Drift av en sådan stor datateknisk infrastruktur som VIRVE utgör kapitalintensiv verksamhet. Av VIRVE:s årliga kostnader utgörs 75 procent av köpta tjänster.

Användarnas abonnemangs- och serviceutgifter täcker årligen ungefär 69 procent av VIRVE:s driftskostnader. Den återstående delen på ungefär 31 procent (8,1 miljoner euro) täcks med underskottsstöd som anvisas ur statsbudgeten. Abonnentavgiften för det radioabonnemang som används mest av myndigheterna har setts som stabil och förutsägbar sedan år 2006. Det subventionerade priset på den abonnemangstyp som används mest har varit 30,50 € per månad. VIRVE-underskottsstödet har hänförs till intäkter av Suomen Viranomaisverkot Oy:s affärsverksamhet vid sidan om de abonnemangsavgifter som ska tas ut av kunderna. Underskottsstödet har följaktligen hänförs till förmån för alla användaraktörer för att täcka kostnaderna för VIRVE-nätets verksamhet. Utöver det investeringsstöd som beviljats av Försörjningsberedskapscentralen (ca 6 miljoner euro/år) och underskottsstödet, stöds Suomen Viranomaisverkot Oy:s verksamhet koncerninternt med ett koncernbidrag, vars belopp under de tre senaste åren uppgått till 1–3 miljoner euro per år. Med beaktande av investerings- och underskottsstöden på nuvarande nivå skulle den totala kostnaden på ett VIRVE-abonnemang uppgå till cirka 70–75 euro/mån.

I prissättningen av den nya tjänsten kommer en betydande roll att spelas av hur de nuvarande kommersiella operatörsnätets geografiska och inomhustäckning utvidgas så att de motsvarar VIRVE:s täckning. Under beredningsarbetet har det kommit fram att den geografiska 4G-täckningen i teleföretagens nuvarande mobilnät

uppgår till cirka 75–85 procent, medan VIRVE-tjänstens täckning är 96 procent. Under beredningen har myndigheterna ställt ett krav om att den nya tjänsten ska ha en geografisk och inomhustäckning som motsvarar nuvarande VIRVE-täckning.

Avsikten är att genomföra utvidgandet av nätet på marknadsvillkor och dess värde skulle fastställas som en del av abonnemangspriset i konkurrensutsättningen. Det är ändamålsenligt att genomföra utvidgningen på så sätt att man i arbetsfördelningen mellan den statsägda tjänsteoperatören och den kommersiella nätoperatören beaktar såväl skalfördelarna av de delar som byggs av teleföretagen, den sammanvändbarhet som byggs in i infrastrukturen och som är så bred som möjligt samt den aspekt som gäller konkurrensutsättning av nätoperatören i framtiden. Med tanke på hanteringen av kostnadskonsekvenserna av genomförandet av utvidgningsinvesteringarna under projektskedet ska frågor som gäller avtalets längd och den fortsatta användningen av utvidgningsdelen utredas i synnerhet i en situation där ett beslut om att byta nätoperatör fattas som ett resultat av en ny konkurrensutsättning. Konsekvensen av utvidgningen av nätet för abonnemangsprissättningen klarnar följaktligen slutligen först vid konkurrensutsättningen.

Finanspolitiska ministerutskottet behandlade frågan om tjänstemodellen för den nya tjänsten vid sitt möte 18.12.2017. Ministerutskottet godkände tjänsteoperatörsmodellen som grund för planeringen och drog upp följande riktlinjer vad gäller kostnaderna: ”Utgångspunkten för planeringen av tjänsten ska vara att antalet användare i visionen för tjänsten år 2025 överstiger det nuvarande antalet användare av VIRVE-tjänsterna och att totalkostnaden för abonnemanget ska vara lägre än den nuvarande kostnaden för VIRVE-abonnemanget.”

4.1.2 Konsekvenser för näringslivet

För tillfället utnyttjar myndigheterna kommersiella telenät i sin icke-tidskritiska kommunikation. Med lagpropositionen möjliggörs tillhandahållande av ny form av bredbandig tjänst för myndighetskommunikation i sin helhet i kommersiella nät. Suomen Erillisverkot Oy (ERVE) eller ett dotterbolag till det skulle fungera som tjänsteoperatör, som genom konkurrensutsättning skulle skaffa ett kommersiellt teleföretag som nätoperatör. Det bedöms att propositionen främjar konkurrensen genom att erbjuda tjänsten för myndighetskommunikation i ett kommersiellt nät som valts genom konkurrensutsättning i stället för i det nuvarande egna dedikerade nätet för myndigheter. Därtill möjliggörs nationell roaming med lagprojektet, och de anknutna avtalsarrangemangen görs mellan olika teleföretag och ERVE. De skäliga ersättningar som ska betalas för nationell roaming främjar ett enhetligt bemötande av teleföretagen.

För att målet om ett täckningsområde enligt det nuvarande VIRVE-nätets täckning ska kunna uppnås, ska det nät som möjliggör bredbandig myndighetskommunikation byggas ut på samma gång som det existerande nätet ska stärkas. De infrastruktursinvesteringar som tjänar myndighetskommunikationen är i så fall på samma gång till nytta för den allmänna kommunikationsinfrastrukturen och det näringsliv som producerar och drar nytta av dess tjänster, vilket ska ses som en betydande positiv konsekvens av den valda övergripande modellen för näringslivet. I synnerhet vad gäller byggandet av ny nätinфраstruktur borde utgångspunkten vara en maximalt bred sammanvändbarhet. I detta hänseende ska uppmärksamhet riktas mot att lagen om sambyggnad och samutnyttjande av nätinфраstruktur, det vill säga sambyggnadslagen (276/2016), är tillämplig på ett teleföretags egen infrastruktur och när man i större utsträckning bygger med statsunderstöd och i anknnytning till statens balansräkning, borde tjänsteoperatören sörja för en maximalt bred sammanvändningsmöjlighet bland annat genom att ställa infrastrukturen till hyresmarknadens förfogande.

Detaljer som gäller byggandet av ny infrastruktur som tjänar såväl tjänsten för myndighetskommunikation som den allmänna televerksamheten borde överenskommas mellan tjänsteoperatören och det teleföretag som valts som nätoperatör genom konkurrensutsättning. Målet om att utnyttja skalfördelarna med kommersiell

televerksamhet borde beaktas bland annat i uppföljningen av den tekniska utvecklingen, de övergångsaspekter som anknyter till konkurrensutsättningen av tjänsteoperatörer efter den tjänsteoperatör som valts i den första konkurrensutsättningen och de plikter och synpunkter som gäller säkerhet och aktionsberedskap vilka följer av säkerhetsnätlagen. I byggandet av ny nätinfrastruktur borde man i varje fall eftersträva en situation där trådlös bredbandig myndighetskommunikation i det främsta rummet, men också kommersiell allmän televerksamhet, skulle utvidgas till områden till vilka den inte ännu utvidgats enkom på kommersiella grunder. I denna uppdelning borde man i avtalen mellan tjänsteoperatören och teleföretaget utjämna förhållandet mellan statens investeringar och teleföretagets egna investeringar och å andra sidan hålla förhållandet mellan tjänsteoperatören och dess konkurrenter i jämvikt genom att sörja för att sammanvändbarheten för den byggda infrastrukturen är maximalt bred. På allmän nivå ska det dock beaktas att den fördel som anknyter till den ökade nåttäckningen för det teleföretag som valts genom konkurrensutsättning i viss mån kan anses uppväga det faktum att nätet i fråga på motsvarande sätt belastas av skyldigheten att genomföra myndighetskommunikation.

Konsekvenserna av den tjänsteproduktion som tjänsteoperatören ska erbjuda med ensamrätt för marknadsfunktionen minskas också av den myndighetsstyrning som föreskrivits i säkerhetsnätlagen för verksamhet som bedrivs av tillhandahållare av säkerhetsnätstjänster. Tillhandahållandet av säkerhetsnätstjänster får inte generera affärsmässig vinst för tjänstetillhandahållaren och tjänstetillhandahållarna ska skilja sitt tillhandahållande av säkerhetsnätstjänster från sin övriga verksamhet på bland annat det ekonomiska planet. Beloppet på de avgifter som ska betalas till tjänstetillhandahållarna får inte heller överstiga beloppet på de totala kostnaderna för tjänstetillhandahållaren för tillhandahållandet av prestationen eller tjänsten, det vill säga självkostnadsvärdet.

Säkerhetsnätet och dess tjänster bildar en helhet av tjänster som är avsedd för ett särskilt och specifikt användningssyfte och för en specifik användarkrets, vars innehåll och omfattning och exklusiva tjänsteproduktion har fastställts i säkerhetsnätlagen ur en administrativ, funktionell och organisatorisk synvinkel och i kommunikationstjänstlagen ur en funktionell synvinkel på ett noggrant avgränsat sätt, på så sätt att ensamrättens innehåll och omfattning står i rätt proportion till uppnåendet av de säkerhetskrav som gäller samhället.

Myndighetsnätet eller säkerhetsnätet är inte ett betydande kommunikationsnät med tanke på den konkurrenssituation som råder på kommunikationsmarknaden, eftersom dess användningsändamål och användargrupper är avgränsade och anknyter till allmän ordning och säkerhet och räddningsverksamhet eller befolkningsskydd. Myndighetsnätets verksamhet, som i fortsättningen omfattar såväl säkerhetsnätets verksamheten som den VIRVE-verksamhet som blir en del av denna, saknar ekonomiskt syfte, och verksamheten borde följaktligen inte ha en konkurrenssnedvridande konsekvens.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

4.2.1 Konsekvenser för VIRVE-tjänsteproduktionen och styrningen av denna.

Propositionen skulle inte på kort sikt ha direkta konsekvenser för produktionen eller användningen av VIRVE-tjänster. På längre sikt är avsikten med det nya bredbandiga myndighetsnätet att ersätta användningen av VIRVE-tjänster.

Den mest betydande konsekvensen vore att VIRVE-tjänsten skulle bli en tjänst som omfattas av skyldigheten att använda säkerhetsnätet för myndigheter. Ändringen skulle innebära att också andra än statliga TUVE-aktörer skulle omfattas av användningsskyldigheten, det vill säga nuvarande kommunala

räddningsmyndigheter och de myndigheter som ansvarar för ledningen av den prehospitala akutsjukvården, i den utsträckning som de sköter uppgifter som omfattas av användningsskyldigheten i TUVE-lagen, vilka omfattar krav på hög aktionsberedskap eller säkerhet. På praktisk nivå skulle detta påverka i synnerhet den verksamhet som bedrivs av de myndigheter som deltar i ledningen av räddningsverksamheten och de myndigheter som ansvarar för den prehospitala akutvården, vilka inte ännu använder VIRVE-tjänster. Dessa borde avstå från de nuvarande tjänster som de använder och övergå till att använda VIRVE-tjänster i enlighet med 26 § i säkerhetsnätslagen senast då säkerhetsnättjänsterna är tillgängliga och det tjänsteavtal som gäller den aktuella tjänsten som skaffats på egen hand upphört.

Substansstyrningen av VIRVE-tjänster har i praktiken anslutits till en del av styrningen av säkerhetsnätets verksamhet, som ligger på finansministeriets ansvar, från och med början av år 2018. Detta innebär att den delegation som företräder användarna av säkerhetsnätet och försörjningsberedskapsaktörerna, vilken verkar under ledning av finansministeriet, behandlar ärenden som gäller den strategiska och ekonomiska styrningen och styrningen av informations- och kommunikationsteknisk aktionsberedskap, annan beredskap, säkerhet och tjänsteproduktionen vad gäller VIRVE-tjänster. De aktörer som är representerade i delegationen företräder också huvuddelen av användarna av VIRVE-tjänster. Genom att centralisera styrningen möjliggjordes hantering av utvecklingen och administreringen av informations- och kommunikationstekniska tjänster som stöder de funktionella behoven hos säkerhetsmyndigheterna med hänsyn till användarbehoven och kostnadskonsekvenserna.

Propositionen skulle inte ha konsekvenser för ansvaren och arrangemangen vad gäller Suomen Erillisverkot Oy:s ägarstyrning. Ett intensifierat samarbete har startats under beredningsskedet av statsrådets kansli, med vilket samarbetet mellan ägarstyrningen och substansstyrningen och en gemensam syn tryggas i tryggandet av förutsättningarna för tjänsteproduktionen.

Tillhandahållarna av tjänster för säkerhetsnätets verksamhet har en skyldighet att med ensamrätt tillhandahålla säkerhetsnätstjänster för de användargrupper som omfattas av användningsskyldigheten enligt 3 § i lagen. Användningsskyldighetens funktionella omfattning fastställs enligt 2 § i lagen, där de samhälleliga funktioner och de funktioner som omfattas av den offentliga förvaltningens ansvar vilka omfattas av användningsskyldigheten namnges. Säkerhetsnätverket kan under de förutsättningar som föreskrivs i 4 § erbjudas också till andra användare, som finansministeriet godkänner.

Enligt föreslagna nya 4 § 2 mom. skulle de informations- och kommunikationstekniska tjänsterna, det vill säga VIRVE-tjänsterna, som gäller säkerhetsnätets mobilnät och tillhandahålls av Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det med stöd av 8 § 2 mom., på samma sätt som hittills kunna användas även av andra användare än de användare som avses i 3 §, om användaren hör till en grupp av användare av myndighetsnätet vilken fastställs i kommunikationstjänstlagen. Med den föreslagna bestämmelsen skulle det möjliggöras att det nuvarande läget bevaras, där användarkretsen av VIRVE-tjänster fastställs i enlighet med kommunikationstjänstlagen och följaktligen delvis är bredare än användarkåren av övriga säkerhetsnätstjänster.

Tjänsteproducenten har inte enligt nuvarande lagstiftning och inte heller enligt den föreslagna nya bestämmelsen om VIRVE-tjänster möjlighet att fritt tillhandahålla säkerhetstjänster på marknaden, utan tjänsteproduktionen kan riktas enbart för ett användningsändamål som separat fastställts i lagen och till avgränsade användargrupper.

4.2.2 Konsekvenser för användarmyndigheter

Propositionen bedöms ha betydande positiva konsekvenser för myndigheternas verksamhet, eftersom de föreslagna lagändringarna skulle möjliggöra bredbandig myndighetskommunikation. Den funktionella definitionen av myndighetsnätets användargrupper i 250 § i kommunikationstjänstlagen motsvarar vad gäller detta i huvudsak den funktionella definitionen i 2 § i säkerhetsnätslagen (med undantag för järnvägssäkerhet). Med en användargrupp som är viktig för skötsel av myndighetsuppgifter avses i definitionen till exempel personer som är centrala för samhällets funktion eller bolag och andra samfund, som i undantagstillstånd har vissa specialuppgifter eller som också i normala förhållanden sköter säkerhetsuppgifter som är betydelsefulla för samhällets funktion. I beredningen av den nya myndighetskommunikationstjänsten har utgångspunkten varit VIRVE-nätets användargrupper, varför propositionen inte har för avsikt att ändra den krets av aktörer som har rätt att använda myndighetskommunikationstjänster.

Kommunikationsministeriet skulle fortfarande fatta beslut om de användargrupper som har rätt att använda myndighetsnätet, och i fortsättningen på samma sätt också om de grupper som använder myndighetstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation. Utöver de myndigheter som föreskrivits i kommunikationstjänstlagen är det möjligt att som användare av myndighetsnätet och kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation godkänna aktörer som med tanke på utförandet av de nämnda myndigheternas uppgifter är nödvändiga för användargruppen. Ett typexempel på sådana är frivilliga brandkårer. Vid övergången till en kontext med en ny bredbandig tjänst för myndighetskommunikation ska man vid godkännande av andra användaraktörer som inte är myndigheter dock rikta särskild uppmärksamhet mot att antalet myndighetsabonnemang inte ökar i så hög grad att de kan påverka verksamhetsförutsättningarna för allmänna telenät och följaktligen orsaka konkurrensstörning på kommunikationsmarknaden. Den tjänsteoperatör som fungerar som beviljare av myndighetsabonnemang utför inte i detta hänseende prövningen, utan ansvaret för denna prövning ligger hos den myndighet som bifaller koncessioner för abonnemang för behoven för de egna myndighetsuppgifterna inom ramen för varje användargrupp. I motsats till den tidigare situationen föreslås det att kommunikationsministeriet får befogenhet att i samband med ett användargrupsbeslut vid behov besluta om antalet myndighetsabonnemang, efter att ha hört finansministeriet. I kombination med prövningen av den bifallande myndigheten skulle detta möjliggöra begränsning av det antal myndighetsabonnemang som ska beviljas. Det är möjligt att överklaga kommunikationsministeriets beslut om användargrupperna utifrån de grunder som nämns i förvaltningsprocesslagen.

VIRVE har visat sig vara ett tillförlitligt kommunikationsnät och en tillförlitlig tjänst, men den möjliggör inte bredbandig kommunikation, för vilken det i allt högre grad finns ett behov också i myndigheternas tidskritiska kommunikation. Med propositionen föreslås det att man möjliggör tillhandahållande av en ny form av tjänst för myndighetskommunikation i kommersiella teleföretags nät, vilket skulle möjliggöra också bredbandig kommunikation. I och med denna teknologiska utveckling skulle ett betydande kliv tas mot bredbandig kommunikation. Myndigheterna skulle också kunna dra nytta av till exempel skapandet av en lägesbild, såsom genom att förmedla en videobild från en olycksfalls- eller en annan händelseplats. Genom att erbjuda progressivare teknologi för myndighetskommunikation, skulle man också möjliggöra utveckling av myndigheternas egna kommunikation och verksamhet.

Det har dock bedömts vara nödvändigt att det nuvarande VIRVE-nätet fortsätter sin verksamhet vid sidan om den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation, fram till dess att den kan tas i bruk och det visats att den är tillförlitlig. Ett sådant övergångsskede är nödvändigt med beaktande av det uppenbara behovet av tidskritisk myndighetskommunikation. Idrifttagandet av den nya tjänsten för myndighetskommunikation tar sin tid. Tjänsteoperatören ska först konkurrensutsätta det teleföretag som erbjuder nättjänsten och därefter komma överens om villkoren för nättjänsten. Därefter ska nödvändiga myndighetsfaciliteter för att trygga tillgången till myndighetskommunikation och kvalitetsnivån byggas i teleföretagens nät. Det är också nödvändigt att få den nya tjänsten att fungera väl och pålitligt innan den tas i drift och VIRVE avskaffas.

Med den ändring som ska göras i säkerhetsnätslagen blir VIRVE och den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation en del av en tjänst som lyder under säkerhetsnätslagen, då också användningsskyldigheten för aktörer enligt 3 § i säkerhetsnätslagen blir tillämplig på dessa. Dessa aktörer utgörs enligt paragrafen av de säkerhetsmyndigheter som var och en föreskrivits i en egen lag. Användningsskyldigheten gäller de myndigheter som föreskrivits i paragrafen, i den utsträckning som de sköter uppgifter som omfattas av användningsskyldigheten i TUVE-lagen, vilka omfattar krav på hög aktionsberedskap eller säkerhet.

Vad gäller Åland ändrar det aktuella förslaget inte den utgångspunkt som rådde i det skedde då säkerhetsnätslagen stiftades, enligt vilken lagen inte tillämpas på Åland i den utsträckning som den omfattas av Ålands lagstiftningsbehörighet. Detta har beaktats också i tillämpningsområdena för de lagar som gäller de säkerhetsmyndigheter som nämns i 3 § i säkerhetsnätslagen, vilka omfattar nödvändiga avgränsningar vad gäller landskapet Åland. Följaktligen omfattas till exempel de myndigheter som avses i polisförvaltningslagen (110/1992) av en skyldighet att använda säkerhetsnätet vad gäller polisiära åtgärder. I 1 § 4 mom. i lagen i fråga finns det dock en avgränsning av tillämpningsområdet enligt vilken ”I fråga om polisväsendet i landskapet Åland gäller vad som föreskrivs särskilt”, vilket avgränsar också polisväsendet Åland utanför skyldigheten att använda säkerhetsnätet. Följaktligen har den principiellt betydelsefulla ändringen, enligt vilken VIRVE-nätet (och den bredbandiga myndighetskommunikationstjänsten) föreslås bli säkerhetsnätverksamhet, dock inte förpliktande konsekvenser för myndighetsfältet på Åland. På Åland används såväl VIRVE-nätet som säkerhetsnätet också för närvarande, och denna användning kunde naturligtvis fortsätta om lagpropositionen antas, men myndigheterna i landskapet skulle inte då heller omfattas av skyldigheten att använda dessa säkerhetsnätstjänster, utan de skulle omfattas av den övriga användningen av säkerhetsnätet enligt 4 § i säkerhetsnätslagen. Däremot skulle myndigheterna i Fastlandsfinland i fortsättningen, också vad gäller VIRVE-nätet, tydligt omfattas av användningsskyldigheten i säkerhetsnätslagen, också då de utför uppdrag inom ramen för deras behörighet på åländskt territorium. Även om ändringar inte föreslås i dessa utgångspunkter som beror på myndighetsbehörigheten med denna lagproposition, skulle det vara till avsevärd nytta för det praktiska genomförandet av den bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation om också myndigheterna i landskapet Åland deltar i dess utveckling tillsammans med myndighetsfältet i Fastlandsfinland. Samma gäller för det teleföretagsfält på Åland vilket omfattas av företagskonsekvenserna.

När bestämmelser om skyldigheten att använda bägge tjänster för myndighetskommunikation föreskrivs med de ändringar som ska göras i säkerhetsnätslagen, är det nödvändigt att reflektera över omfattningen på användningsskyldigheten under övergångstiden. Användningsskyldigheten gäller redan i nuvarande form enbart för utförande av vissa uppdrag för de myndigheter som omfattas av denna. Utifrån denna grund har myndigheterna en viss prövningsrätt vad gäller såväl VIRVE som den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation i fråga om i vilken omfattning de behöver dessa kommunikationstjänster. Därtill är det möjligt att de nämnda tjänsterna, i synnerhet i början av övergångsskedet, sinsemellan är asymmetriska, till exempel på så sätt att den nya tjänsten erbjuder enbart datakommunikation, såsom en videobild, medan en del av de samtalsrelaterade tjänsterna, såsom samtalsgrupper som fungerar med tangenter, fortfarande skulle fungera inom ramen för VIRVE. I och med att tjänsterna stegvis övergår från VIRVE till den bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation, ska det bedömas att en del extra kostnader uppkommer för användarmyndigheterna då de måste hålla två delvis överlappande tjänster för myndighetskommunikation i användning.

4.2.3 Konsekvenser för tillsynsmyndigheterna

Kommunikationsverket fungerar som tillsynsmyndighet vad gäller fullgörandet av skyldigheterna i kommunikationstjänstlagen. Redan nu har Kommunikationsverket uppgifter som gäller myndighetsnät, till exempel mottagande av störningsanmälningar eller möjlighet att göra en teknisk inspektion. Med propositionen föreslås det att en del nya uppgifter tilldelas Kommunikationsverket. Propositionen bedöms dock inte ha betydande konsekvenser för Kommunikationsverkets uppgifter. Det bedöms att de nya uppgifterna i princip kan skötas vid sidan om nuvarande uppgifter med nuvarande resurser. De nya uppgifterna skulle främst handla om övervakningsuppgifter och i anknytning till dessa skulle tjänsteoperatören och teleföretagen till Kommunikationsverket överlämna bland annat en utredning om de beviljade abonnemangen och en beskrivning av genomförandet av myndighetsfaciliteter samt en bedömning av konsekvenserna för övriga användare. Därtill skulle det föreskrivas att om tjänsteoperatören och det teleföretag som tillhandahåller nationell roaming inte kan komma överens om villkoren för genomförande av nationell roaming, kunde Kommunikationsverket fatta beslut om dessa och fastställa ett rimligt pris på tjänsten.

Med de förslagna ändringarna av kommunikationstjänstlagen föreslås det att finansministeriet får rätt att få information och att bli hörd till exempel om kommunikationsministeriets beslut om användargrupperna och tjänsteoperatörens beredning av upphandlingsförfarandet för konkurrensutsättning av teleföretaget. Styrningen och övervakningen av den tjänsteoperatörsverksamhet som gäller den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation, vilken sker inom ramen för säkerhetsnätslagen, ger finansministeriet extra arbete, i synnerhet under övergångsskedet, som omfattar såväl VIRVE-användning som den nya tjänsten.

Det finns skäl att granska konsekvenserna av propositionen för myndigheterna med jämna mellanrum och omvärdera dessa, i synnerhet då övergångsskedet från VIRVE till den bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation upphört. Den VIRVE-styrgrupp som inrättats av finansministeriet och den administratörsgrupp som lyder under den lämpar sig bland annat för detta syfte. I den nämnda grupperna är de centrala myndighetsaktörerna företrädna och eftersom grupperna har till uppgift att med sin expertis stöda finansministeriet i utvecklingen av myndighetskommunikationen, har en responsmekanism för myndighetskonsekvenserna av propositionen redan inrättats.

4.3 Miljökonsekvenser

Det bedöms inte att propositionen har betydande miljökonsekvenser. När bredbandig myndighetskommunikation ordnas i kommersiella nät, är det inte nödvändigt att bygga ett överlappande eget nät jämte basstationer. Detta spar en aning på naturen och naturresurserna.

4.4 Samhällskonsekvenser

Propositionen bedöms ha positiva konsekvenser för säkerheten i samhället. Med bredbandig myndighetskommunikation skulle man möjliggöra bland annat förmedling av videobild, vilket skulle kunna utnyttjas till exempel för att skapa en lägesbild på olycksfalls- och andra händelseplatser. Med bredbandig kommunikation erbjuds bättre förutsättningar för myndigheterna att agera, till exempel att förmedla information om en situation och ta emot förfaringsanvisningar, vilket kunde leda till att förfarandet i en kritisk situation kunde effektiveras ytterligare. Till exempel den räddningsmyndighet som först anländer till platsen kunde förmedla en videobild från olycksfallsplatsen, vilket skulle underlätta bedömningen av patienternas tillstånd av myndigheten för den prehospitala akutsjukvården och snabbare leda till att rätt vårdåtgärd vidtas. Till följd av detta är det möjligt att människoliv i bästa fall kan räddas och dessutom är det möjligt att undvika

eller minska den olägenhet som orsakas av andra skador. Varje räddat människoliv eller undviken person- eller föremålsskada spar också på samhällets resurser.

Ordnandet av myndighetskommunikation har inte betydande konsekvenser för andra än myndighetsanvändare. Vid hög belastning i nätet är det möjligt att tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikationen tillfälligt överför resurser för myndighetskommunikation, vilket kunde ha konsekvenser för tillgången till och kvaliteten på kommunikationen för detta teleföretags övriga kunder. Konsekvenserna skulle docka vara exceptionella och kortvariga, inte kontinuerliga eller återkommande. Teleföretag skulle också i fortsättningen ha en lagstadgad skyldighet, och därtill naturligtvis också ett kommersiellt intresse, att sörja för tillräcklig nätkapacitet också för kommunikationen för sedvanliga användare. Konsekvenserna av anordnandet av myndighetskommunikation för andra användare skulle följas upp genom rapporteringsskyldigheten för det teleföretag som tillhandahåller nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (nätoperatören) och tjänsteoperatören Suomen erillisverkot Oy gentemot Kommunikationsverket.

5 Beredning av ärendet

5.1 Beredningskedan och beredningsmaterial

Propositionen har beretts på våren 2018 vid kommunikationsministeriet som ett tjänstearbete i tätt samarbete med finansministeriet och Kommunikationsverket. Också landskapsstyrelsen i Åland har kontaktats under beredningen av propositionen redan innan remissbehandlingen.

Regeringens proposition är en del av den bredare beredningen av anordnandet av bredbandig myndighetskommunikation. De nya informationssystem för säkerhetsmyndigheter vilka tas i drift under de närmaste åren i Finland grundar sig i hög grad på utnyttjande av trådlös bredbandsteknologi. Därför avtalade finansministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet och kommunikationsministeriet år 2016 att de i samarbete utreder hur säkerhetsmyndigheternas framtida behov av ett bredbandigt nät ska tillfredsställas i Finland.

Redan innan utredningsarbetet inleddes rådde samförstånd mellan myndigheterna om att de nya informationssystem för myndigheter vilka tas i drift ska grunda sig på trådlös LTE-bredbandsteknologi. Likaså rådde samförstånd bland myndigheterna om att myndigheternas trådlösa bredbandsnät på det bästa och mest kostnadseffektiva sättet kunde ordnas genom att dra nytta av de kommersiella teleföretagens trådlösa bredbandsnät.

Det första skedet av utredningen genomfördes mellan oktober 2016 och januari 2017 under ledning av kommunikationsministeriet. Målet med utredningen var att tillsammans med de centrala myndigheter som ansvarar för säkerheten och kommersiella teleföretag precisera de krav som myndighetsverksamhet förutsätter för ett trådlöst nät för förmedling av meddelanden och att utreda och förbereda nödvändiga ändringar i lagstiftningen. Utredningsarbetet gällde i synnerhet den fortsatta användningen av det 700 MHz-frekvensområde som frigörs från televisionsverksamhet.

I det första skedet av utredningsarbetet granskades i synnerhet följande frågor:

- Potentiella nätmodellalternativ för att genomföra ett trådlöst bredbandsnät för myndigheter;
- De grupper som använder det trådlösa bredbandsnätet för myndigheter och användarnas användningsbehov;

- Fall där det trådlösa bredbandsnätet för myndigheter används;
- De tekniska myndighetskrav som ska ställas på kommersiella teleföretags trådlösa bredbandsnät;
- Preliminär kartläggning av eventuell behov av att ändra lagstiftningen.

I det första skedet av utredningen nåddes samförstånd om att det trådlösa bredbandsnätet för myndigheter genomförs på följande sätt:

- Det trådlösa bredbandsnätet för myndigheterna skaffas med ett anbudsförfarande av ett kommersiellt teleföretag;
- Den valda kommersiella operatören genomför det så kallade accessnätet och en del av stamnätet;
- Den härdning och de specialfaciliteter som myndighetsverksamhet kräver genomförs i nätet för det kommersiella teleföretag som vunnit konkurrensförfarandet.
- En tjänsteoperatör kommer mellan användarna och det kommersiella teleföretaget.

I valet av genomförandesätt betonades i synnerhet att säkra, datasäkra och tillräckligt högklassiga anslutningar ska kunna tryggas för myndigheterna. I valet av genomförandesätt beaktades som bakgrundsfaktorer också den telemarknad som fungerar på marknadsvillkor, myndighetsanvändargruppernas framtida användningsbehov och användningssyften och kostnadseffektiviteten för statsfinanserna.

I den valda genomförandemodellen integrerar tjänsteoperatören myndighetsanvändarnas nät och tjänster och ansvarar också för övervakningen av de kommersiella avtalsvillkoren då krav som preciserar myndighetskraven eller mer detaljerade krav ställts i avtalet. Tjänsteoperatören ansvarar också för att myndighetsverksamheten är kontinuerlig, om den kommersiella nätoperatören byts genom konkurrensutsättning. I det första skedet av utredningen togs inte ställning till valet av serviceoperatör, utan det konstaterades att tjänsteoperatörsaktören ska utses utifrån en separat utredning som ska göras senare.

I det första skedet av utredningen beslöt man sig för att myndighetskraven riktas till tjänsteoperatören och den kommersiella nätoperatör som valts genom konkurrensutsättning och tillhandahåller ett radioaccessnät som uppfyller myndighetskraven. De myndighetskrav som ställs på de valda kommersiella nätoperatörerna grundar sig på författningen. Den behöriga myndigheten ansvarar för övervakningen av efterlevnaden av myndighetskraven i den utsträckning som det föreskrivs om kraven i lagstiftningen eller koncessionsvillkoren. Det överenskomms att närmare ändamålsenliga förfaranden i denna utsträckning utreds i det fortsatta arbetet. I utredningen överenskomms det också att andra kommersiella teleföretag än de som valts genom konkurrensutsättning omfattas av enbart kravet på nationell roaming och att eventuella myndighetskrav som gäller denna avtalas separat.

På samma sätt uppnåddes i det första skedet av utredningen koncensus om att ett trådlöst myndighetsnät för myndigheter tas i drift gradvis före år 2025. I det första skedet av utredningsarbetet överenskomms det också att man genast i följande skede av projektet, vilket ska startas omedelbart, under finansministeriets ledning, bereder de lagstiftningsändringar som genomförandet av ett trådlöst bredbandsnät förutsätter för myndigheterna. Då utredningsarbetet fortsatte överenskomms det dock att lagstiftningsändringar bereds under ledning av kommunikationsministeriet, eftersom lagberedningen i huvudsak fokuserar på de bestämmelser som gäller nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, vilken tillhandahålls av teleföretagen.

Finansministeriet tillsatte i mars 2017 en utredningsgrupp för att utreda olika lösningsalternativ och krav för att ordna tjänstedriften. De aktörer som deltagit i kommunikationsministeriets tidigare utredning deltog i

utredningen. I utredningen kartlades det mest ändamålsenliga sättet att säkerställa att de myndighetskrav som anknyter till myndighetsnätverksamhet uppfylls i tjänsteoperatörsverksamheten. Utredningsgruppen granska fem olika tjänstemodeller, som omfattade en lösning som uteslutande grundade sig på en kommersiell aktör, en lösning som grundade sig på en myndighetsaktör, en lösning som grundade sig på ett statligt företag och modeller som kombinerade dessa alternativ. Därtill utarbetade finansministeriet en ekonomisk jämförelse av de olika modellerna, vilken färdigställdes i oktober 2017.

Suomen Erillisverkot Oy som tjänsteoperatör steg fram som den klar bästa tjänsteoperatörsmodellen. I bedömningen underströks i synnerhet säkerhetsmyndigheternas synpunkter på möjligheten att anordna myndighetsstyrningen av tjänsteproduktionen, hanteringen av säkerheten och kontinuiteten, möjligheten att byta leverantör, frågor som gäller utövande av offentlig makt och minimeringen av den arbetsmängd som lämnar kvar hos ansvarsmyndigheten själv. Därtill kunde användning av ett kommersiellt nät vara en utmanande lösning vad gäller marknadskonsekvenser, eftersom den kan ställa tillhandahållarna av mobiltelenät i olikvärdig ställning sinsemellan. Ur en konkurrensrättslig synvinkel vore det bättre, om en separat tjänsteoperatör skulle konkurrensutsätta teleföretagen. Som slutsats av utredningen föreslogs det att Suomen Erillisverkot Oy väljs som tjänsteoperatör, som konkurrensutsätter de kommersiella mobilnätoperatörerna, som erbjuder en prioriterad, säkrad bredbandig tjänst för myndighetskommunikation. Som slutsats av utredningen föreslogs det också att kompletteringen av täckningsområdet kunde genomföras genom att bygga fler basstationer på prefererat sätt i den befintliga mastinfrastrukturen, genom att på övervägt sätt bygga nya mast- och överföringsanslutningsinfrastrukturer och med relälösningar vad gäller inomhustäckningen.

Utifrån utredningarna har finanspolitiska ministerutskottet 18.12.2017 dragit upp en riktlinje om hur den nya formen av den bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation ska ordnas. Den nya tjänsten för myndighetskommunikation genomförs med en servicemodell, där det kommersiella teleföretag som valts genom konkurrensutsättning fungerar som nätoperatör och Suomen Erillisverkot Oy eller dotterbolag till det som tjänsteoperatör. Vad gäller täckningskravet är det nödvändigt att utreda de genomförandesätt som ur en helhetsekonomisk synvinkel är mest ekonomisk för staten. Därtill beslöts det att finansministeriet och kommunikationsministeriet i samarbete startar det nödvändiga arbetet för att revidera lagstiftningen och de övriga normerna, där det för myndigheterna tryggas prioritet till trafik för tidskritisk kommunikation (prioritet), användning av nödvändig dataöverföringskapacitet (förtur) och nationell roaming för myndighetskommunikation (roaming) i kommersiella nät och övriga nödvändiga tekniska och kommersiella förutsättningar.

Finansministeriet har i juni 2018 tillsatt en styrgrupp för tjänsten för myndighetskommunikation (VIRVEOHRY), som har till uppgift att fungera som sakkunnigorgan i den strategiska och ekonomiska styrningen och för styrningen av informations- och kommunikationsteknisk aktionsberedskap, annan beredskap, säkerhet och tjänsteproduktionen vad gäller tjänsterna för myndighetskommunikation. De konkreta uppgifter som hör till styrgruppen är att verka som samarbetsgrupp för de grupper som använder VIRVE-tjänsten och den nya tjänst för myndighetskommunikation (VIRVE 2.0) som byggs som en säkerhetsnätstjänst under ledning av finansministeriet, i egenskap av styrgrupp för MoVi-projektet (projektet för en mobil tjänst för myndighetskommunikation). Styrgruppen för tjänsten för myndighetskommunikation har informerats om hur den aktuella lagpropositionen framskrider och den har för avsikt att stöda den lagberedning som anknyter till myndighetskommunikation också i fortsättningen.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Yttranden begärs om regeringens proposition 27.6.2018–24.8.2018. [kompletteras efter remissrundan]

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om tjänster inom elektronisk kommunikation

3 §. Definitioner. Det föreslås att tre nya definitioner läggs till i paragrafen, vilka skulle utgöra punkterna 39 a–39c. Definitionen av myndighetsnät (39 a) skulle så gott som oförändrad flyttas från 250 § 1 mom. i den gällande lagen till den paragraf som gäller definitioner. Definitionen skulle fortfarande hänvisa till ett separat byggt myndighetsnät, vilket kan vara fast, såsom säkerhetsnätet TUVE, eller ett mobilnät såsom VIRVE, till vilka det hänvisats också i regeringens proposition om kommunikationstjänstlagen (tid. informationssamhällsbalken). Det föreslås att definitionen av myndighetsnät behålls oförändrad vad gäller innehåll, eftersom avsikten är att rättsläget också vad gäller det trådlösa VIRVE-nätet fortsätter under en övergångstid på flera år, det vill säga fram till dess att det i sin helhet kan ersättas med en bredbandig myndighetskommunikationslösning. Den andra och tredje definitionen skulle vara nya och anknyta till anordnandet av ny trådlös bredbandig myndighetskommunikation. Vad gäller nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (39 b) skulle teleföretaget ställa till förfogande det kommunikationsnät som det äger eller på en annan grund innehar för de användare som avses i 250 § (myndighetsabonnemang) för att producera kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation. Det skulle dock inte kunna handla om en nättjänst för myndighetskommunikation vilken tillhandahålls av vilket teleföretag som helst, utan uttryckligen av ett sådant som skulle användas för att tillhandahålla kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation enligt definitionen i 39 c punkten. Tillsammans skulle nät- och kommunikationstjänster enligt definitionerna i 39 b och 39 c bilda en ny bredbandig myndighetskommunikationshelhet, där Suomen Erillisverkot Oy, i enlighet med den ändring som föreslås i säkerhetsnätslagen, skulle verka som tjänsteoperatör för den bredbandiga myndighetskommunikationen, det vill säga som tillhandahållare av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation enligt punkt 39 c, vilken till att börja skulle konkurrera ut den kommersiella nätoperatören, det vill säga tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation enligt punkt 39 b. Vad gäller de nya definitioner som anknyter till den bredbandiga myndighetskommunikationslösningen och den oförändrade definitionen av myndighetsnät ska det observeras att tillhandahållaren av det trådlösa myndighetsnätet (VIRVE) inte är ett teleföretag, eftersom det inte alls bedriver allmän televerksamhet enligt definitionen av teleföretag, det vill säga tillhandahåller tjänster till en på förhand avgränsad användarkrets.

6 §. Televerksamhet som kräver nätkoncession Det föreslås att paragrafens rubrik ändras på så sätt att ordet televerksamhet ändras till ordet verksamhet. Den ändrade rubriken skulle bättre svara mot innehållet i paragrafen, eftersom också myndighetsnät, som inte faller inom ramen för allmän televerksamhet, passar under den nya rubriken. Till *1 momentet* i paragrafen föreslås ett tillägg av en mening om att koncessionshavare av ett mobilnät, utifrån sin koncession, under de förutsättningar som föreskrivits i 29 a kap., också kan tillhandahålla nättjänster med anknytning till myndighetskommunikation eller nationell roaming för myndighetskommunikation. Den föreslagna ändringen överensstämmer med den gällande koncessionsregleringen därför att en koncession är bunden antingen till radiofrekvenser eller till myndighetsnätet. I den myndighetskommunikationslösning som är under beredning erbjuder teleföretaget (nätoperatören) ett kommunikationsnät som redan är i dess besittning för användning för myndighetskommunikation, det vill säga att det redan har en nätkoncession i sin besittning. Med den föreslagna ändringen skulle man, utifrån de koncessioner som redan finns, möjliggöra genomförandet av den nya nättjänsten med anknytning till bredbandig myndighetskommunikation i kommersiella nät och under vissa förutsättningar nationell roaming för myndighetskommunikation.

Paragrafens *2 moment* skulle tekniskt sätt ändras på så sätt att ”tillhandahållande av nättjänster i mobila myndighetsnät” skulle ändras till formen ”tillhandahållande av sådana mobilnät som fungerar som

myndighetsnät för överföring av kommunikation som behöver radiofrekvenser ". Ändringen är nödvändig därför att hänvisningen till nättjänster i den gällande lagen gäller televerksamhet, vilket tillhandahållandet av myndighetsnätet (VIRVE) inte utgör. Därtill skulle ordföljden i momentet tydliggöras.

Kap. 29 a. *Tillhandahållande av myndighetsnät och nät- och kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation.* Ett nytt kapitel skulle läggas till, vilket omfattar reviderade 250 § och nya 250 a–250 e §, där den sista nämnda paragrafens innehåll motsvarar gällande 250 § 4 momentet. Kapitlet skulle bilda en helhet som gäller myndighetskommunikation, med föreskrifter om myndighetsabonnemang, tillhandahållande av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, användning av myndighetsfaciliteter och dess inverkan, nationell roaming för myndighetskommunikation och anslutningen av myndighetsnätet till ett allmänt kommunikationsnät. Den i kapitlet reglerade användningen av tjänsten för myndighetskommunikation, som ett myndighetsabonnemang skulle möjliggöra och som omfattar faciliteter som säkerställer prioriteten för kommunikationen, är naturligtvis avsedd enbart för kommunikation som anknyter till myndigheternas uppgifter, och myndighetsabonnemang skulle inte få användas för kommunikationen utanför skötseln av myndighetsuppgifter, inte ens av aktörer som är berättigade till användning.

250 §. *Myndighetsabonnemang.* Det föreslås att paragrafens rubrik ändras från myndighetsnät till myndighetsabonnemang, eftersom man med propositionen skapar en ny tjänst för myndighetskommunikation som förutsätter abonnemang, vilken inte tillhandahålls i ett myndighetsnät enligt definitionen av myndighetsnät, utan i ett kommersiellt teleföretags nät.

Det första och andra momentet i gällande 250 § skulle slås samman till ett nytt *1 moment*, där abonnemang som berättigar till användning av såväl det nuvarande myndighetsnätet (VIRVE och TUVE) som kommunikationstjänsten med anknytning till den nya bredbandiga myndighetskommunikationen, definieras som myndighetsabonnemang. På ett sätt som överensstämmer med det nuvarande rättsläget kunde dessa abonnemang erbjudas till en myndighet eller en annan aktör, för vilken det är nödvändigt att få myndighetsabonnemang för att sköta uppgifter som anknyter till statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen och den prehospitala akutsjukvården, järnvägssäkerheten och befolkningsskyddet. Kommunikationsministeriet skulle fortfarande fatta beslut om de användargrupper som är berättigade till myndighetsabonnemang, men en möjlighet att vid behov fatta beslut också om antalet abonnemang skulle läggas till i bestämmelsen. Det föreslås också att kommunikationsministeriet tilldelas en skyldighet att höra om användargrupperna (och antalet abonnemang), vilken separat införs i lagen Det ska också observeras att avsikten också i framtiden, vad gäller annan användning av säkerhetsnät än användning enligt säkerhetsnätslagen (TUVE-användning), är att förutsätta godkännande också av finansministeriet med stöd av 4 § i lagen i fråga. I denna utsträckning hänvisas det till ändringen av 4 § i säkerhetsnätslagen i propositionen nedan.

Eftersom tjänsten för myndighetskommunikation i samband med den bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation grundar sig på ett SIM-kort som installeras i en terminalapparat, och inte på en helt fristående radiotelefon, kan antalet abonnemang öka, till och med avsevärt. I stället för den nuvarande fristående fälttelefonen som tas med möjliggör ett SIM-kort för en telefon, vilket reserverats för tjänsteuppdrag, myndighetskommunikation med en prioriteringsfacilitet. Detta leder till att användaraktörerna, beroende på karaktären på uppgifterna, har möjlighet att pröva om det är smidigare att upphandla fler bredbandiga myndighetsabonnemang än nuvarande VIRVE-telefoner. Den nya tjänsten för myndighetskommunikation har från första början beretts som ersättare av VIRVE-nätet, varför kalkylerna också för antalet användare utgår från antalet VIRVE-abonnemang. Eftersom antalet abonnemang, i synnerhet i övergångsskedet, kan vara svårt att förutse, och eftersom det har en inverkan på enhetspriset för ett

bredbandigt myndighetsabonnemang, ska ett hörande av finansministeriet säkerställas i kommunikationsministeriets beslutsfattande. Därtill ska man säkerställa en möjlighet att vid behov utvidga det beslut som gäller användargrupper till att gälla också antalet abonnemang. I nuvarande läge har kommunikationsministeriet fattat ett användargrupsbeslut som gäller VIRVE-nätet för en utsatt tid på tre år, och i fortsättningen vore det möjligt att pröva beslutets längd på ett flexibelt sätt, så att användargrupperna, och vid behov också antalet användare, kunde omprövas med jämna mellanrum. Syftet med den föreslagna kontrollen av antalet användare är inte att försvåra tillgången till tjänsten för myndighetskommunikation, utan att säkerställa att en okontrollerad uppgång inte äger rum i användargrupperna eller i antalet abonnemang. Kommunikationsministeriet kan vid behov höra också andra aktörer, såsom aktörer som företräder användargrupper inom myndighetskommunikation, såsom inrikesministeriet och försvarsministeriet. I denna utsträckning ansågs inte behovet av ett införande i lagen varar helt nödvändigt på grund av övergångsskedet för myndighetskommunikationslösningen. Därtill skulle en uppräknig av flera aktörer som ska höras i samband med beslutsfattande ge ett felaktigt intryck om att målet med förteckningen är att vara uttömmande.

I det nya 2 *momentet* föreslås det att det föreskrivs att tillhandahållare av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation, inom ramen för de användargrupper som definieras i 1 mom., beviljar enskilda myndighetsabonnemang till myndigheter och på framställan av dessa till andra användare. Beviljandet av abonnemang av tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören, Suomen Erillisverket Oy) skulle mekaniskt sett grunda sig antingen på kommunikationsministeriets beslut om användargrupperna (myndigheter) eller på en kombination av beslutet i fråga och en framställan om bifall som myndigheten prövat med stöd av beslutet. Följaktligen omfattar inte beviljandet av abonnemang något prövningselement för tillhandahållaren av kommunikationstjänsten (tjänsteoperatören), och det handlar inte i allt för hög grad om sökandens rätt till ett abonnemang, utan om mekaniskt verkställande av användargrupsbeslutet och det bifall som myndigheten gett i anknytning till de egna uppgifterna. Som fortsättning på den granskning av antalet myndighetsabonnemang som lagts fram ovan i samband med 1 momentet finns det skäl att nämna att tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören) inte har möjligt att utifrån egen prövning återkalla ett myndighetsabonnemang. Användarmyndigheten har möjlighet att överväga denna möjlighet. Denna aktör är också rätt aktör att överväga det behov av abonnemang vilket är nödvändigt för de egna uppgifterna enligt 250 §, också vad gäller övriga andra användare som är nödvändiga för att utföra egna uppgifterna.

Det föreslås att den reglering som ingår i 3 *momentet* i 250 § i den gällande lagen delvis hävs i andan av normavveckling. Avgränsningen av tillämpningsområdet i den gällande lagen är onödig, eftersom det i avdelning III i kommunikationstjänstlagen finns bestämmelser om teleföretagens skyldigheter och samhällsomfattande tjänster, medan avdelning V innehåller föreskrifter om användarens och abonnenters rättigheter i kommunikationstjänsten. Kommunikationsverket har inte vad gäller VIRVE andra motsvarande kontrolluppgifter än vad fallet är för teleföretag, varför verket inte utövar sina rättigheter till information på samma sätt i fråga om VIRVE. Mer generellt tillämpas avdelningarna III och V i kommunikationstjänstlagen enbart på teleföretag, som tillhandahållaren av myndighetsnätet (ERVE) inte är. Följaktligen befinner sig myndighetsnät utanför avgränsningen av tillämpningsområdet för avdelningarna III och V, även utan uttrycklig bestämmelse. Det föreslås att det föreskrivs att det nya innehållet i 3 momentet är att en koncessionshavare att ett myndighetsnät och en tillhandahållare av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören) på begäran och årligen ska överlämna en utredning över myndighetsabonnemangen till Kommunikationsverket. Med bägge aktörer avses Suomen Erillisverket som koncern, å ena sidan i sin roll som tillhandahållare av VIRVE-nätet som koncessionshavare för myndighetsnät och å andra sidan i rollen som tillhandahållare av den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation (tjänsteoperatör). Följaktligen ska tjänsteoperatören ERVE årligen, och alltid på begäran av

Kommunikationsverket, överlämna en utredning över myndighetsabonnemangen vad gäller såväl myndighetsnät som den nya tjänsten för myndighetskommunikation till Kommunikationsverket. Målet med den föreslagna nya utredningsskyldigheten är att säkerställa hanteringen av konsekvenserna av utvecklingen av bredbandiga myndighetsabonnemang, i synnerhet för kommersiella myndighetsnät, bland annat på så sätt att de uppgifter som samlats in av Kommunikationsverket kan utnyttjas till stöd för kommunikationsministeriets användargrupsbeslut.

Det är dock nödvändigt att vidare, på samma sätt som i gällande i 250 § 3 mom., stifta bestämmelser om att myndighetsnät inte omfattas av tillämpningsområdet för bestämmelserna i 316 § om behandling och förstöring av information om kommunikation och positioner. Därtill skulle avgränsningen utvidgas till att gälla myndighetstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, det vill säga att 316 § inte heller skulle gälla den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation. Det föreslås att avgränsningen överförs till ett nytt 4 moment, eftersom definitionen i 4 momentet i 250 § i den gällande gällan skulle överföras i anslutning till övriga bestämmelser i 3 § i lagen.

250 a §. Tillhandahållande av nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation En paragraf om anordnande av bredbandig myndighetskommunikation skulle stiftas vad gäller nättjänsten. I 1 momentet föreslås det att nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation tillhandahålls av ett teleföretag, som valts av tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören ERVE) utifrån ett upphandlingsförfarande. Vad gäller upphandlingsförfarandet hänvisas det till 13 § i säkerhetsnätslagen, som reglerar underentreprenader i tjänsteproduktionen av ett säkerhetsnät. Enligt paragrafen i fråga ska tjänstetillhandahållaren (ERVE), innan upphandlingsförfarandet inleds, begära ett utlåtande om ärendet av finansministeriet. Enligt samma bestämmelse, ska det uppdragsavtal som ska ingås med underleverantören, det vill säga i detta fall det teleföretag som fungerar som tillhandahållare av nättjänsten, i synnerhet säkerställa förfarandena för att hantera störningssituationer i normalförhållanden och undantagssituationer. Vid sidan om upphandling grundar sig regleringen på lagnivå om kvaliteten på den framtida bredbandiga myndighetskommunikationstjänsten på det hela taget på bestämmelserna i 13 § i säkerhetsnätslagen i och med den föreslagna hänvisningen. I dessa förutsätts det bland annat att de krav på säkerhet, aktionsberedskap, annan beredskap och kontinuitet som gäller säkerhetsnätet uppfylls. Därtill hänvisas det till att underleveransen ska begränsa sig till enbart nödvändig omfattning och att underleveransen ska ordnas på så sätt att hanteringen, styrningen och övervakningen av tjänsteproduktionen stannar kvar hos tjänstetillhandahållaren. När dessa kriterier i säkerhetsnätslagen tillämpas på anordnande av trådlös myndighetskommunikation enligt den aktuella propositionen ska följande utgångspunkter beaktas i tolkningen. För det första står det i 13 § i säkerhetsnätslagen att beslut om omfattningen på och förutsättningarna för underleverans fattas av finansministeriet, vilket innebär att finansministeriet inom de gränser som ställs av lagen har relativt omfattande behörighet att inom ramen för nödvändigheten av underleverans enligt tjänst bedöma bland annat i vilken utsträckning tjänsterna på statsägt sätt ska tillhandahållas själv. Vad gäller de aktuella informations- och kommunikationstekniska tjänsterna för säkerhetsnätets mobilnät utreder finansministeriet, med det förfarande som gäller begäran om uppgifter om upphandling av Suomen Erillisverket, det mest kostnadseffektiva sättet att producera tjänster och fattar utifrån denna grund ett beslut om randvillkoren för underleveransen, efter att ha hört Styrgruppen för tjänsten för myndighetskommunikation, som den tillsatt och i vilken de centrala myndigheter som använder tjänsten är företrädare. Följaktligen är det möjligt att med den helhet som utgörs av den i säkerhetsnätslagen garanterade ministerstyrningen av den statsägda tjänsteoperatören (Suomen Erillisverket eller ett dotterbolag till det) och den intressentsakkunnighet som ordnats till stöd för denna säkerställa att tjänsteproduktionen hanteras, styrs och övervakas på behörigt sätt och att enligt tjänst fastställa kraven på säkerhet aktionsberedskap, annan beredskap och kontinuitet för säkerhetsnätet. På grund av den övergripande modellen för trådlös myndighetskommunikation torde den precision på kvaliteten på den tjänst som ska upphandlas, vilken

fastställts i 13 § i säkerhetsnätslagen, i praktiken vara det mest ändamålsenliga sättet att fastställa också kvaliteten på den nättjänsten som ska skaffas av teleföretaget. Kvaliteten på den nättjänst som ska upphandlas fastställs slutgiltigt i de upphandlingsprocesser som gäller denna och i de tjänsteavtal som ska ingås efter upphandlingen. I avtalen finns det bättre förutsättningar att beakta tekniska detaljer i nättjänsten och hitta en jämvikt också mellan användarmyndigheternas behov och de tillgängliga resurserna. Den övergripande tjänst som den nya bredbandiga myndighetskommunikationen utgör borde vad gäller såväl kvalitet som tillförlitlighet motsvara VIRVE-nätet. Detta höga kvalitetskrav ska dock proportioneras på så sätt att uppnåendet av kravet säkerställs inom ramen för övergångstiden. Med andra ord skulle nedkörningen av VIRVE-nätet och övergången till en ny tjänst genomföras först då det kan visas att tjänsterna kvalitetsmässigt sett är överensstämmande. Vad gäller täckningen för myndighetskommunikationen förutsätter detta investeringar för att utveckla den nya bredbandiga tjänsten.

Betydelsen av tidskritisk myndighetskommunikation för det finländska samhällets säkerhet är betydande, och därför är det nödvändigt att omsorgsfullt säkerställa att den tillhandahållare av nättjänster som valts genom konkurrensutsättning uppfyller de höga kraven på säkerhet, aktionsberedskap, beredskap och kontinuitet. Enligt 5 § i säkerhetsnätslagen ska de utrustningsutrymmen och den utrustning som direkt hör samman med säkerhetsnätet finnas i Finland och tjänsterna ska i princip produceras i Finland, medan utgångspunkten för underleverans enligt 13 § 3 mom. i säkerhetsnätslagen å sin sida är att tjänstetillhandahållaren ansvarar för underleverantörens arbete som för sitt eget arbete. Fortfarande skulle man på såväl tillhandahållaren av informations- och kommunikationstekniska tjänster för mobilnätet i säkerhetsnätet (ERVE) som på personalen för det teleföretag som verkar som underleverantör, jämte instanser i de beslutsfattande organen, tillämpa straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som anknyter till säkerhetsnätsverksamhet. I propositionen nedan om 250 d § i kommunikationstjänstlagen är utgångspunkten dock att 13 § i säkerhetsnätslagen, vilken gäller underentreprenad, och den anknutna bestämmelsen om ansvar i 20 § i samma lag, inte tillämpas på den nationella roaming som ska erbjudas för kommunikationsverksamhet. Följaktligen föreslås det att straffrättsligt ansvar tillämpas enbart på det teleföretag som utifrån konkurrensutsättning valts till tillhandahållare av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation. Det underleverantörsansvar enligt säkerhetsnätslagen, vilket är föremål för relativ sträng reglering i förhållande till tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, är i jämvikt med den utgångspunkt att teleföretaget i fråga i och med avtalsförhandlingarna efter konkurrensutsättningen blir medvetet om den kvalitet som förutsätts av tjänsten och de relaterade ansvarerna. Detta skulle inte vara lika uppenbart i samband med roaming som erbjuds för myndighetskommunikation.

250 b §. Myndighetsfaciliteter. För att tjänsten för myndighetskommunikation ska kunna tillhandahållas utan hinder av nätneutraliteten i kommersiella nät på så sätt att den nödvändiga prioriteten för tidskritisk myndighetskommunikation kan tryggas, borde bestämmelser om myndighetsfaciliteter för tjänsten för myndighetskommunikation stiftas genom lag. Därför föreslås det att en ny paragraf om två myndighetsfaciliteter stiftas. I paragrafens *1 moment* skulle det föreskrivas att tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska verkställa de myndighetsfaciliteter som tryggar att de i 250 § avsedda användarna av myndighetsabonnemang har tillgång till kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation och att tjänsten har den kvalitetsnivå som krävs. I samma moment skulle det föreskrivas att myndighetsfaciliteter utgörs av den prioriterings- och förtursfacilitet som gäller tillgång till tjänsten och den prioriteringsfacilitet som gäller kommunikationens kvalitet. Med myndighetsfaciliteter skulle myndigheternas tidskritiska kommunikation tryggas i situationer där nätet har hög belastning och dess kapacitet inte till fullo räcker för alla användare. Det vore möjligt att i SIM-korten för myndighetsabonnemang fastställa till exempel vissa tillträdes- och kvalitetskategorier för att skilja dem från andra abonnemang, då det i nättjänsten är möjligt att prioritera dessa abonnemang genom att använda de nämnda faciliteterna.

I 2 momentet i paragrafen skulle det föreskrivas att det teleföretag som verkar som tillhandahållare av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, genom prioriterings- och förtursfaciliteten för tillgång till tjänsten, vid hög belastning på kommunikationsnätet tryggar att myndighetsabonnemang har företräde till tjänsten och att deras tillgång till tjänsten prioriteras framför andra abonnemang samt anvisar eller överför tillhandahållaren vid hög belastning på kommunikationsnätets resurser till myndighetsabonnemang.

På praktisk nivå avses med prioriterings- och förtursfaciliteten att tillgång till nätet prioriteras på två sätt för myndighetsabonnemang. I första hand skulle prioriterings- och förtursfaciliteten innebära att myndigheterna vid hög belastning garanteras tillträde till nätet och dess resurser. Till följd av detta kan en annan än en myndighetsabonnemangsansvändare inte nödvändigtvis tillfälligt alls få kontakt med det högt belastade nätet. I så fall skulle till exempel ett samtal inte kopplas, för att det fortfarande skulle vara möjligt att normalt kommunicera med myndighetsabonnemang (prioriterad tillgång). För det andra skulle faciliteten innebära att det är möjligt att vissa anslutningar till nätet från andra abonnemang tillfälligt hävs, för att trygga kommunikationen med myndighetsabonnemang. I så fall skulle en vanlig användares samtal kunna brytas (egentlig förtur). Sådana situationer med hög belastning är exceptionella och kan bero till exempel på storolyckor eller andra situationer där en stor mängd personer på ett litet eller avlägset området vill använda sitt abonnemang på samma gång på så sätt att nätkapaciteten överskrids.

Prioriterings- och förtursfaciliteten motsvarar inte direkt någon viss enskild teknisk funktionalitet i nätet, utan det är en helhet av olika faciliteter för att hantera tillträdet, med vilka myndighetsabonnemang vid hög belastning kan garanteras prioriterat tillträde till nätet och nätets resurser. Det vore möjligt att fastställa prioriteringsnivån och en förmåga att hindra andra tjänster (Allocation and Retention Priority) för myndighetsabonnemang, vilket skulle säkerställa prioriteten för radionätets resurser. Det vore möjligt att för SIM-kort för myndighetsabonnemang fastställa en viss tillträdeskategori, då det vid hög belastning är möjligt att stänga av anslutningen för användare med abonnemang med andra tillträdeskategorier till förmån för myndighetsabonnemangen (Access Class Barring) eller att överföra dem till andra frekvensband. Idrifttagande av den prioritets- och förtursfacilitet som består av dessa element kan automatiseras genom att fastställa tröskelvärden i nätet eller så kan faciliteten tas i drift från fall till fall, då förhållandena så kräver.

I 3 momentet i paragrafen skulle det föreskrivas att ett teleföretag, i egenskap av tillhandahållare av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, genom prioriteringsfaciliteten för kommunikationens kvalitet vid hög belastning ska ge prioritet åt myndighetsabonnemangens kommunikation framför annan kommunikation genom att vid behov garantera tillräcklig höga kvalitetsnivå i dess radionät och i övrigt i dess kommunikationsnät. Den övriga kommunikationen får inte hindra myndighetsnätet från att erbjuda den nödvändiga kvalitetsnivån för kommunikation med myndighetsabonnemang. Vid användning av faciliteten är det möjligt att kvalitetsnivån för en ordinarie användare av myndighetstjänsten sjunker tillfälligt, då kvalitetsnivån för myndigheternas tidskritiska kommunikation skulle säkerställas. I praktiken skulle detta kunna innebära till exempel att andra än myndighetsabonnemangsansvändare fortfarande kan ringa och sända sms, men att videobilden tillfälligt laddas långsammare än normalt eller inte alls. Tekniskt sett genomförs prioriteringen i LTE-nät med tjänstekvalitetsparametrar, som tekniskt sett påverkar prioriteten för olika tjänster och anslutningar på olika nivåer och följaktligen behandlingen av dataöverföring i nätet. Genom att använda och kombinera olika parametrar åstadkoms olika funktionaliteter som påverkar användningen. Det är bland annat möjligt att fastställa en viss kvalitetsklass för en dataanslutning (QCI, Quality of Service Class Identifier), då en anslutning med högre prioritet betjänas först, eller en viss hastighet som nätet garanterar (GBR, Guaranteed Bit Rate). Förutom radionätet skulle faciliteten omfatta prioritering av myndighetstrafiken i teleföretagets överförings- och stamnät.

250 c §. Användning och effekter av myndighetsfaciliteter. I den nya paragrafen skulle det föreskrivas att det med myndighetsfaciliteter är möjligt att begränsa andra användares tillgång till nätet eller användningen av nätet enbart i den nödvändiga omfattningen. I 1 momentet skulle det föreskrivas att andra användares tillgång till eller användning av nätet får begränsas med myndighetsfaciliteter endast i den omfattning som det är nödvändigt för att säkerställa tillgången för myndighetskommunikation. Begränsningen skulle gälla bland annat den tidsmässiga längden och det geografiska området.

I 2 momentet i paragrafen skulle det föreskrivas att tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, det vill säga teleforetaget, vid verkställandet av myndighetsfaciliteter ska se till att kvaliteten på och tillgängligheten till kommunikationstjänster inte allmänt försämras för andra användare. Med detta avses till exempel att kapaciteten i ett teleforetags nät borde vara tillräckligt på så sätt att genomförandet av myndighetskommunikationen inte orsakar olägenheter för kvaliteten på och tillgången till kommunikationstjänsten för övriga användare, och de tillgängliga myndighetsfaciliteterna skulle vid behov orsaka enbart en tillfällig, regional försämring av kvaliteten på tjänsten för övriga användare av tjänsten. Därtill skulle det i 2 momentet föreskrivas att teleforetaget har en skyldighet att följa de effekter som användningen av myndighetsfaciliteter och tillhandahållandet av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation har på tillgången till tjänsterna, nätets prestanda och användningsgraden av kapaciteten. Med uppföljningen skulle det säkerställas att teleforetagets nätkapacitet räcker för att tillhandahålla andra tjänster med anknytning till myndighetskommunikation vid sidan om tillhandahållandet av nättjänsten. Skyldigheten preciserar skyldigheten att sörja för tjänstekvaliteten enligt 243 §. Uppföljningen skulle gälla uttryckligen konsekvenserna av myndighetskommunikationen, inte användningen av kapaciteten i allmänhet.

Paragrafens 3 moment skulle innehålla en bestämmelse om skyldigheten för tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören) att på Kommunikationsverkets begäran leverera en beskrivning av verkställandet av myndighetsfaciliteter och en uppskattning av deras effekter på andra användare. För att till Kommunikationsverket kunna leverera de uppgifter som ett teleforetag samlat in ska tjänsteoperatören komma överens om rättigheter till information med teleforetaget. Det har bedömts att det naturligaste sättet för att ordna detta informationsutbyte aktiebolagen emellan är att göra det på avtalsbaserat sätt, varför det inte nödvändigt att reglera detta i lagstiftningen. Kommunikationsverket övervakar i varje fall kvaliteten på övriga användares kommunikationstjänster inom ramen för dess lagstadgade uppdrag. Däremot är man inte på väg att föreslå en separat tillsynsuppgift som gäller kvaliteten på kommunikationstjänsten för myndighetsabonnemangen för Kommunikationsverket, eftersom detaljerna för tjänsten överenskomms i avtalen mellan nät- och tjänsteoperatören, det vill säga teleforetaget, och ERVE. Därtill ska det observeras att säkerhetsnätverksamhet hör till finansministeriets ansvarsområde.

250 d §. Nationell roaming för myndighetskommunikation. Det handlar om en ny paragraf om nationell roaming för myndighetskommunikation. Syftet med paragrafen är att möjliggöra tillhandahållande av myndighetskommunikation också i situationer där nätet för tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, det vill säga det teleforetag som valts genom konkurrensutsättning, inte är i bruk. När en störning förekommer i det egna nätet för tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikationen eller då nättäckning saknas i området i fråga, är det med hänsyn till den samhälleliga betydelsen för myndighetskommunikationen nödvändigt att myndighetskommunikation undantagsvis kan tillhandahållas genom roaming. Vad gäller brist på nättäckning ska det dock observeras att främst småskaliga skuggområden avsetts som kärnområden för nationell roaming. Följaktligen är inte avsikten med regleringen att det teleforetag som fastställts i 250 a § och valts genom konkurrensutsättning, i bred skala eller åtminstone på annat än tillfälligt sätt, drar nytta av ett annat teleforetags nät som en del av den nättjänst för myndighetskommunikation vilken det tillhandahåller. Målet med helhetslösningen för trådlös bredbandig myndighetskommunikation är en nättäckning som så väl som möjligt drar nytta av den redan befintliga kommersiella nätinfrastrukturen, då man skulle dra nytta av nätet för det teleforetag som valts genom

konkurrensutsättning. Eftersom beslut om detaljerna för konkurrensutsättning av nättjänsten fattas separat och eftersom strukturen på telemarknaden på Åland avviker från strukturen i Fastlandsfinland, är det möjligt att det är nödvändigt att överväga några typer av mellanformer (konsortier) för nationell roaming som gäller myndighetskommunikation eller tillhandahållande av sådan och nättjänsten enligt 250 a § i större utsträckning än i Fastlandsfinland.

I paragrafens *1 moment* skulle det föreskrivas att andra teleföretag än det företag som avses i 250 a § och valts genom konkurrensutsättning på begäran och på skäliga villkor ska erbjuda tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören) bruksrätt av mobilnät inom Finlands territorium (nationell roaming) för att möjliggöra myndighetskommunikation. Tjänsteoperatören kommer överens om anordnandet av nationell roaming med ett sådant teleföretag. Ett sådant teleföretag har enligt 1 mom. en skyldighet att erbjuda nationell roaming i situationer där mobilnätet för tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikationen, inte är tillgängligt. Det kan handla om en situation där det egna nätet för tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation inte är tillgängligt till exempel på grund av ett skuggområde eller en felsituation. Enligt momentet borde teleföretaget också erbjuda sådana roamingrelaterade funktioner och tjänster som genomförandet av nationell roaming och interoperabiliteten mellan tjänsterna förutsätter. Med dessa funktioner och tjänster avses inte myndighetsfaciliteter enligt 250 b §, utan stödtjänster som är nödvändiga för att genomföra roaming för myndighetskommunikation. Karaktären på dessa stödåtgärder belyses av artikel 3.3 i förordningen om den inre marknaden, enligt vilken: ”Roamingtjänstillträde i grossistledet ska omfatta tillträde till alla nätelement och tillhörande faciliteter, relevanta tjänster, programvarusystem och informationssystem som behövs för att tillhandahålla reglerade roamingtjänster till kunder.”

Paragrafens *2 moment* skulle innehålla bestämmelser om skyldigheten för det teleföretag som erbjuder nationell roaming att med skäliga villkor erbjuda myndighetsfaciliteter enligt 250 b § på begäran av tjänsteoperatören. Detta skulle innebära att nationell roaming genomförs utan myndighetsfaciliteter, och tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikationen (tjänsteoperatören) skulle ha till uppgift att pröva om det är nödvändigt att förutsätta att myndighetsfaciliteter tillhandahålls också vad gäller roaming. Vid en begäran om detta, skulle bestämmelserna i 250 c § tillämpas på det teleföretag som erbjuder nationell roaming. Därtill skulle det i detta moment föreskrivas att underleverantörsstatus enligt 13 § i säkerhetsnätslagen inte skulle tillämpas på det teleföretag som tillhandahåller roaming och inte eller straffrättsligt tjänsteansvar i 20 § i samma lag. I denna utsträckning borde tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören), i tjänsteavtal och i andra samband med anknytning till anordnande av nättjänsten, säkerställa att ställningarna för det teleföretag som tillhandahåller nättjänsten tydligt fastställs som skilda ställningar, å ena sidan som tillhandahållare av nättjänsten enligt 250 a §, eller å andra sidan som tillhandahållare av undantagskaraktär för roaming som erbjuds för myndighetskommunikation.

I paragrafens *3 moment* skulle det föreskrivas att om tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören) och ett i 1 mom. avsett teleföretag inte når en överenskommelse om de villkor som avses i 1 och 2 momentet i avtalet, bestämmer Kommunikationsverket på begäran av en part om villkoren. Följaktligen skulle det handla om villkoren för roaming i ett nät som erbjudits för myndighetskommunikation i grundform och genomförande av myndighetsfaciliteter som grundar sig på en separat begäran i samband med roamingen. Kommunikationsverket kan fastställa ett skäligt pris som tas ut för nationell roaming utifrån en prisjämförelse. Priset kan grunda sig på de priser som tagits ut för internationell roaming i Finland.

250 e §. Sammankoppling av myndighetsnät med ett allmänt kommunikationsnät. Det föreslås att en ny paragraf stiftas, till vilken innehållet i 4 mom. i 250 § den gällande lagen skulle överföras med enbart små

tekniska ändringar. Det 4 momentet i nuvarande 250 § gäller sammankoppling av myndighetsnät med ett allmänt kommunikationsnät. Med momentet åläggs teleföretaget att på begäran och vederlagsfritt sammankoppla ett myndighetsnät med ett allmänt kommunikationsnät. I momentet föreskrivs det också att teleföretaget inte skulle ha rätt till ersättning för kommunikation från ett allmänt kommunikationsnät till ett myndighetsnät och att teleföretaget skulle ha rätt för ersättning för kommunikation från ett myndighetsnät till ett allmänt kommunikationsnät enligt teleföretagets prislista.

Momentet skulle överföras till en ny 250 e § och enbart små tekniska ändringar skulle göras i det. För det första skulle hänvisningen till verksamhet i ett myndighetsnät tas bort från början av meningen ”Teleföretag som är verksamma i ett myndighetsnät har inte rätt att få ersättning för telekommunikation från ett allmänt kommunikationsnät till myndighetsnätet”. Den föreslagna ändringen skulle inte ändra situationen för ärendet, utan enbart tydliggöra bestämmelsen. För det andra skulle begreppet telekommunikation moderniseras till kommunikation.

Med myndighetsnät avses i enlighet med definitionerna i 3 § VIRVE-nätet och TUVE-nätet, inte den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation.

271 a §. Tillhandahållande av offentlig reglerad satellittjänst. Det föreslås att hänvisningen om användargrupper i paragrafen till 1 och 2 momentet i 250 § ändras till en hänvisning till paragraf 250 §, eftersom momenthänvisningarna är onödiga och det med denna proposition föreslås att paragrafen 250 § ändras, varför också dess struktur ändrar en aning. Ändringen har inte innehållsmässiga konsekvenser för tillhandahållandet av en offentlig reglerad satellittjänst.

272 §. Åtgärder för informationssäkerheten. I 1 momentet i paragrafen föreslås det att teleföretag och sammanslutningsabonnenter ändras till kommunikationsförmedlare. Begreppet kommunikationsförmedlare täcker förutom teleföretag och sammanslutningsabonnenter också andra förmedlare. En av framgångsfaktorerna för administreringen av de finländska näten och tjänsternas datasäkerhet är den finländska lagstiftningen, som ålägger olika aktörer att sköta datasäkerheten för deras tjänster, men också ger förutsättningar för att bekämpa datasäkerhetsproblem. Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (nedan kommunikationstjänstlagen) förutsätter att också andra kommunikationsförmedlare än teleföretag och sammanslutningsabonnenter sköter datasäkerheten för tjänster, meddelanden, förmedlingsavgifter och positioneringsavgifter. För tillfället ger dock inte lagen samma rättigheter att vidta åtgärder för att genomföra datasäkerhet för andra förmedlare av kommunikation, i motsats till teleföretag och sammanslutningsabonnenter. Med tanke på jämbördiga verksamhetsförutsättningar och möjliggörande av en täckande datasäkerhetsnivå, skulle 272 § i lagen, vilken innehåller bestämmelser om åtgärder för att sörja för datasäkerheten, utvidgas till att gälla alla kommunikationsförmedlare. Tillhandahållare av myndighetsnät och tillhandahållare av ett kommunikationsnät som främjar myndighetskommunikation ses som kommunikationsförmedlare.

Utvidgandet av datasäkerhetsåtgärderna enligt 272 § för i denna utsträckning alla myndighetsnät och tjänster som är väsentliga för samhället eller användarna, de teleföretag som tillhandahåller sådana, andra kommunikationsförmedlare, sammanslutningsabonnenter och myndighetsnät under en enhetlig regleringsram.

318 §. Utlämnande av uppgifter från en myndighet. Det föreslås att ett nytt 3 moment läggs till i paragrafen, där det skulle föreskrivas att Kommunikationsverket och finansministeriet, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av information, har rätt att lämna ut dokument som det fått eller upprättat i samband med sina uppgifter enligt lag samt att röja sekretessbelagd information för varandra, om det är nödvändigt för skötseln av deras uppgifter i anslutning till tillhandahållande av myndighetsnät och nät- och kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation.

I praktiken skulle man med detta avse uppgifter som gäller tillhandahållande av såväl det nuvarande myndighetsnätet (VIRVE och TUVE) som den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation. Ordalydelsen ” i samband med sina uppgifter enligt lag” täcker förutom de uppgifter som föreskrifter i kommunikationstjänstlagen också till exempel uppgifter som föreskrivits i säkerhetsnätlagen, såsom finansministeriets styrnings- och tillsynsuppgift enligt 14 § i denna och rätten till information enligt 19 §.

Nuvarande 3 momentet i paragrafen skulle flyttas till ett nytt 4 *moment* och nuvarande 4 momentet oförändrat till ett nytt 5 *moment*.

325 §. Kommunikationsverkets inspektionsrätt. I tillämpningsområdet för 2 *momentet* i paragrafen, skulle man utöver myndighetsnät tillägga tillhandahållaren av kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören, Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det). I och med ändringen skulle Kommunikationsverket ha rätt att göra en teknisk säkerhets- och funktionsinspektion av ERVE också vad gäller den bredbandiga myndighetskommunikationstjänsten. Inspektioner av myndighetsnät har inte ännu gjorts utifrån den nuvarande bestämmelsen, men bestämmelsen är nödvändig för att en inspektion vid behov ska kunna göras, om myndighetsnätets verksamhet skulle störa till exempel teleföretagens allmänna tjänsteproduktion.

I det nuvarande 1 momentet i paragrafen föreskrivs det om Kommunikationsverkets rätt att göra en teknisk säkerhets- eller funktionsinspektion eller en ekonomisk inspektion i ett teleföretag. Då ett teleföretag inte skulle fungera som tillhandahållare av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, skulle dess verksamhet också i denna utsträckning ses som televerksamhet. Det skulle handla om en nättjänst enligt informationssamhällsbalken, det vill säga en tjänst där ett teleföretag (nätföretag) erbjuder ett myndighetsnät som det äger eller på en annan grund innehar för att överföra eller distribuera meddelanden. Definitionen av teleföretag täcker också tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, varför det inte finns behov av att stifta separata bestämmelser om detta. Däremot skulle inte tillhandahållande av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatörsverksamhet) vara televerksamhet, eftersom användarkretsen för tjänsterna avgränsats och skulle fastställas med stöd av 250 §.

1.2 Lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät

1 §. Lagens syfte och tillämpningsområde Det föreslås att hänvisningarna i 2 och 3 *momentet* i paragrafen till informationssamhällsbalken (917/2014) ändras till hänvisningar till lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014). Med ändringen skulle hänvisningarna i paragrafen uppdateras för att överensstämja med ändringen av lagens namn, som gjorts med lagen om ändring av informationssamhällsbalken (68/2018), från informationssamhällsbalken till lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

4 §. Annan användning av säkerhetsnätet. I paragrafen föreslås det ett tillägg av ett nytt 2 *moment* om annan användning av VIRVE-tjänster och den nya mobila kommunikationslösningen för myndigheter, vilka i framtiden skulle utgöra informations- och kommunikationstekniska tjänster för mobilnätet för säkerhetsnätet. Enligt det nya 2 momentet skulle de informations- och kommunikationstekniska tjänster i säkerhetsnätets mobilnät, vilka tillhandahålls av Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det med stöd av 8 § 2 mom. kunna användas även av andra än de användare som avses i 3 §, om användaren hör till en av de användargrupper för myndighetsnät eller en av de användargrupper för kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation vilka avses i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (nedan kommunikationstjänstlagen). Med den föreslagna bestämmelsen skulle det möjliggöras att bevara nuläget, där VIRVE-tjänsternas användarkrets fastställs enligt kommunikationstjänstlagen och följaktligen delvis är större än användargruppen för övriga säkerhetsnätstjänster.

Med den ändring som ska göras i säkerhetsnätslagen blir VIRVE och den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation en del av en tjänst som lyder under säkerhetsnätslagen, då också användningsskyldigheten för aktörer enligt 3 § i säkerhetsnätslagen blir tillämplig på dessa. Dessa aktörer utgörs enligt paragrafen av de säkerhetsmyndigheter som var och en föreskrivits i en egen lag. Användningsskyldigheten gäller de myndigheter som föreskrivits i paragrafen, i den utsträckning som de sköter uppgifter som omfattas av användningsskyldigheten i TUVE-lagen, vilka omfattar krav på hög beredskap eller säkerhet. Det föreslås att nuvarande 2 § 3 mom. i paragrafen överförs till ett nytt 3 moment och det föreslås att det utvidgas på så sätt att alla tillhandahållare av säkerhetsnätstjänster (Suomen Erillisverkot Oy jämte dotterbolag och Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori) och deras underleverantörer, med godkännande av statsministeriet, skulle få använda säkerhetsnätet då de utför uppgifter enligt säkerhetsnätslagen. I anknytning till den föreslagna bestämmelsen avlägsnas den motsvarande rätten för en tillhandahållare av integrationstjänster, det vill säga 11 § 2 mom. i lagen, eftersom den blir onödig.

Det är motiverat att bevilja begränsad nyttjanderätt för ovan beskrivna tillhandahållande av säkerhetsnätstjänster till dessa aktörer, eftersom tillhandahållarna av säkerhetsnätstjänster och deras underleverantörer ska kunna dra nytta av säkerhetsnätstjänster för att trygga säkerheten och kontinuiteten i tillhandahållandet av tjänster.

8 §. Tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster. Ett nytt 2 moment skulle läggas till paragrafen. Enligt detta kan tillhandahållaren av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas mobilnät också vara Suomen Erillisverkot Oy eller ett av Suomen Erillisverkot Oy för detta syfte grundat och helägt dotterbolag. Enligt 9 § 1 moment 1 punkten i lagen har tillhandahållaren av informations- och kommunikationstekniska tjänster för ett säkerhetsnät till uppgift att med ensamrätt tillhandahålla, administrera och utveckla gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster för säkerhetsnätet. Denna uppgift skulle i princip skötas av det servicecenter som avses i 8 § 1 momentet (*Valtori*). Vad gäller användare av mobilnätet för myndigheter skulle uppgiften, med stöd av 8 § 2 momentet skötas också av Suomen Erillisverkot Oy (eller av ett dotterbolag till det). Med mobilnätet för myndigheter avses ett trådlöst bredbandigt myndighetsnät och med stöd av 250 § 1 momentet i kommunikationstjänstlagen skulle kommunikationsministeriet fatta beslut om de användargrupper som har rätt att använda nätet.

Närmare bestämmelser om informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas mobilnät, såsom säkerhetsnätstjänster enligt 6 § vilka tillhandahålls av Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det, skulle utfärdas genom förordning av statsrådet enligt bestämmelserna i 7 § 4 momentet och lagens 9 § 2 momentet (*i fortsättningen 3 momentet*). Vad gäller myndighetsradionätstjänster skulle ett tillägg om Suomen Erillisverkot Oy:s eller dess dotterbolags skyldighet att tillhandahålla mobilnätstjänsten för säkerhetsnätet och informations- och kommunikationstekniska tjänster enligt 3 § i säkerhetsnätförordningen, vilka anknyter direkt till utnyttjandet av denna tjänst, läggas till i förordningen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät.

9 §. Uppgifterna för den som tillhandahåller informations- och kommunikationstekniska tjänster. I paragrafen skulle man lägga till ett nytt 2 moment, enligt vilket man i produktionen av de kommunikationstekniska tjänsterna för mobilnätet drar nytta av mobilnätet för ett teleföretag som verkar i Finland enligt bestämmelserna i 29 a kap. i kommunikationstjänstlagen.

11 §. Uppgifterna för den som tillhandahåller integrationstjänster Paragrafen skulle ändras på så sätt att dess 2 moment avlägsnas då den blir onödig i och med ändringen av 4 § 2 momentet.

20 §. Tjänsteansvar och personalsäkerhet. Det föreslås att 1 momentet ändras på så sätt att tillämpningen av straffrättsligt tjänsteansvar utvidgas till styrelseledamöter i bolag i enligt 6 §, men också till styrelseledamöter i bolag enligt 8 §. Med anledning av det i propositionen föreslagna nya 8 § 2 momentet om tillhandahållande

av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas mobilnät är det nödvändigt att ändra 20 § 1 momentet på så sätt att det täcker också tjänstetillhandahållare enligt föreslagna 8 §.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Denna regeringsproposition har beretts i tätt samarbete med finansministeriet. Finansministeriet har berett två utkast till en förordning av statsrådet, vilka överlämnas till statsrådet, då de lagar som föreslagits med denna proposition träder i kraft. Det handlar om utkastet till statsrådets förordning om upphävande av 12 § i statsrådets förordning om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster (s.k. TORI-förordningen) och utkastet till statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (s.k. TUVE-förordningen). I den första skulle hänvisningen till VIRVE tas bort och i den andra skulle VIRVE-nättjänsten läggas till.

3 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft den 1 januari 2019.

4 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

4.1 Inledning

Ur en statsrättslig synvinkel ska propositionen granskas men hänsyn till bestämmelserna om egendomsskydd (15 §), Ålands särställning (75 §) och överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter (124 §) i grundlagen.

4.2 Egendomsskydd

Enligt 15 § i grundlagen är var och ens egendom tryggad. Angående expropriation av egendom för allmänt behov mot full ersättning bestäms genom lag.

Egendomsskyddet omfattar utöver egentlig äganderätt också begränsade sakrätter, såsom olika nyttjande- och servitutsrätter. Propositionens förhållande till 15 § i grundlagen ska granskas med tanke på 250 d § i lagförslaget. I 250 d § i lagförslaget föreskrivs det om nationell roaming för myndighetskommunikation.

Egendomsskydd hör till de grundläggande fri- och rättigheter, som inte är absoluta, utan som ska beaktas i förhållande till deras uppgift i samhället. I 15 § 1 mom. i grundlagen ingår en så kallad generalklausul om egendomsskydd utifrån vilken olika begränsningar i synnerhet av ägarens nyttjanderättigheter och ägarens bestämmanderätt bedöms och som enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis kan ställas, om bestämmelser om noggrant avgränsade och exakt definierade begränsningar föreskrivs genom lag, begränsningarna är godtagbara och står i riktig proportion till det eftersträvade målet och inte kränker kärnområdet för den aktuella grundläggande fri- och rättigheten. Då en grundläggande fri- och rättighet begränsas ska man dessutom sörja för tillräckliga rättsskyddsarrangemang (GrUU 25/1994 rd, s. 4–5). Med den föreslagna lagen skulle det föreskrivas att andra företag än det teleföretag som avses i föreslagna 250 a §, på begäran och med rimliga villkor, har en skyldighet att erbjuda rätt att använda mobilnätet på finländskt territorium (nationell roaming) för att möjliggöra myndighetskommunikation hos tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknypning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören, Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag

till det). Ovan nämnda teleföretag borde därtill erbjuda andra roamingrelaterade funktioner och tjänster vilka är en förutsättning för genomförande av nationell roaming och tjänsternas interoperabilitet. Skyldigheten skulle gälla en situation där mobilnätet för tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikationen inte är i användning. Med den föreslagna lagen skulle man därtill utfärda bestämmelser om skyldigheten för ett annat företag än det teleföretag som avses i föreslagna 250 a § att på begäran av tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation att med rimliga villkor genomföra de myndighetsfaciliteter som avses i 250 b §. De föreslagna bestämmelserna kan för teleföretagen innebära att den nyttjanderätt som omfattas av egendomsskyddet partiellt begränsas. Exakt och noggrant avgränsade bestämmelser skulle utfärdas för begränsningen, och bakgrunden till detta utgörs av ett starkt samhälleligt intresse att förbättra tillförlitligheten i myndighetskommunikationen. Plikterna är i första hand kopplade enbart till de exceptionella situationer som uttryckligen fastställts i 250 a §. Detta har ansetts hindra att godtyckliga och överraskande plikter ställs (GrUU 10/2007 rd, s. 2). Med tanke på kravet på proportionalitet är det å sin sida väsentligt att det teleföretag, som är föremål för de skyldigheter som fastställs i föreslagna 250 d §, har rätt att få en rimlig ersättning för nationell roaming. Om företagen inte sinsemellan kan komma överens om en ersättning, kan Kommunikationsverket fastställa att ett rimligt pris ska tas ut för nationell roaming utifrån en prisjämförelse, som kan grunda sig på de priser som tas ut för internationell roaming i hemlandet.

4.3 Ålands särskilda ställning

Grundlagens 75 § innehåller bestämmelser om speciallagarna för Åland och 120 § om Ålands särskilda ställning. I bägge paragrafer finns det hänvisningar till självstyrelselagen för Åland (1991/1144), som antagits i grundlagsordning. I 4 kap. i självstyrelselagen för Åland finns det bestämmelser om landskapets behörighet, som enligt 18 § i lagen omfattar bland annat landskapets tjänstemän (2 punkten), allmän ordning och säkerhet med vissa undantag och brand- och räddningsväsendet (7 punkten) och ärenden som gäller hälso- och sjukvården med vissa undantag. På motsvarande sätt omfattar rikets lagstiftningsbehörighet, som regleras i 5 kap., enligt 27 § bland annat ärenden som gäller televerksamhet, med vissa avgränsningar som gäller koncessioner (40 punkten). I princip gäller ändringarna av kommunikationstjänstlagen i denna proposition televerksamhet, och de gäller följaktligen inte Ålands lagstiftningsbehörighet, eftersom den nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation vilken tillhandahålls av teleföretag skulle grunda sig på redan befintliga koncessioner. Säkerhetsnätslagens tillämplighet på Åland förutsätter däremot för sin del en mer detaljerad granskning. Vid riksdagsbehandlingen av säkerhetsnätslagen ansågs det att tillämpligheten av lagen på Åland, ens i den betydelsen att en möjlighet för de åländska myndigheterna att använda myndighetsnätet skulle ordnas, förutsätter en utförlig beredning (FöU 35/2014, GrU 8/2014). I beredningen av denna proposition har man antagit en ståndpunkt om att vare sig de egentliga ändringar som föreslås i säkerhetsnätslagen och inte heller de hänvisningar till säkerhetsnätslagen vilka ska inkluderas i kommunikationstjänstlagen ger upphov till ändringar vad gäller den utgångspunkt som antecknats i regeringens proposition om säkerhetsnätslagen, enligt vilken lagen, åtminstone inte i förpliktande betydelse, tillämpas på Åland, i den utsträckning som den omfattas av Ålands lagstiftningsbehörighet. I samband med beredningen utreds det i samarbete med de åländska myndigheterna om det finns skäl att i kritiskt ljus granska rådande nuvarande praxis för myndighetskommunikation och de lagändringar som möjliggör en mångsidigare myndighetskommunikation, vilka ersätter praxis i den nära framtiden, i förhållande till Ålands lagstiftningsbehörighet. I synnerhet vad gäller TUVE- och VIRVE-nätet kan det nämligen konstateras att de åländska myndigheterna använder näten inom ramen för den lag som redan är i kraft. Eftersom den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation, för att genomföras på Åland, dock skulle förutsätta samarbete mellan tjänstetillhandahållaren enligt säkerhetsnätslagen och de åländska nätföretagen, och den nya tjänsten för myndighetskommunikation avsevärt skulle dra nytta av deltagande också av de åländska myndigheterna i utvecklingen av tjänsten, finns det skäl att i samband med beredningen av propositionen höra

Åland utan att ta ställning till om propositionen i den betydelse som avses i 28 § 2 mom. i självstyrelselagen ska ses som en synnerligen viktig riksomfattande lag för Åland. Oberoende av att ärenden som direkt hör till Ålands lagstiftningsbehörighet inte identifierats i den preliminära granskningen, omfattar landskapets behörighet med säkerhet åtminstone beslut på operativ nivå avseende huruvida och i vilken omfattning de åländska myndigheterna vill använda de tjänster för myndighetskommunikation vilka fastställs som säkerhetsnätsfunktioner i propositionen, för vilka det föreslås att de tilldelas nyttjanderätt enligt säkerhetsnätslagen, utan användningsskyldighet.

4.4 Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter Enligt förarbetena till grundlagen (RP 1/1998 rd) ska offentliga förvaltningsuppgifter i samband med 124 § i grundlagen förstås som en jämförelsevis bred helhet av förvaltningsuppgifter, vilken omfattar till exempel genomförande av lagar och uppgifter som gäller beslut om enskilda personers och samfunds rättigheter, skyldigheter och fördelar. Som betydande utövande av offentlig makt enligt 124 § i grundlagen ses å sin sida till exempel rätt att använda maktmedel utifrån självständig prövning eller att på ett i övrigt betydande sätt ingripa i den enskildes grundläggande fri- och rättigheter. Propositionens förhållande till 124 § i grundlagen ska granskas med tanke på 8 § 2 momentet och 250 § i lagförslaget.

Enligt den gällande säkerhetsnätslagen fungerar Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag som det grundat för detta ändamål eller helt äger som tillhandahållare av nät- och infrastrukturstjänster för säkerhetsnätet. I det aktuella lagförslaget föreslås det att ett 2 moment läggs till i 8 § i säkerhetsnätslagen, enligt vilket Suomen Erillisverkot Oy (eller ett dotterbolag till det) kan verka som tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas mobilnät. Närmare bestämmelser om informations- och kommunikationstekniska tjänster för mobilnätet, såsom de säkerhetsnätstjänster som Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det tillhandahåller, skulle utfärdas genom förordning av statsrådet. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om säkerhetsnätslagen ansett att säkerhetsnätsverksamhet, bedömd som en helhet, ska ses som en offentlig förvaltningsuppgift enligt 124 § i grundlagen (GrUU 8/2014 rd, s. 3).

I 250 § som föreslås för kommunikationstjänstlagen finns det bestämmelser om myndighetsabonnemang och beviljande av sådana. Tillhandahållaren kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det, den tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster vilken avses i säkerhetsnätslagen) beviljar enligt det föreslagna 250 § 2 momentet enskilda myndighetsabonnemang till myndigheter och på framställan av dessa till andra användare inom ramen för de användargrupper som avses i 1 momentet och som fastställts med ett beslut av kommunikationsministeriet. Enligt propositionen har inte tillhandahållaren av kommunikationstjänsten prövningsrätt vad gäller beviljande av abonnemang, utan det skulle enbart handla om verkställande av kommunikationsministeriets beslut. Eftersom enbart uppgifter som sakmässigt är av teknisk karaktär och som stöder myndigheternas verksamhet enligt lagförslaget överförs till Suomen Erillisverkot Oy (eller ett dotterbolag till det), vilka utförs under styrning och övervakning av myndigheten, har inte den som tillhandahåller kommunikationstjänsten sådana uppgifter som enligt 124 § i grundlagen ska ses som utövande av offentlig makt.

Det krav på ändamålsenlighet som ingår i 124 § i grundlagen är en juridisk förutsättning, vars uppfyllande ska bedömas från fall till fall. I så fall ska bland annat förvaltningsuppgiftens karaktär beaktas enligt grundlagsutskottets etablerade tolkningspraxis (t.ex. GrUU 8/2014 rd, s. 3/5, GrUU 5/2014 rd, s. 3/I och GrUU

65/2010 rd, s. 2/II). I bedömningen av ändamålsenligheten ska man enligt förarbetena till grundlagen rikta uppmärksamhet mot förvaltningens effektivitet och vid sidan om andra behov, som kan karakteriseras som förvaltningsinterna behov, också mot enskilda personers och samfunds behov. Det förslag enligt vilket Suomen Erillisverkot Oy (eller ett dotterbolag till det) kunde fungera som tillhandahållare av information- och kommunikationstekniska tjänster för mobilnätet för myndigheter, ses med tanke på driftssäkerhet, pålitlighet, datasäkerhet och riskhantering som ändamålsenligt. Det förslag där Suomen Erillisverkot Oy (eller ett dotterbolag till det) beviljar enskilda myndighetsabonnemang till de användargrupper som fastställts i kommunikationsministeriets beslut, ses å sin sida som ändamålsenligt med tanke på förvaltningens effektivitet och ovan nämnda användargrupper.

Utifrån det som lagts fram ovan anses det att lagförslaget är förenligt med grundlagen, varför de föreslagna lagarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utifrån det som lagts fram ovan överlämnas följande lagförslag för godkännande av riksdagen:

1.

Lag

om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 6 §, 250 §, som samtidigt flyttas till det nya 29 a kap. som fogas till lagen, 271 a §, 272 § 1 mom. och 325 § 2 mom., av dem 271 a § sådan den lyder i lag 456/2016 och 325 § 2 mom. sådant det lyder i lag 456/2016, samt *fogas* till 3 § 1 mom. nya 39 a–39 c-punkter, till lagen ett nytt 29 a kap. och till 318 § nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom., som följer:

3 § Definitioner

I denna lag avses med

39 a) *myndighetsnät* kommunikationsnät som byggts för uppgifter som avser statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen, den prehospitala akutsjukvården, säkerheten i järnvägstrafiken och befolkningsskyddet,

39 b) *nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation* en tjänst som tillhandahålls av ett teleföretag (nätföretag) för att ett kommunikationsnät som företaget äger eller på någon annan grund förfogar över ska kunna användas för att producera en kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation för de användare som avses i 250 §,

39 c) *kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation* de informations- och kommunikationstekniska tjänster för mobilnät som avses i 8 § 2 mom. i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015).

6 § Verksamhet som kräver nätkoncession

Nätkoncession krävs när nättjänster som behöver radiofrekvenser tillhandahålls i sådana digitala markbundna masskommunikationsnät eller mobilnät där allmän televerksamhet utövas. Innehavaren av nätkoncession för mobilnät kan med stöd av sin koncession även tillhandahålla nättjänster med anknytning till myndighetskommunikation eller nationell roaming för myndighetskommunikation under de förutsättningar som anges i 29 a kap.

Koncession krävs också för tillhandahållande av sådana mobilnät som fungerar som myndighetsnät för överföring av kommunikation som behöver radiofrekvenser och som fungerar på flera än en kommuns område.

Med undantag av vad som föreskrivs i 1 mom. krävs det inte koncession för tillhandahållande av nättjänster i digitala markbundna masskommunikationsnät, om

1) verksamheten pågår i högst en månad och om den televisionssändare som används i verksamheten har en strålningseffekt på högst 50 watt, eller

2) televisionssändaren, med beaktande av den plats där den används, har en så liten strålningseffekt att verksamheten endast sträcker sig till ett begränsat område.

29 a kap. Tillhandahållande av myndighetsnät och nät- och kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation

250 § Myndighetsabonnemang

Abonnemang som berättigar till användning av myndighetsnät och av en kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation (myndighetsabonnemang) kan tillhandahållas myndigheter och andra användargrupper som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avser statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen, den prehospitala akutsjukvården, säkerheten i järnvägstrafiken och befolkningsskyddet. Kommunikationsministeriet ska fatta beslut om användargrupper och vid behov om antalet anslutningar efter att ha hört finansministeriet.

Tillhandahållare av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation beviljar inom ramen för de användargrupper som definieras i 1 mom. enskilda myndighetsabonnemang till myndigheter och på framställning av myndigheter till andra användare.

Koncessionshavaren för myndighetsnät och tillhandahållaren av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation ska årligen lämna en utredning om myndighetabonnemangen till Kommunikationsverket. Utredningen ska även lämnas om Kommunikationsverket särskilt begär det.

På sådan kommunikation som utövas i samband med skötsel av myndighetsuppgifter i myndighetsnät eller i kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation tillämpas inte 316 §.

250 a § Tillhandahållande av nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation

En nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation tillhandahålls av ett teleföretag som tillhandahållaren av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation har valt genom ett upphandlingsförfarande i enlighet med 13 § i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015).

250 b § Myndighetsfaciliteter

Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska verkställa myndighetsfaciliteter som tryggar att de i 250 § avsedda användarna av myndighetsabonnemang har tillgång till kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation och att tjänsten har den kvalitetsnivå som krävs. Myndighetsfaciliteter är prioriterings- och förtursfaciliteten för tillgång till tjänsten och prioriteringsfaciliteten för kommunikationens kvalitet.

Genom prioriterings- och förtursfaciliteten för tillgång till tjänsten tryggar tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation vid hög belastning på kommunikationsnätet att myndighetsabonnemang har företräde till tjänsten och att deras tillgång till tjänsten prioriteras framför andra abonnemang samt anvisar eller överför tillhandahållaren vid hög belastning på kommunikationsnätet nätets resurser till myndighetsabonnemang.

Genom prioriteringsfaciliteten för kommunikationens kvalitet prioriterar tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation vid hög belastning myndighetsabonnemangens kommunikation framför annan kommunikation genom att vid behov garantera att mobilnätet håller tillräcklig kvalitetsnivå, så att annan kommunikation inte hindrar kommunikationsnätet från att erbjuda den kvalitetsnivå som krävs för myndighetsabonnemangens kommunikation.

250 c § Användning och effekter av myndighetsfaciliteter

Andra användares tillgång till eller användning av nätet får begränsas med myndighetsfaciliteter endast i den omfattning som det är nödvändigt för att säkerställa tillgången till tjänsten för myndighetsabonnemang vid stark belastning.

Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska vid verkställandet av myndighetsfaciliteter se till att kvaliteten på och tillgängligheten till kommunikationstjänster inte allmänt försämras för andra användare. Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska för detta syfte följa med de effekter som användningen av myndighetsfaciliteter och tillhandahållande av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation har på tillgängligheten till tjänster, nätets prestationsförmåga och kapacitetsutnyttjandegraden.

Tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska på Kommunikationsverkets begäran leverera en beskrivning av verkställandet av myndighetsfaciliteter samt en uppskattning av deras effekter på andra användare.

250 d § Nationell roaming för myndighetskommunikation

Andra teleföretag än det som avses i 250 a § ska på begäran erbjuda tillhandahållare av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation på skäliga villkor bruksrätt av mobilnät inom Finlands territorium (nationell roaming) för att möjliggöra myndighetskommunikation. Ett sådant teleföretag ska dessutom erbjuda sådana funktioner och tjänster med anknytning till roaming som verkställandet av nationell roaming och interoperabiliteten hos tjänsterna förutsätter. Skyldigheten att erbjuda nationell roaming gäller situationer, då det mobilnät som ägs eller förfogas över av tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation inte är tillgängligt.

Teleföretag som med stöd av mom. 1 erbjuder nationell roaming ska dessutom på begäran av tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation på skäliga

villkor erbjuda verkställande av myndighetsfaciliteter som avses i 250 b §. På teleföretaget som tillhandahåller nationell roaming tillämpas då vad som föreskrivs i 250 c §. På verksamheten tillämpas inte bestämmelserna i 13 och 20 § i lagen om verksamhet i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät.

Om tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation och ett i 1 mom. avsett teleföretag inte når en överenskommelse om villkor som avses i 1 och 2 mom., bestämmer Kommunikationsverket på begäran av en part om villkoren. Kommunikationsverket kan fastställa om den skäligen avgift som tas ut för nationell roaming med hjälp av en prisjämförelse, som kan grunda sig på de avgifter som tas ut för internationell roaming i hemlandet.

250 e § Sammankoppling av myndighetsnät med ett allmänt kommunikationsnät

Teleföretag ska på begäran utan ersättning ansluta ett myndighetsnät till ett allmänt kommunikationsnät. Teleföretag har inte rätt att få ersättning för kommunikation från ett allmänt kommunikationsnät till myndighetsnätet. Ett teleföretag som är verksamt i ett allmänt kommunikationsnät har rätt att få ersättning enligt sin prislista för kommunikation från ett myndighetsnät till det allmänna kommunikationsnätet.

271 a § Tillhandahållande av offentlig reglerad satellittjänst

Med *offentlig reglerad satellittjänst* avses en tjänst som är skyddad på hög informationssäkerhetsnivå och som utförs med ett satellitpositioneringssystem i enlighet med Galileoprogrammet. Tjänsten kan tillhandahållas de användargrupper som anges i 250 § samt andra aktörer som är viktiga för ett fungerande samhälle. Kommunikationsministeriets beslutar om användargrupper som har rätt att använda tjänsten. Kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om tillverkning, upphandling och användning av satellittjänstteknik samt om hantering av nycklar.

272 § Åtgärder för informationssäkerheten

Kommunikationsförmedlare och leverantörer av mervärdestjänster samt aktörer som handlar för deras räkning har rätt att vidta nödvändiga åtgärder enligt 2 mom. för att sörga för informationssäkerheten i syfte att

318 § Utlämnande av information från myndigheter

Kommunikationsverket och finansministeriet har, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av information, rätt att lämna ut dokument som det fått eller upprättat i samband med sina uppgifter enligt lag samt att röja sekretessbelagd information för varandra, om det är nödvändigt för skötseln av deras uppgifter i anslutning till tillhandahållande av myndighetsnät och nät- och kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation.

325 § Kommunikationsverkets inspektionsrätt

Även ett myndighetsnät samt tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation kan vara föremål för tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Kommunikationsminister Anne Berner

Lag
om ändring av lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015) 1 § 2 och 3 mom., 4 och 11 § och 20 § 1 mom. samt
fogas till 8 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., samt till 9 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och användningen av dess tjänster samt på övrig säkerhetsnätverksamhet. Säkerhetsnät är ett i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) avsett myndighetsnät som ägs och förvaltas av staten och som uppfyller kraven på hög beredskap och hög säkerhet i enlighet med vad som särskilt föreskrivs i lag eller bestäms med stöd av lag. Till säkerhetsnätet hör ett kommunikationsnät och med det direkt sammanhörande utrustningsutrymmen, utrustning och annan infrastruktur samt säkerhetsnätets gemensamma tjänster.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, tillämpas på säkerhetsnätet vad som i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation föreskrivs om myndighetsnät.

4 §

Annan användning av säkerhetsnätet

Säkerhetsnätet kan användas även av andra användare än de som avses i 3 §, om nätet används för skötseln av uppgifter i anslutning till verksamhet som avses i 2 § 1 mom., användaren hör till en sådan användargrupp inom myndighetsnätet som bestäms i enlighet med lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och finansministeriet har godkänt användaren som användare av säkerhetsnätet.

Informations- och kommunikationstekniska tjänster i säkerhetsnätets mobilnät kan även användas av andra än de användare som avses i 3 §, om användaren hör till en av de användargrupper för myndighetsnät eller en av de användargrupper för kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation som avses i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

De tillhandahållare av tjänster som avses i 3 kap. och deras underleverantörer har vid utförandet av uppgifter enligt denna lag rätt att använda säkerhetsnätet om finansministeriet har godkänt användningen.

8 §

Tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster

Tillhandahållaren av informations- och kommunikationstekniska tjänster för ett mobilnät för myndigheter kan också vara Suomen Erillisverkot Oy eller ett av dess för detta syfte grundat och helägt dotterbolag.

9 §

Uppgifterna för den som tillhandahåller informations- och kommunikationstekniska tjänster

Vid tillhandahållande av kommunikationstekniska tjänster i ett mobilnät för myndigheter kan ett mobilnät som tillhör ett i Finland verksamt teleföretag nyttjas i enlighet med 29 a kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

11 §

Uppgifterna för den som tillhandahåller integrationstjänster

Den som tillhandahåller integrationstjänster i säkerhetsnätet ska

- 1) med ensamrätt ansluta tjänsterna i säkerhetsnätet till användarnas andra informations- och kommunikationstekniska tjänster och svara för förmedlingen och tillhandahållandet av denna servicehelhet i förhållande till användarna,
- 2) inom sitt uppgiftsområde svara för att de krav på säkerhet, aktionsberedskap, annan beredskap och kontinuitet som gäller säkerhetsnätet uppfylls under normala förhållanden och vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden.

Närmare bestämmelser om uppgifterna för den som tillhandahåller integrationstjänster, tjänsterna och användningen av tjänsterna samt om de förfaringssätt och informationssystem som stöder tillhandahållandet av tjänsterna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 §

Tjänsteansvar och personalsäkerhet

På anställda hos bolag som tillhandahåller nät- och infrastruktur tjänster i säkerhetsnätet, på anställda hos underleverantörer till de tillhandahållare av tjänster i säkerhetsnätet som avses i 6, 8 och 10 § och på dem som står i ett annat anställningsförhållande än tjänsteförhållande eller motsvarande anställningsförhållande

till en tillhandahållare av tjänster som avses i 8 och 10 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som anknyter till verksamheten i säkerhetsnätet. Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas också på styrelsemedlemmar i bolag som avses i 6 och 8 § och på andra medlemmar i tillhandahållarnas beslutande organ samt på medlemmarna i underleverantörernas beslutande organ när de utför uppgifter som anknyter till verksamheten i säkerhetsnätet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Kommunikationsminister Anne Berner

1

Lag**om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 6 §, 250 §, som samtidigt flyttas till det nya 29 a kap. som fogas till lagen, 271 a §, 272 § 1 mom. och 325 § 2 mom., av dem 271 a § sådan den lyder i lag 456/2016 och 325 § 2 mom. sådant det lyder i lag 456/2016, samt *fogas* till 3 § 1 mom. nya 39 a–39 c-punkter, till lagen ett nytt 29 a kap. och till 318 § ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom., som följer:

*Gällande lydelse**Förslagen lydelse*

3 §

3 §

*Definitioner**Definitioner*

I denna lag avses med:

I denna lag avses med:

(en ny 39 a punkt)

39 a) **myndighetsnät** kommunikationsnät som byggts för uppgifter som avser statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen, den prehospitala akutsjukvården, säkerheten i järnvägstrafiken och befolkningsskyddet,

(en ny 39 b punkt)

39 b) **nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation** en tjänst som tillhandahålls av ett teleföretag (nätföretag) för att ett kommunikationsnät som företaget äger eller på någon annan grund förfogar över ska kunna användas för att producera en kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation för de användare som avses i 250 §,

(en ny 39 c punkt)

39 c) **kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation** de informations- och kommunikationstekniska tjänster för mobilnät som avses i 8 § 2 mom. i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015).

Televerksamhet som kräver nätkoncession

Nätkoncession krävs när nättjänster som behöver radiofrekvenser tillhandahålls i sådana digitala markbundna masskommunikationsnät eller mobilnät där allmän televerksamhet utövas.

Koncession krävs också för tillhandahållande av nättjänster i mobila myndighetsnät som fungerar på flera än en kommuns område.

(ett nytt 29 a kap.)

Myndighetsnät

Med myndighetsnät avses kommunikationsnät som byggts för uppgifter som avser statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen, den prehospitala akutsjukvården, säkerheten i järnvägstrafiken och befolkningsskyddet.

Abonnemang till ett myndighetsnät kan tillhandahållas myndigheter och andra användargrupper som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 1 mom. Kommunikationsministeriet bestämmer vilka användargrupper som har rätt att använda myndighetsnät.

På myndighetsnät tillämpas inte bestämmelserna i avdelning III och V. På sådan kommunikation i myndighetsnät som utövas i samband med skötsel av myndighetsuppgifter tillämpas inte 316 §.

Verksamhet som kräver nätkoncession

Nätkoncession krävs när nättjänster som behöver radiofrekvenser tillhandahålls i sådana digitala markbundna masskommunikationsnät eller mobilnät där allmän televerksamhet utövas. *Innehavaren av nätkoncession för mobilnät kan med stöd av sin koncession även tillhandahålla nättjänster med anknytning till myndighetskommunikation eller nationell roaming för myndighetskommunikation under de förutsättningar som anges i 29 a kap.*

Koncession krävs också för tillhandahållande av sådana mobilnät som fungerar som myndighetsnät för överföring av kommunikation som behöver radiofrekvenser och som fungerar på flera än en kommuns område.

29 a kap.***Tillhandahållande av myndighetsnät och nät- och kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation******Myndighetsabonnemang***

Abonnemang som berättigar till användning av myndighetsnät och av en kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation (myndighetsabonnemang) kan tillhandahållas myndigheter och andra användargrupper som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avser statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen, den prehospitala akutsjukvården, säkerheten i järnvägstrafiken och befolkningsskyddet. Kommunikationsministeriet ska fatta beslut om användargrupper och vid behov om antalet anslutningar efter att ha hört finansministeriet.

Tillhandahållare av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation beviljar inom ramen för de användargrupper som definieras i 1 mom. enskilda myndighetsabonnemang till myndigheter och på framställning av myndigheter till andra användare.

Koncessionshavaren för myndighetsnät och tillhandahållaren av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation ska

Teleföretag ska på begäran utan ersättning ansluta ett myndighetsnät till ett allmänt kommunikationsnät. Teleföretag som är verksamma i ett myndighetsnät har inte rätt att få ersättning för telekommunikation från ett allmänt kommunikationsnät till myndighetsnätet. Ett teleföretag som är verksamt i ett allmänt kommunikationsnät har rätt att få ersättning enligt sin prislista för tele-kommunikation från ett myndighetsnät till det allmänna kommunikationsnätet.

årligen lämna en utredning om myndighetabonnemangen till Kommunikationsverket. Utredningen ska även lämnas om Kommunikationsverket särskilt begär det.

På sådan kommunikation som utövas i samband med skötsel av myndighetsuppgifter i myndighetsnät eller i kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation tillämpas inte 316 §.

(en ny 250 a §)

250 a §

Tillhandahållande av nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation

En nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation tillhandahålls av ett teleföretag som tillhandahållaren av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation har valt genom ett upphandlingsförfarande i enlighet med 13 § i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015).

(en ny 250 b §)

250 b §

Myndighetsfaciliteter

Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska verkställa myndighetsfaciliteter som tryggar att de i 250 § avsedda användarna av myndighetsabonnemang har tillgång till kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation och att tjänsten har den kvalitetsnivå som krävs. Myndighetsfaciliteter är prioriterings- och förtursfaciliteten för tillgång till tjänsten och prioriteringsfaciliteten för kommunikationens kvalitet.

Genom prioriterings- och förtursfaciliteten för tillgång till tjänsten tryggar tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation vid hög belastning på kommunikationsnätet att myndighetsabonnemang har företräde till tjänsten och att deras tillgång till tjänsten prioriteras framför andra abonnemang samt anvisar eller överför tillhandahållaren vid hög belastning på kommunikationsnätet nätets resurser till myndighetsabonnemang.

Genom prioriteringsfaciliteten för kommunikationens kvalitet prioriterar tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation vid hög belastning myndighetsabonnemangens kommunikation framför annan kommunikation genom att vid behov garantera att mobilnätet håller tillräcklig kvalitetsnivå, så att annan kommunikation inte hindrar kommunikationsnätet från att erbjuda den kvalitetsnivå som krävs för myndighetsabonnemangens kommunikation.

(en ny 250 c §)

250 c §

Användning och effekter av myndighetsfaciliteter

Andra användares tillgång till eller användning av nätet får begränsas med myndighetsfaciliteter endast i den omfattning som det är nödvändigt för att säkerställa tillgången till tjänsten för myndighetsabonnemang vid stark belastning.

Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska vid verkställandet av myndighetsfaciliteter se till att kvaliteten på och tillgängligheten till kommunikationstjänster inte allmänt försämras för andra användare. Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska för detta syfte följa med de effekter som användningen av myndighetsfaciliteter och tillhandahållande av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation har på tillgängligheten till tjänster, nätets prestationsförmåga och kapacitetsutnyttjandegraden.

Tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska på Kommunikationsverkets begäran leverera en beskrivning av verkställandet av myndighetsfaciliteter samt en uppskattning av deras effekter på andra användare.

(en ny 250 d §)

250 d §

Nationell roaming för myndighetskommunikation

Andra teleföretag än det som avses i 250 a § ska på begäran erbjuda tillhandahållare av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation på skäligen villkor bruksrätt av mobilnät inom Finlands territorium (nationell roaming) för att möjliggöra myndighetskommunikation. Ett sådant teleföretag ska dessutom erbjuda sådana funktioner och tjänster med anknytning till roaming som verkställandet av nationell roaming och

interoperabiliteten hos tjänsterna förutsätter. Skyldigheten att erbjuda nationell roaming gäller situationer, då det mobilnät som ägs eller förfogas över av tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation inte är tillgängligt.

Teleföretag som med stöd av mom. 1 erbjuder nationell roaming ska dessutom på begäran av tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation på skäliga villkor erbjuda verkställande av myndighetsfaciliteter som avses i 250 b §. På teleföretaget som tillhandahåller nationell roaming tillämpas då vad som föreskrivs i 250 c §. På verksamheten tillämpas inte bestämmelserna i 13 och 20 § i lagen om verksamhet i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät.

Om tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation och ett i 1 mom. avsett teleföretag inte når en överenskommelse om villkor som avses i 1 och 2 mom., bestämmer Kommunikationsverket på begäran av en part om villkoren. Kommunikationsverket kan fastställa om den skäliga avgift som tas ut för nationell roaming med hjälp av en prisjämförelse, som kan grunda sig på de avgifter som tas ut för internationell roaming i hemlandet.

(en ny 250 e §)

250 e §

Sammankoppling av myndighetsnät med ett allmänt kommunikationsnät

Teleföretag ska på begäran utan ersättning ansluta ett myndighetsnät till ett allmänt kommunikationsnät. Teleföretag har inte rätt att få ersättning för kommunikation från ett allmänt kommunikationsnät till myndighetsnätet. Ett teleföretag som är verksamt i ett allmänt kommunikationsnät har rätt att få ersättning enligt sin prislista för kommunikation från ett myndighetsnät till det allmänna kommunikationsnätet.

271 a §

271 a §

Tillhandahållande av offentlig reglerad satellittjänst

Tillhandahållande av offentlig reglerad satellittjänst

Med offentlig reglerad satellittjänst avses en tjänst som är skyddad på hög informationssäkerhetsnivå och som utförs med ett satellitpositioneringssystem i enlighet med Galileoprogrammet. Tjänsten kan tillhandahållas de användargrupper som anges i 250 § 1 och 2 mom. samt andra aktörer som är viktiga för ett fungerande samhälle. Kommunikationsministeriet

Med offentlig reglerad satellittjänst avses en tjänst som är skyddad på hög informationssäkerhetsnivå och som utförs med ett satellitpositioneringssystem i enlighet med Galileoprogrammet. Tjänsten kan tillhandahållas de användargrupper som anges i 250 § samt andra aktörer som är viktiga för ett fungerande samhälle. Kommunikationsministeriets beslutar om

beslutar om användargrupper som har rätt att använda tjänsten. Kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om tillverkning, upphandling och användning av satellittjänstteknik samt om hantering av nycklar.

272 §

Åtgärder för informationssäkerheten

Teleföretag, sammanslutningsabonnenter och leverantörer av mervärdestjänster samt aktörer som handlar för dessas räkning har rätt att vidta nödvändiga åtgärder enligt 2 mom. för att sörja för informationssäkerheten i syfte att

318 §

Utlämnande av information från myndigheter

(ett nytt 3 mom.)

325 §

Kommunikationsverkets inspektionsrätt

Även ett myndighetsnät kan vara föremål för tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner.

användargrupper som har rätt att använda tjänsten. Kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om tillverkning, upphandling och användning av satellittjänstteknik samt om hantering av nycklar.

272 §

Åtgärder för informationssäkerheten

Kommunikationsförmedlare och leverantörer av mervärdestjänster samt aktörer som handlar för deras räkning har rätt att vidta nödvändiga åtgärder enligt 2 mom. för att sörja för informationssäkerheten i syfte att

318 §

Utlämnande av information från myndigheter

Kommunikationsverket och finansministeriet har, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av information, rätt att lämna ut dokument som det fått eller upprättat i samband med sina uppgifter enligt lag samt att röja sekretessbelagd information för varandra, om det är nödvändigt för skötseln av deras uppgifter i anslutning till tillhandahållande av myndighetsnät och nät- och kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation.

325 §

Kommunikationsverkets inspektionsrätt

Även ett myndighetsnät *samt tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation* kan vara föremål för tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015) 1 § 2 och 3 mom., 4 och 11 § och 20 § 1 mom. samt
 fogas till 8 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., samt till 9 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och användningen av dess tjänster samt på övrig säkerhetsnätsverksamhet. Säkerhetsnätet är ett i informationssamhällsbalken (917/2014) avsett myndighetsnät som ägs och förvaltas av staten och som uppfyller kraven på hög beredskap och hög säkerhet i enlighet med vad som särskilt föreskrivs i lag eller bestäms med stöd av lag. Till säkerhetsnätet hör ett kommunikationsnät och med det direkt sammanhörande utrustningsutrymmen, utrustning och annan infrastruktur samt säkerhetsnätets gemensamma tjänster.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, tillämpas på säkerhetsnätet vad som i informationssamhällsbalken föreskrivs om myndighetsnät.

4 §

Annan användning av säkerhetsnätet

Säkerhetsnätet kan användas även av andra användare än de som avses i 3 §, om nätet används för skötseln av uppgifter i anslutning till verksamhet som avses i 2 § 1 mom., användaren hör till en sådan användargrupp inom myndighetsnätet som bestäms i enlighet med informationssamhällsbalken och finansministeriet har godkänt användaren som användare av säkerhetsnätet.

(ett nytt 2 mom.)

Förslagen lydelse

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och användningen av dess tjänster samt på övrig säkerhetsnätsverksamhet. Säkerhetsnätet är ett i *lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation* (917/2014) avsett myndighetsnät som ägs och förvaltas av staten och som uppfyller kraven på hög beredskap och hög säkerhet i enlighet med vad som särskilt föreskrivs i lag eller bestäms med stöd av lag. Till säkerhetsnätet hör ett kommunikationsnät och med det direkt sammanhörande utrustningsutrymmen, utrustning och annan infrastruktur samt säkerhetsnätets gemensamma tjänster.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, tillämpas på säkerhetsnätet vad som i *lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation* föreskrivs om myndighetsnät.

4 §

Annan användning av säkerhetsnätet

Säkerhetsnätet kan användas även av andra användare än de som avses i 3 §, om nätet används för skötseln av uppgifter i anslutning till verksamhet som avses i 2 § 1 mom., användaren hör till en sådan användargrupp inom myndighetsnätet som bestäms i enlighet med *lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation* och finansministeriet har godkänt användaren som användare av säkerhetsnätet.

Informations- och kommunikationstekniska tjänster i säkerhetsnätets mobilnät kan även användas av andra än de användare som avses i 3

Aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy, som helt och hållet ägs av staten, och de dotterbolag till det som tillhandahåller tjänster inom myndighetsradionätets verksamhet, får använda säkerhetsnätet för skötseln av sina uppgifter i anslutning till myndighetsradionätets verksamhet.

8 §

Tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster

(ett nytt 2 mom.)

9 §

Uppgifterna för den som tillhandahåller informations- och kommunikationstekniska tjänster

(ett nytt 2 mom.)

11 §

Uppgifterna för den som tillhandahåller integrationstjänster

Den som tillhandahåller integrationstjänster och dess underleverantör har rätt att använda säkerhetsnätet i den utsträckning detta är nödvändigt för att de ska kunna utföra sina uppgifter

20 §

§, om användaren hör till en av de användargrupper för myndighetsnät eller en av de användargrupper för kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation som avses i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

De tillhandahållare av tjänster som avses i 3 kap. och deras underleverantörer har vid utförandet av uppgifter enligt denna lag rätt att använda säkerhetsnätet om finansministeriet har godkänt användningen.

8 §

Tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster

Tillhandahållaren av informations- och kommunikationstekniska tjänster för ett mobilnät för myndigheter kan också vara Suomen Erillisverkot Oy eller ett av dess för detta syfte grundat och helägt dotterbolag.

9 §

Uppgifterna för den som tillhandahåller informations- och kommunikationstekniska tjänster

Vid tillhandahållande av kommunikationstekniska tjänster i ett mobilnät för myndigheter kan ett mobilnät som tillhör ett i Finland verksamt teleföretag nyttjas i enlighet med 29 a kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

11 §

Uppgifterna för den som tillhandahåller integrationstjänster

(upphävs 2 mom.)

20 §

Tjänsteansvar och personalsäkerhet

På anställda hos bolag som tillhandahåller nät- och infrastruktur tjänster i säkerhetsnätet, på anställda hos underleverantörer till de tillhandahållare av tjänster i säkerhetsnätet som avses i 6, 8 och 10 § och på dem som står i ett annat anställningsförhållande än tjänsteförhållande eller motsvarande anställningsförhållande till en tillhandahållare av tjänster som avses i 8 och 10 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som anknyter till verksamheten i säkerhetsnätet. Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas också på styrelsemedlemmar i bolag som avses i 6 § och på andra medlemmar i tillhandahållarnas beslutande organ samt på medlemmarna i underleverantörernas beslutande organ när de utför uppgifter som anknyter till verksamheten i säkerhetsnätet.

Tjänsteansvar och personalsäkerhet

På anställda hos bolag som tillhandahåller nät- och infrastruktur tjänster i säkerhetsnätet, på anställda hos underleverantörer till de tillhandahållare av tjänster i säkerhetsnätet som avses i 6, 8 och 10 § och på dem som står i ett annat anställningsförhållande än tjänsteförhållande eller motsvarande anställningsförhållande till en tillhandahållare av tjänster som avses i 8 och 10 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som anknyter till verksamheten i säkerhetsnätet. Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas också på styrelsemedlemmar i bolag som avses i 6 och 8 § och på andra medlemmar i tillhandahållarnas beslutande organ samt på medlemmarna i underleverantörernas beslutande organ när de utför uppgifter som anknyter till verksamheten i säkerhetsnätet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

1

Statsrådets förordning

om upphävande av 12 § i statsrådets förordning om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs:

1 §

Med denna förordning upphävs 12 § i statsrådets förordning om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster.

2 §

Denna förordning träder i kraft den x xxxxx 201x.

Helsingfors den x xxxx 201x.

xxx

xxx

Statsrådets förordning

om ändring av statsrådets förordning om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät

I enlighet med statsrådets beslut
tilläggs i 2 § 1 mom. i statsrådets förordning om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (1109/2015) en ny 3 punkt enligt följande:

2 §

Tjänster som tillhandahålls av den som tillhandahåller nät- och infrastrukturtjänster

De nättjänster som avses i 7 § 1 momentet 1 punkten i säkerhetsnätslagen är:

3) mobilnättjänster för myndigheter.

Denna förordning träder i kraft den x xxxxx 201x.

Helsingfors den x xxxx 201x.

xxx

xxx